

Riksdagens protokoll

2007/08:77

Onsdagen den 12 mars

Kl. 09.00 – 15.10

16.00 – 16.33

Protokoll
2007/08:77

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 6 mars.

2 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp enligt 1.5.2 riksdagsordningen anmält *Margareta Pålsson* (m) som personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp.

3 § Särskild debatt om landsbygdens utveckling

*Särskild debatt
om landsbygdens
utveckling*

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag vill inleda med att tacka Alice Åström och Vänsterpartiets riksdagsgrupp för att ha begärt den här debatten. Den ger mig och regeringen möjlighet att bemöta de vanföreställningar som tycks finnas i partiet om att utvecklingen på landsbygden går åt fel håll, att ingenting görs åt problemen och att vi från regeringssidan knappt deltar i debatten.

Ämnet är inte alls så frånvarande i debatten som Vänsterpartiet vill göra gällande. Det kan jag och flera andra som den gångna helgen deltog i den spännande landsbygdsriksdagen i Lycksele intyga. Där fanns energi, där fanns kreativitet, där fanns framåtanda, målmedvetenhet och framtidstro. Alice Åström skriver att det blivit allt svårare att få ett fungerande liv i de utsatta regionerna. Jag tror mig förstå vad hon menar men vänder mig mot det språkbruket. Ingen människa "får" ett fungerande liv, oavsett var man bor. Ett fungerande liv får man bidra till själv. En annan sak är naturligtvis att samhället, näringslivet och även andra gemenskaper, som familj och vänner, skapar bättre eller sämre förutsättningar för att vi ska kunna göra något av våra liv.

Hela Sverige ska leva heter en välkänd organisation. Den har inte mindre än ca 4 000 lokala utvecklingsgrupper. Jag har nu bjudit in Hela Sverige ska leva och Sveriges Kommuner och Landsting för att tillsammans med två utredare som jag har på Finansdepartement diskutera hur vi genom vårt statliga ansvar, kommunerna tillsammans med staten och

nu även de frivilliga organisationerna ska kunna utveckla en bättre service på svensk landsbygd. Utredarna är generaldirektör Lars Högdahl, som utreder utvecklingen av lokala servicekontor, och Yvonne Gustafsson, generaldirektör för Ekonomistyrningsverket, som ser över hela den svenska myndighetsstrukturen.

Vi har duktiga statliga myndigheter. Vi har också en ny teknik, den så kallade e-förvaltningen, som skapar förutsättningar att kunna producera tjänster i stort sett var som helst. Vi behöver skapa bättre villkor för att stat, kommuner och frivilliga organisationer gemensamt ska kunna ge bättre förutsättningar.

Att regeringen inte skulle göra något för att främja landsbygdens intressen är nys, skulle jag vilja säga. I december 2006 överlämnade Landsbygdskommittén sitt slutbetänkande till regeringen med förslag om en långsiktig strategi för hållbar landsbygdsutveckling. I maj 2007 godkände EU-kommissionens kommitté för landsbygdsutveckling Sveriges landsbygdsprogram för 2007–2013. Under programperioden satsas inte mindre än 35 miljarder kronor på svensk landsbygd. Målsättningen är att förbättra konkurrenskraften för och tillväxten av jord- och skogsbruket och därmed bidra till ökad sysselsättning på landsbygden.

I dagarna lägger jordbruksminister Eskil Erlandsson fram en proposition där regeringen pekar på hur tillväxten i det i dag mycket lönsamma skogsbruket avsevärt ska kunna förbättras framöver. I mitten av april kommer min kollega infrastrukturminister Åsa Torstensson att ta emot utredningen Bredband 2013. Trots att staten satsat över 5 miljarder på bredbandsutveckling har fler än 150 000 hushåll ännu inte tillgång till bredband. Det är naturligtvis helt oacceptabelt, och vi ser fram emot utredningens förslag för att kunna fylla de vita fläckarna med bredband.

Regeringen arbetar för att alla medborgare i landet ska ha goda förutsättningar att driva företag samt få tillgång till samhällets service, sjukvårdstjänster, studier och även kultur och underhållning. Då kan man naturligtvis fråga: Ska vi ha samma service i Storuman som i Stockholm? Nej, självklart måste vi utgå och bygga utifrån lokala förutsättningar. Ändå är det min och regeringens bestämda uppfattning att medborgare ska ha tillgång till god service var i landet de än bor.

Nu vet vi alla att det pågår effektiviseringar och rationaliseringar i statliga förvaltningar, i kommunala förvaltningar och i företag. Det är nödvändigt för att vi ska klara konkurrensen. Det är också nödvändigt för att vi ska kunna upprätthålla kvaliteten i de offentliga tjänsterna – genom att få bort rutinuppgifter som kan skötas via IT. På så sätt får tjänstemännen mer tid till att kunna ge medborgarna service.

IT är bra, men det måste också finnas kontor dit människor kan gå och få stöd och hjälp. Här tror jag att den frivilliga glesbygdsrörelsen – Hela Sverige ska leva, byalag och andra – kan hjälpa till genom att tillsammans med lanthandeln och de lantbrevbärare som varje dag når 650 000 hushåll bli servicecoacher för medborgare i glesbygd så att även de får del av en allt bättre statlig myndighetsservice.

Anf. 2 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! Den här debatten handlar om den svenska landsbygdens förutsättningar, möjligheter och hot. Passande nog hålls den några dagar efter den stora kraftsamlingen i Lycksele, landsbygdsriksdagen för Hela Sverige ska leva.

Förutsättningarna och möjligheterna är stora, för människor som lever och bor på landsbygden är den stora resursen. Eldsjälarna som sliter för att bygden ska överleva hittar nya lösningar och vågar prova dem. Mycket sker ideellt, och jag vill passa på att hylla alla de eldsjälarna som finns runt om i Sverige. Utan dem skulle det gå mycket tyngre och trögare, och inte minst skulle det kosta mycket mer för samhället. Det är stora summor som finns i det ideella arbetet.

Den förra socialdemokratiska regeringen tillsatte utredningen om en nationell landsbygdsstrategi för att se helheten och komma med konkreta förslag över ett brett politiskt spektrum. När Landsbygdskommitténs betänkande *Se landsbygden* kom för något år sedan var det efterlängtat. Med förslag till landsbygdens utveckling ingav det hopp. En enig kommitté ställde sig bakom betänkandets grundtanke att statens politik för landsbygden ska vara samordnad och helhetsinriktad.

De nationella politikområdena måste samverka, och det krävs hängrymning i stället för stuprör mellan Regeringskansli, departement, myndigheter och regionala och lokala aktörer. Dessutom behövs det, vilket Småkom konstaterat, en samordnad politik utifrån ett helhetsperspektiv med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna.

I betänkandet konstateras också att landsbygdforskningen är eftersatt i Sverige. Det är bra att jordbruksministern uppmärksammade landsbygdsvetaren Cecilia Waldenström, men jag vill skicka med till Eskil Erlandsson att det inte räcker med blommor. Satsa i stället mer pengar på just landsbygdsvetenskap.

Många av de beslut som regeringen fattar går tvärs emot en utveckling av landsbygden. Det är jättebra att Mats Odell säger att man ska bjuda in Hela Sverige ska leva till samtal och att man diskuterar hur samordning av myndigheter kan ske. Men förändringar av den statliga servicen, genom centraliseringen av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, samt bristen på en väl fungerande infrastruktur gör att orden klingar falskt. Förändringen av arbetsgivaravgiften för små företag på landsbygden slår hårt inte minst mot den gröna sektorn.

Ett annat exempel är Telia Sonera, som klipper av den fasta förbindelsen till byn Bönnäset i Överkalix utan att ha någon ersättningsteknik, eftersom byn ligger i radioskugga. Man tar sig för pannan. Hur ska byn utvecklas? Hur ska ungdomar kunna stanna kvar? Han har sagt att han ska ta Telia i örat. Vad innebär det? Kan du beskriva det lite mer?

En våg av nedläggningar av bensinmackar drar över svenska landsbygden. Bensinmacken och lanthandeln ligger bredvid varandra. Drabbas den ena drabbas den andra. Hur ser statsrådet på det?

Jag funderar på regeringens privatisering av till exempel Apoteket. Tror verkligen statsrådet att marknaden är intresserad av Sysselebacke i norra Värmland?

Väg- och järnvägspengar omfördelas till de större städerna. Infrastrukturpropositionen som ska komma är väldigt viktig för landsbygden, men det finns en stor oro för att allt kommer att satsas i de stora städerna och att rödpennan dras över alla landsbygdssatsningar. Men här kanske Mats Odell kan vara tydlig med att så inte är fallet.

Det finns många orosmoln. Det krävs servicefunktioner som stadsborna tar för givna: bredband, elsäkerhet, kommunikationer, affär i närheten och möjlighet att ta sig till jobbet, att känna sig trygg vid sjukdom, att ta taxi när man behöver det, att tanka bilen och att sortera soporna. Regeringen måste ta det här på fullaste allvar och använda statens resurser och den politiska makten för att möta problem och hotbilder. Genomför Landsbygdskommitténs förslag! Ta myndigheterna i örat och sätt på dem landsbygdsglasögonen!

I Storbritannien har man utvecklat en process för landsbygdssäkring, *rural proofing*, som analyserar hur offentliga beslut påverkar landsbygdens utveckling. Den varnar för reformer som visar sig slå alltför hårt mot landsbygden. Det borde vara en metod för Sverige också. Vad anser statsrådet om det?

Vi socialdemokrater ser ökade möjligheter att finansiera byggande av bostadslägenheter genom att bland annat ge Statens bostadskreditnämnd i uppdrag att se över möjligheterna till finansiering.

Vi vill fortsatt säkra de nya högskolornas och universitetens framtida utveckling. De behövs i allra högsta grad för att Sverige ska kunna behålla och förbättra sin position som kunskapsamhälle. Vi vill fortsatt stärka vuxenutbildningen genom att inrätta lokala lärcentrum på landsbygden i stället för att som den nuvarande regeringen dra ned på möjligheterna.

Vi vill förändra och utveckla den offentliga upphandlingen, så att småföretagen ges möjlighet att konkurrera. Vi vill använda statens pengakaka till att satsa på utvecklad välfärd och minskade klyftor i stället för stora skattesänkningar, till exempel till oss som sitter i riksdagen.

Det behövs nya idéer och tankar om hur servicen ska utvecklas. En spännande tanke är det servicecentrum som bland annat Hela Sverige ska leva lyfter fram. I Värmland finns det tankar om landsbygdens vaktmästeri.

Hur kan vi stötta regionala kreditgarantiföreningar som finns för att öka finansieringsmöjligheterna för företag på landsbygden? Jag förutsätter att regeringen och Mats Odell inte bara pratar utan går till handling för att ge förutsättningar för alla de goda och spännande idéer som finns för att utveckla landsbygden och ta itu med de reella hot som finns och som dyker upp, allt från teleförbindelser till bensinmackar och statlig service.

Jag ser fram emot att följa den utveckling som Mats Odell pratar om: att det nu kommer en massa idéer, tankar och förslag.

(Applåder)

Anf. 3 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! Det är lite skrovligt i halsen nu på morgonen för mig.

Ann-Kristine Johansson är som en humla på en klöveräng. Hon gapar över alldeles för mycket. Det är mitt korta konstaterande.

Jag vill här och nu framhålla betydelsen av den här debatten från min sida, från Moderaternas sida och från alliansens sida. Det är ett viktigt område, som behöver diskuteras. Sverige ser olika ut. Skärgård, fjäll, inland, stad och tätort kräver särskilda lösningar för att vi ska få utveckling i hela landet; det är ingen tvekan om det.

Jag är helt säker på att politikens utformning har betydelse för hur de olika delarna i landet utvecklas. Föredrar man storskalighet och enhetliga lösningar, med små möjligheter för den enskilde eller byföreningar och kooperativ att göra skillnad, samt att systemens regelverk omöjliggör undantag och anpassning till lokala förutsättningar, då har man också sagt nej till de möjligheter som landsbygden erbjuder.

Det kan gälla hur vi organiserar barnomsorg, sjukvård och skola, saker som vi finansierar gemensamt och därmed har rätt att nyttja utan att behöva flytta. Det kan gälla det lilla företaget, som vill förädla sina råvaror i ett mejeri eller en gårdsbutik.

Någonstans i bygden finns alltid en eldsjäl, en ledartröja som är beredd att ta en diskussion med kommunen eller med en myndighet för att kunna ordna någonting till det bästa för sin bygd. Avfärdas dessa eldsjälar med argument som ”det ryms inte inom regelverket” eller ”så där har vi aldrig gjort”, då har regelkrånglet och överheten bakom skrivbordet segrat och tanken på att hela Sverige ska leva kanske gått förlorad. Låt oss ta vara på eldsjälarna!

Saker och ting som gäller grundläggande funktioner kan utföras på olika sätt, utan att det för den skull behöver vara dåligt. Låt oss bejaka möjligheterna att utföra omsorg och utbildning på olika sätt beroende på hur landet ser ut! Det ger hela Sverige bättre möjligheter.

Företagandet och entreprenörskapet är motorn, dragloket, för hela landets utveckling. Ingen pusselbit kan tas bort i fråga om grundläggande service, sjukvård och tillgång till poliser när det gäller hur attraktiv en ort uppfattas av någon som står i begrepp att flytta in. Men utan navet, företagsamheten, som skapar jobb och efterfrågan på arbetskraft utvecklas ingen landsbygd och inte landet i övrigt heller.

Därmed är det med stolthet jag kan säga att alliansens politik gör skillnad även här. För vilka företagare har det störst betydelse om regelkrånglet minskar? Är det för Volvo eller är det för enmansföretagaren ute på landet? Det är självklart att det är för enmansföretagaren ute på landet. Landsbygden är småföretagarlandet i detta rike. Det är förstås just dessa företag som gynnas mest när regelkrånglet minskar – eller helst försvinner.

Vidare kommer förmånsrätten att återställas, vilket ökar möjligheten att låna pengar. Vi stödar upp efter den förra regeringen på denna punkt. Dessutom satsar vi 100 miljoner på kvinnligt företagande och ökar möjligheterna till mikrolån. Landsbygdsprogrammet tillför svensk landsbygd 35 miljarder – 5 miljarder per år i sju år. Jordbrukssektorn tillförs 750 miljoner för att återställa konkurrenskraft. Ramstarkt skulle jag kalla det program för företagande på landsbygden som vår regering har sjösatt.

Strandskyddet reformeras. Värdefulla stränder skyddas, men där det finns en möjlighet till boende skapar regeringen en möjlighet för de kommuner som har det knepigt med inflyttning. Det är absolut en fjäder i hatten för alliansen.

Infrastrukturen är också viktig. Oavsett vad Klimatberedningen säger behöver vi vägar även i framtiden. Bilen kommer på de flesta orter i glesbygden och på landsbygden att vara det enda alternativet. Därför behöver vi självfallet investeringar i vägar och underhåll. Den miljard som nu har kommit behövs, och det behövs fler. Väl bekomme, svensk landsbygd!

Jaktfrågorna gör också skillnad. Här står alliansen för en politik för landsbygden. Den förra regeringen förde på denna punkt en politik mot landsbygden. Länsstyrelserna ska få större inflytande över jaktfrågorna, och man ska ha rätten att skydda sin egendom.

Fru talman! Mitt budskap till dig och svenska folket är att alliansregeringen levererar en trovärdig politik även på detta område. Infrastruktur, företagande, strandskydd, regelkrångel, anpassning av de sociala trygghetssystemen och jakt – det ser väldigt bra ut. Jag ska inte säga att det är himmelriket, men det är i alla fall ett steg i rätt riktning för svensk landsbygd.

(Applåder)

Anf. 4 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Ärade ledamöter, landsbygdsbor och andra medborgare i detta gamla land! Det är bra med en debatt som rör det här ämnet. Det behövs och är uppfriskande.

Vi debatterar ofta andra ämnen som om det vore livsviktigt. Men vad kunde vara mer livsviktigt än att hela landet fungerar. Har det då inte fungerat? Jo, men kanske på lite varierande sätt och tyvärr med lite olika politiska modeller. Jag är glad över initiativet och att det nu är en debatt.

Människan är den största resursen som landsbygden och ett land kan ha. Ministern var inne på detta lite grann. Hur kan vi då ge möjligheter för människan? Vägar är viktigt för landsbygden och landet. Det var vägarna som en gång fick människorna att förflytta sig inåt i landet när inlandsisen bröts upp norrut. Därför finns det vägar.

Landsbygden är inte i första hand betjänt av nya vägar men av bra vägar. Vi ser ett otroligt stort eftersatt underhåll av vårt vägnät på landsbygden. Det kan vi verkligen se resultatet av, och det håller inte i längden.

Det finmaskiga vägnätet betyder otroligt mycket. Därför är jag väldigt stolt som centerpartist och som stödjare av alliansregeringen över de nya 130 miljoner kronorna till enskilda vägar.

Det handlar om det enskilda engagemanget där man själv ska få det att fungera och där det inte kommer någon vägverksbil automatiskt. Det kallar till att den enskilde individen tar ett ansvar, och det tycker vi är bra. Men det har också varit för lite pengar. Det är därför vi nu ökar anslaget.

Det finns andra delar som kan hjälpa till. I stort är jobbskatteavdrag bra för landsbygden och hela landet. Det handlar om slopad medfinansiering i sjukförsäkringen, avskaffad förmögenhetsskatt, att införa skattelättnader för hushållsnära tjänster och satsning på kvinnors företagande. Det har varit tal om det i många herrans år, men det blir aldrig något riktigt resultat. Jag har stora förväntningar även på detta.

Sänkt arbetsgivaravgift för unga är mycket viktigt. Alla kan inte ha en akademisk utbildning. Men det är viktigt att komma in på arbetsmark-

naden tidigt. Vad gäller långtidsarbetslösa och sjukskrivna har de fått en större möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Vi har ett trygghetssystem för företagare som vi håller på att förändra och se över, och det är vi engagerade i utifrån regelförenklingsarbetet.

Rent generellt går det bra för företagande i Sverige. Arbetslinjen gäller. Det är viktigt att människor arbetar.

Fru talman! Inför förra valrörelsen talades det om utanförskapet i Sverige. Tyvärr är utanförskapet fortsatt väldigt stort. Det är ett stort antal människor som fortfarande befinner sig där.

Arbetet och fokus måste inriktas på att människor får möjlighet till arbete och en meningsfull sysselsättning på landet lika väl som i staden. Det ska inte vara någon skillnad.

Vi har en fantastisk landsbygd som erbjuder ren natur, oändliga rekreationsmöjligheter och fartfyllda upplevelser. Det har man talat en del om, vad det nu kan vara. Vi har rallyt i Värmland, men det kan också vara av annan art. Vi kan bättre använda oss av turismen och utnyttja den möjligheten på ett klokt sätt.

En hämsko för utvecklingen på landsbygden har varit, som tidigare talare har sagt, kapitalförsörjningen. Nu förändras det. Ola Sundell nämnde det. Det gäller såväl för dem som vill försöka bygga upp ett företag som för privata hus. Men det gäller även för dem som vill investera i företag eller i företagsbyggnader. Det är bra att det förändras nu.

För ett par veckor sedan kom EU-kommissionen med ett förslag om förnybar energi. Här är Sverige och dess gröna näringar absolut livsviktiga om vi ska få en förändring av de klimatstörande utsläppen. Vi talar om den gröna sektorn, men vi måste också ge den möjlighet att blomstra.

Biogasen är landsbygdens möjlighet att på ett klimatsmart sätt smidigt kunna frakta både varor och människor. Där krävs att vi kommer längre fram. Det kan vi delvis med hjälp av landsbygdsprogrammet, som tidigare talare har nämnt här. Det satsas 35 miljarder på sju år.

Sverige var första land att sätta i gång med landsbygdsprogrammet. Vi var snabbt framme. Det gäller att vara snabbt framme om man vill något långsiktigt. Det gäller även nästa sjuårsperiod år 2013–2020. Vad händer då? Det gäller att inrikta arbetet på det nu och få loss mer pengar långsiktigt och inte bara för mandatperioder.

Vi politiker har våra namn på magnetskyltar på våra platser. Fyra år är alldeles för kortsiktigt. Vi måste tänka mycket mer långsiktigt än så. Jag är glad över att jordbruksministern har en verksamhetsplan som sträcker sig till år 2012. Jag hoppas att fler politiker kan resonera så.

Det finns en landsbygdsstrategi i regeringen som ska genomsyra alla departement. Landsbygden är framtidslandet, heter det. Egentligen tycker jag att man ska vara försiktig med att namnge för mycket och i stället ge goda förutsättningar. Men, okej, vi jobbar utifrån det.

Det är fyra arbetsgrupper tillsatta med uppdrag att fokusera på följande frågor. Det är företagande, arbetskraft och kompetensförsörjning. Det är görviktigt. Det är service, infrastruktur och kommunikationer i den andra. Det är attraktivitet, natur och kulturmiljö, förvaltning av naturresurser, boendet, lokal utveckling, demokrati samt folkhälsa i en tredje grupp och kunskapsbaserad innovation i en fjärde.

Detta ska ske tillsammans med de gröna näringarna, landsbygdsriksdagen och Hela Sverige ska leva. LRF är en viktig del. Det ger oss poli-

tiker 35 000 nya arbetstillfällen. Säg den koncern som erbjuder oss politiker det annars. Det är en fantastisk möjlighet. Här gäller det för oss att leva upp till det och förändra och förenkla regelverket och minska det med 25 procent. LRF säger mer, men 25 procent är en bra början.

Bredband tillsammans med vägarna är viktigt. Där är vi inte i hamn än. Det var inte den förra regeringen, och det är inte heller den nuvarande än. Det är ett viktigt arbete att fortsätta med det. Vi ska ha vägar som för människor ännu längre in i landet och tillbaka igen.

(Applåder)

Anf. 5 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! Jag vill börja mitt anförande med att framföra en hälsning från landsbygdsriksdagen i Lycksele. Där samlades ungefär 1 000 personer under den gångna helgen för att samtala om just landsbygdsutveckling.

Byarörelsen har envetet och målmedvetet arbetat i många år för att på olika sätt utveckla landsbygden genom egna initiativ och engagemang men också genom att påverka oss politiker att fatta de viktiga beslut som möjliggör en bra utveckling.

Det var en unik landsbygdsriksdag detta år. Det var den tionde riksdagen i ordningen. Aldrig tidigare har så många från regeringen varit representerade där. Det var fyra ministrar, däribland kommun- och finansmarknadsminister Mats Odell. Det var 14 regeringstjänstemän från Jordbruksdepartementet respektive Näringsdepartementet. Vi var dessutom några riksdagsledamöter som var på plats.

Vad berodde denna närvaro på? Svaret är enkelt. Nu pågår ett arbete med att äntligen ta fram en sammanhållen landsbygdsstrategi. Där ska regeringen ”tillvarata landsbygdens tillväxtpotential och utvecklingskraft”. Regeringen valde att komma och lyssna och medverka till en konstruktiv dialog.

Jag vill därför lugna Ann-Kristine Johansson från Socialdemokraterna som ser orosmoln. Lyft blicken, Ann-Kristine Johansson. Se att molnen skingrats tack vare regeringens politik.

Jag kommer lite senare att återkomma i nästa anförande med konkreta tankar från landsbygdsriksdagen men också med några av utgångspunkterna som regeringen har i den här frågan.

Jag vill dock, fru talman, ta tillfället i akt att belysa några av de påståenden som Vänstern tagit upp som bakgrund till debatten.

Det första jag vill ta upp handlar om utbildningsfrågan. År 1999 avsattes 3,8 miljarder kronor till komvux. Den s-ledda regeringen minskade detta anslag till 1,8 miljarder år 2006.

Vilken tanke eller vilken beräkning som låg till grund för denna kraftiga minskning på 2 miljarder är osäkert. Men det kanske oppositionens företrädare här i dag kan ge besked om.

Alliansregeringen har i sin budget minskat med 600 miljoner av följande skäl.

Genom en kraftfull satsning på arbetsmarknadsåtgärder har jobb tillskapats, vilket minskar trycket betydligt. Fortfarande finns dock ett stort antal platser kvar. Det är 80 000 mot tidigare 90 000. Det gör att de personer som har de lägsta utbildningarna får möjligheter och har rättigheter att fortfarande läsa på komvux. Många har alltså kommit i arbete, men vi

har också klargjort att vi ställer större krav på grundskola och gymnasium att de ska fullgöra och klara sina uppgifter. Genom det har vi också skickat med förstärkning på olika sätt.

Vi anser inte att komvux så generöst som tidigare ska användas till att konkurrenskomplettera sina betyg. Regeringen utökar nu dessutom möjligheterna till KY – kvalificerad eftergymnasial yrkesutbildning. Det kommer i väldigt stor utsträckning att medverka till den utbildade arbetskraft som efterfrågas.

Vad gäller arbetsmarknadsutbildningar vill jag också påminna Väns-tern om att den möjligheten är tänkt att vara som ett dragspel. I tider när antalet jobb ökar ska man inte låsa in människor i arbetsmarknadsutbildningar. Jag vill också påminna oppositionen om att en tredjedel av alla arbetslösa och personer som var i arbetsmarknadsåtgärder på valdagen nu har kommit i arbete. Det är värt att nämna. De avsatta medlen som regeringen skickar till arbetsmarknadsutbildningar ska användas till de människor som står längst från arbetsmarknaden och som har de lägsta utbildningsnivåerna.

Fru talman! Ett annat påstående som jag vill bemöta handlar om de statliga verksamheter som tull, post och så vidare. Det är viktigt att stor hänsyn tas till bygdens möjligheter att utvecklas och att centraliseringen inte får gå för långt. Folkpartiet har kämpat hårt för att bevara en god service på landsbygden men ser också att servicen kan utföras av olika aktörer och att effektivitet och smarta samordningslösningar vill till. Det behöver inte se ut som det gjorde för 50 år sedan. Postens nedläggning blev de facto något ganska positivt för väldigt många konsumenter, eftersom servicegraden ökade tack vare ökade öppettider vid de inrättningar och butiker som tog över verksamheten.

Lantbrevbärarservicen, slutligen, fyller en mycket stor uppgift också socialt, inte minst för de äldre på landsbygden. Det är viktigt att slå vakt om detta!

(Applåder)

Anf. 6 KENT PERSSON (v):

Fru talman och statsrådet! Jag skulle gärna vilja börja med att läsa upp ett stycke av Torgny Lindgren ur *Norrlands akvavit* som på ett bra sätt belyser bakgrunden till varför vi begärt denna särskilda debatt.

”Tack vare Olof Helmersson och helbrägdarörelsen hade han gudskepris kunnat utföra sitt livsverk: sköta jordbruket som nu var nedlagt, bygga bönhuset som nu var rivet, färdigställa den numera avskaffade vägen till Kedträsk, starta konsumbutiken som inte fanns längre, försörja barnen som nu hade övergivit honom, vara ålderman i byn som nu var avfolkad och öde, grunda Folkpartiets lokalavdelning som nu var upplöst. Det var med stolthet och tacksamhet som han i sitt åttisjätte år såg tillbaka på detta sitt livsverk.”

Kanske är det så människorna i Örträsk, Svartnäset och Smålands inland känner i dag när de ser tillbaka på sina liv och livsverk, samtidigt som de blir berövade sina möjligheter till fast telefoni. Nu har jag ju hört att statsrådet ska ta Telia i örat, men det förutsätter väl ändå att vi har ett statligt ägande kvar om vi ska kunna tala om vad som behöver göras.

Den borgerliga regeringen beslöt strax efter sitt tillträde att sänka medlen till arbetsmarknadsutbildningar och komvux. Med tanke på att

det finns stora skillnader i utbildningsnivå mellan storstäder och landsbygd slår detta givetvis väldigt hårt mot landsbygdens kommuner. Det är också i ett läge när det går väldigt bra för ekonomin. Det går bra för företagen som skriker och ropar efter arbetskraft, men den finns inte på grund av neddragningen av arbetsmarknadsutbildningen. Det behövs ungefär 10 000 platser för att hålla en hög kvalitet på arbetsmarknadsutbildningen. Det finns 7 000 i dag.

Till detta kommer den tilltagande bristen på service. Indragningarna accelererar trots att riksdagen gång på gång har uttalat vikten av att myndigheter och verk inte drar ned ensidigt utan måste koordinera mellan de olika statliga verksamheterna. Tull, tingsrätter, försäkringskassor och skattekontor blir alltmer sällsynta verksamheter i landsbygdens kommuner. Det betyder att viktig kompetens försvinner från bygder som väl behöver den, men det betyder också att servicen för stora grupper medborgare försämras. Att möta en myndighetsperson öga mot öga blir alltmer sällsynt.

Att den statliga servicen försämras skapar osäkerhet om framtiden hos befolkning och företag på landsbygden och försvårar också vardagslivet på ett högst påtagligt sätt. Den statliga servicens roll är större än den egna verksamhetens betydelse.

I det nationella ansvaret ligger att skapa likvärdiga förutsättningar i regionerna. Det innebär att det är statens ansvar att se till att Sveriges regioner har tillgång till en fungerande infrastruktur i vid mening. Bredband, vägar och fungerande infrastruktur är helt avgörande för en regions överlevnad. Andra delar är vård, skola, omsorg och kultur. Det räcker med att en del i denna helhet försämras för att dessa regioners möjlighet att utvecklas och växa ska försvagas.

Avgörande för regioners utveckling är, som jag har sagt tidigare, de statliga myndigheternas och affärsverkens roll. De genomgripande nedskärningar av servicen som nu är aktuella, bland annat när det gäller Försäkringskassan, Skatteverket och Arbetsförmedlingen, kommer i hög grad att drabba landsbygdens tre miljoner invånare på ett negativt sätt.

Detta är en utveckling som också ska ses mot bakgrund av polisens nästan totala frånvaro i många kommuner, den pågående totala nedläggningen av Svensk Kassaservice, SJ:s prioritering av storstadstrafiken, nedläggning av många apotek i mindre kommuner och tingsrätternas försvinnande från en stor del av landet.

Bredband över hela landet är bra men fortfarande en utopi för många. Det får inte tas till intäkt för att dra ned på den statliga servicen för miljoner invånare. Exempelvis avser Skatteverket att flytta handläggare och service från hela Norrlands inland till Norrlandskustens större städer.

Tänk om det privata näringslivet hade samma ledstjärna som Skatteverkets chef som säger att kvalificerad service och kompetens kräver arbetsplatser med minst 100 anställda när verket gör om skattekontoren i bland annat Sveg, Strömsund, Vilhelmina, Arvidsjaur och Lycksele. Det kommer att bli servicekontor med en-tre anställda.

I dag planerar varje myndighet utifrån sin maximala nytta. Borde det inte finnas någon som har något slags helhetsansvar? Borde inte staten ansvara för detta? Borde det inte finnas en överordnad strategi som gör att inte varje myndighet får fatta de beslut som de bedömer är mest rationella för sin myndighet, medan ingen har ansvar för helheten?

Den indelning i självständiga myndigheter som kännetecknar Sverige alltsedan Axel Oxenstiernas tid känns väldigt förlegad. Myndigheterna handlar ofta helt efter vad som antas gynna den enskilda myndigheten, och märkligt nog innebär det i praktiken nära nog alltid en centralisering i regionen eller i landet.

Vänsterpartiet anser att regeringen via ett moratorium bör visa de aktuella verken och företagen att en bra service till medborgarna går före kortsiktiga vinstintressen.

Anf. 7 TINA EHN (mp):

Fru talman och statsrådet! Tack för den här debatten!

Kan man enkelt definiera vad landsbygdsutveckling är? Jag tror inte att jag har svaret. Man skulle kunna säga att det är en pågående process. Det är olika beslut som behövs för att skapa förutsättningar för olika sorters möjligheter för landsbygden och dem som bor där. Oftast är det när kraften och viljan kommer underifrån och får stöd som det blir riktigt bra.

Vad är egentligen definitionen på landsbygd? Glesbygdsverket har en definition där man säger att glesbygd är när man har mer än 45 minuters bilresa till en ort med fler än 3 000 invånare. Man har ett begrepp som heter tätortsnära landsbygd. Det är när man har 5–45 minuters bilresa till en tätort med fler än 3 000 invånare. Sedan har man begreppet tätort. Det är en ort med fler än 3 000 invånare, och till tätorten räknas man även om man har 5 minuters bilresa dit. Det är ganska intressant med de här begreppen. Enligt Glesbygdsverkets definition bor ca 24 procent av Sveriges befolkning i gles- eller landsbygdsområden.

Klimatförändringarna framstår som den stora utmaningen för alla, vare sig vi bor i staden eller på landet. Den nödvändiga energiomställningen ger landsbygden nya möjligheter. En del av lösningen finns i skogen som en bioenergiesurs. Vindkraftens möjligheter till utbyggnad är av stor vikt i den här energiomställningen. Här finns den stora potentialen i skärgården, glesbygden och landsbygden.

Men det är viktigt att landsbygden får ett kvitto på att den bidrar till någonting som är bra. Det är viktigt att det finns någon form av återbäring till bygden när det gäller det som bygden är med och levererar. Sveriges vattenkraftskommuner driver också frågan om en återbäring till bygden som nyttjas för vattenkraft. Det handlar om att få någon form av ersättning eller återbäring för det som nyttjas. Detta kommer att bli allt viktigare för att kommuner långt bort från storstaden ska känna sin del av ansvaret för den här energiomställningen. Alla vill ha ett kvitto på att man är viktig.

En annan viktig och klimatsmart satsning är den som görs på biogasproduktion i olika former. Det här behöver inte endast vara en storstads-satsning. Intresset verkar växa på jordbrukssidan för att producera biogas av gödsel, vilket är en bra sak som innebär minskade metangasutsläpp och en möjlighet att utnyttja jordbruket för att skapa ett energieffektivt transportmedel även på landsbygden. Därför säger vi i Miljöpartiet att en nationell biogassatsning är av intresse. Vi efterlyser en plan för detta.

Samtidigt som det ibland är problematiskt att bo på landsbygden ger det också många möjligheter. Jag tror att det är genom att se möjligheter-

Prot. 2007/08:77
12 mars

na som vi blir ganska kreativa. Jag ogillar när debatterna polariseras till stad eller land. Jag tror att beroendet är ömsesidigt.

Sverige är ett land med en sådan struktur att vi lätt kan ta oss ut i naturen och friheten. Jag vill påstå att den finns på landsbygden, vid kusten, i skogen eller på fjället där vi är nära vårt ursprung, skulle man kanske lite romantiskt kunna påstå. Jag tror att många håller med mig.

Den krassa verkligheten säger dock att även vi på landsbygden måste leva och verka. Vi behöver arbete och inkomst. Företagsamheten på landsbygden är därför avgörande. Det gäller inte minst småföretagen som ger en flexibel möjlighet. Att bli småföretagare och anställa folk är alltid ett stort steg. Det är därför olyckligt att regeringen avskaffade den 50-procentiga nedsättningen av arbetsgivaravgiften då man tillträdde. Den nedsättningen gynnade just småföretagarna. Höjningen har varit negativ, inte minst för företag som vi alla säger oss värna om, bland annat i miljöteknikbranschen. Vi pratar alla om det hållbara samhället, och det omfattar förstås den hållbara landsbygden. Vi måste ta ansvar för framtiden och lösa problem och knutar nu.

Man kan tycka att telefoni är en självklarhet i ett människovänligt och hållbart samhälle i det här årtusendet. Men så lätt är det tydligen inte. Det kommer larm om att människor inte har en fungerande telefon eftersom Telia bestämt sig för att överge det fasta kopparnätet och satsa på fast mobiltelefoni som visar sig inte fungera överallt – ingen telefon. Vi kan inte acceptera att utvecklingen går mot avveckling. Speciellt ensamma äldre människor måste veta att de har larm som fungerar. Regeringen måste agera nu. Det här kan inte fortgå.

Jag är väldigt stolt över att veta att Miljöpartiet var det parti som drev på för att det skulle bli mer pengar till landsbygdsutvecklingsprogrammet, vilket resulterade i 1 miljard extra till en förstärkning av utvecklingen av landsbygden. Vi drev också på för en hållbar och smart utveckling mot en ökad omställning till ekologiska jordbruksföretag. Efterfrågan har inte varit större än nu. Människor vill hjälpa till i klimat- och miljöfrågan, och genom att handla rätt får man rätt kvitto, hållbara ekosystem och en hållbar utveckling. Vi hoppas att de här neddragningarna av stöden till ekologiska produkter inte ska innebära att den positiva utvecklingen dalar.

Ett väldigt trevligt exempel på landsbygdens kraft är satsningen på småskalig livsmedelsproduktion. Jag tänker framför allt på Eldrimner, men det finns även andra projekt. Här kan man verkligen använda begreppet förädling eftersom det är smakupplevelser som vi inte hittar någon annanstans eller i alla fall inte överallt.

Det är oerhört viktigt att det finns en levande bygd och en framtidstro i olika delar av landet. Det är också viktigt att den framtid som skapas blir hållbar.

Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Tack för alla konstruktiva inspel som alla debattdeltagare har gjort! Jag tycker att det är väldigt roligt att få delta i en diskussion här i kammaren där alla tycks vara eniga om, även om man har lite olika vinklingar på det, hur vi ska förbättra förutsättningarna för alla dem som bor i glesbygd i vårt långa och glest befolkade land.

För oss kristdemokrater har det ända sedan vårt parti grundades varit en grundbult att människor ska kunna bo, leva och ha ett bra liv i hela landet. Det måste finnas rimliga villkor för enskilda vägar. Det är ett

jätteproblem. Vägnetet måste rustas upp så att vi kan ta oss fram, så att varor, inte minst skogsråvaror, kan transporteras och att detta kan fungera.

Jag skulle vilja gå in på några av de frågor som har tagits upp. Ann-Kristine Johansson tar upp en väldigt viktig sak om de statliga stuprören. Det kanske är lite byråkratspråk. Låt mig ta ett konkret exempel, nämligen lagen om samtjänst vid medborgarkontor. Det låter kanske också lite byråkratiskt. 80 sådana här kontor är redan på gång. Ytterligare 130 ligger i pipeline nu. Här har det hängts upp stuprör hela tiden under de senaste tolv åren, Ann-Kristine Johansson. Dem bryter vi nu ned väldigt konkret. Vi fattade ett regeringsbeslut förrförra torsdagen. Det handlar om ett kontor i Nordstan i Göteborg. Varenda tjänsteman som ska jobba med detta ska specificeras i regeringsbeslutet. Varenda uppgift som var och en ska ha måste specificeras för att man ska få göra sådan här samtjänst.

Nu har jag uppdragit åt Lars Högdahl att titta på detta. Den 4 april kommer han till mig, Ann-Kristine Johansson, och överlämnar sitt betänkande om hur vi på ett rättssäkert sätt ska kunna utnyttja de duktiga tjänstemän som finns i våra statliga myndigheter och i våra kommuner. Vi har oerhört väl ägnade tjänstemän i våra kommuner. De har utbildning om hur man hanterar integritet och sekretess och kan hjälpa de statliga myndigheterna. Kommunerna kan bli underentreprenörer åt de statliga myndigheterna. Det är vår mening.

Det nya nu är att vi också har bjudit in Hela Sverige ska leva och Sveriges Kommuner och Landsting för att se hur frivilligorganisationerna också kan komma in i detta på ett rättssäkert sätt. Hur kan lanthandeln laddas med ännu fler uppgifter för att bidra till sin egen överlevnad och till att bygden kan överleva genom att bli det jag kallar servicecoacher för medborgarna och hjälpa dem som inte själva har datorer att söka sig fram till de tjänster som man behöver? Jag tror att det är en väldigt fruktbar och bra väg.

Det finns ett regelkrångel. Stora företag är väldigt viktiga för vår välfärd, men små företag och nyföretagande, inte minst i glesbygd, är helt centralt. Det är ryggraden i vår välfärd. Vi har fortfarande ett regelkrångel som är oacceptabelt. Inom EU finns en målsättning att 2007 skulle det ta fem dagar att starta ett aktiebolag. I Sverige tar det fortfarande fem sex veckor. Antag att någon ska starta ett gårdsfik i anslutning till ett gårdsföretagande. Det tar fem sex veckor. Sedan tar det ofta ytterligare tre månader att få ett serveringstillstånd. Då har sommaren gått. Då har man plockat in trädgårdsmöblerna. Här har vi väldigt mycket att göra för att förbättra förutsättningarna för företagande också i glesbygd.

Jag är väldigt glad över att det finns en så stor samstämmighet och att mina kolleger Maud Olofsson, Eskil Erlandsson och Andreas Carlgren, som också var med på landsbygdsriksdagen, och jag har precis samma syn. Alliansen går åt ett håll, och jag upplever också att oppositionen egentligen är med och att vi skulle kunna hitta väldigt bra gemensamma tag för att ytterligare förbättra förutsättningarna för alla som vill bo och leva i vår vackra glesbygd.

(Applåder)

Anf. 9 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är intressant att lyssna på Mats Odell. Jag vill berömma dig när det gäller att ta itu med myndigheterna och de statliga verken, att jobba vidare med bland annat samtjänstkontor och att man bjuder in till fortsatt diskussion om centraliseringen med Lars Högdahl.

Men varför låter man då arbetet pågå med att centralisera Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen under den här tiden? Stoppa det och se, tillsammans med Lars Högdahl och Hela Sverige ska leva, hur man kan utveckla de här servicekontoren och servicecoacherna framöver. Jag tror att det är nödvändigt för landsbygden.

Det är intressant att lyssna på den övriga borgerligheten. Ola Sundell sade någonting om att jag gapar över alltför mycket. Men det är ju det som det handlar om, Ola Sundell! Landsbygdspolitik är helhet. Landsbygdspolitik handlar om olika politikområden. Det är det som är problemet om man bara ser ett område. Man måste se helheten. Därför lyfte jag upp en mängd olika saker som man måste jobba med när det gäller landsbygden.

Jag håller med Erik A Eriksson när han pratar om framtid och att vi måste tänka längre än två eller fyra år. Det är det som det handlar om när man pratar om landsbygd: lång tid, visioner framåt och hur vi vill bygga framtiden för landsbygden. Det är jätte viktigt.

Anita Brodén! Varför ska vi vänta och vänta på en samlad landsbygdsstrategi när Landsbygdskommitténs förslag finns på regeringens bord? Där finns bra och konkreta förslag på hur man kan gå framåt och snabbt komma till resultat.

Det finns saker som inte är bra på landsbygden, och det påpekar de som lever och bor där – Småkom, Norrlandsförbundet och Hela Sverige ska leva – inte minst det här med bensinmackarna som läggs ned på landsbygden. Vad gör regeringen åt det? Vilka samtal förs med bensinbolagen för att man ska kunna säkerställa att man kan åka och tanka när man bor långt ute på landsbygden? Det gäller att se helheten med bensinstationerna och lanthandeln. Det hänger ihop.

Infrastruktursatsningar pratas det också om. Det finns pengar. Men se då till att det i infrastrukturpropositionen, som förhoppningsvis kommer snart, finns satsningar på landsbygdens infrastruktur och inte bara runt storstäderna. Det är viktigt att man, precis som Mats Odell sade, måste kunna köra ut råvaran från skogen och från livsmedelsföretagen, och lantbrukarna måste också få in råvaror till sig. Det behövs en fungerande infrastruktur. Inte minst behövs kommunikationer så att man kan pendla till jobbet när man bor långt ut på landsbygden.

Vi socialdemokrater vill minska klyftorna mellan människor men också mellan stad och land, precis som Tina Ehn pratade om. Det får inte bli motsättningar mellan stad och land. Allt hänger ihop. Landsbygden är beroende av en storstad, och storstadsborna är beroende av landsbygden. Jag tror att det finns, precis som vi har sagt, stor enighet om det här, om att se helheten i Sverige och om att man måste ta hänsyn till varandra.

Då handlar det om att jämna ut skillnader och att man oavsett plånbok ska kunna studera vidare vid universitet, vidareutbilda sig, få det jobb man vill och kunna bo kvar där man önskar. Det handlar om politisk vilja, om att ha visioner och om att inte lämna över till marknadskrafterna att styra utvecklingen, för då drabbas människorna, inte minst de som

bor och lever på landsbygden. Se helheten och att alla politikområden hänger ihop, och se hur de politiska besluten drabbar landsbygden! Inför *rural proofing*, som man har i England – landsbygdssäkring. Då tror jag att det kommer att gå bra.

(Applåder)

Anf. 10 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! När det gällde humlebeskrivningen av Ann-Kristine Johansson och att hon gapade över alltför mycket beskrev det den verklighet som nu råder, nämligen att vissa saker går i rätt riktning. Det finns ingen anledning att kritisera satsningarna på infrastruktur. Det finns ingen anledning att kritisera exempelvis den jaktpolitik som bedrivs.

Ta gärna upp frågan om bensinmackarna! Vi tycker, från vänster till höger, att det är ett problem att man måste åka tio mil på sina håll – så är det i mitt län – för att kunna tanka sin bil. Vad är klimatsmart i detta? I den delen finns 100-procentig uppställning, eller hur, ministern? Ja, ministern nickar.

När det gäller landsbygden skulle jag säga att det är mycket som pekar åt rätt håll. Skogsråvarupriset har mer eller mindre dubblats på fyra år. Jordbrukspriserna går upp. För basnäringarna finns det en oerhört positiv känsla för närvarande.

Vi talar om tillväxt. Norrbotten är ett av de områden i Sverige där tillväxten är bäst. Det handlar om råvaror och Ikea, till exempel. Jag kan ta Åre som ett exempel. Det är en av Sveriges bästa tillväxtorter. Strömstad är ett annat exempel. På sina håll går landsbygden som tåget!

Vänsterpartiet! ”Myndighetskramare”, har jag skrivit i mina anteckningar. När Östersundsförbundet lades ned och när Kristinehamnsförbundet lades ned, liksom Sollefteå och Kiruna, var var ni då? Då sade ni: Det är klart att vi ska minska den militära organisationen eftersom den inte behövs. Javisst. Men om det nu är så att man kan deklarera via sms och på ett enklare sätt så är det väl för tusan rimligt att man även minskar i den organisationen, om den inte behövs. Eller är det så att ni säger nej till ett Super-Norrland med fyra län mot bakgrund av att vi ska spara jobb på länsstyrelserna? Någonstans måste det ju finnas en logik i vad ni säger och vad ni tänker genomföra.

Det är alldeles klart att arbetsgivaravgiften sänktes, men det var ett billigare alternativ, och vi fick fler jobb genom att rikta insatserna via nystartsjobben. Det är tio miljarder i skattesänkningar som ger nya jobb, och det är jobblinjen som gäller för att vi ska kunna åstadkomma välfärd till alla i det här landet.

Vattenkraftsåterbering tror vi inte på i alliansen. Men vad har vi gjort? Vi har sänkt skatten för hushåll och företag i inre stödområdet med närmare 8–9 öre per kilowattimme. Det är en större summa än dessa 600 miljoner, som Miljöpartiet och Vänstern tidigare har tyckt var en lämplig summa som vattenkraftsåterberingen skulle ge till vattenkraftskommunerna. Det här kommer alla till del, inte bara kommungubbar runt om i inre stödområdet, utan alla konsumenter i det här området.

Jag skulle säga så här: Klimatfrågan kommer att vara den stora utmaningen för inte bara Sverige som helhet utan i synnerhet för gles- och landsbygd. Höga kostnader för transporter kommer att vara jättebesvärligt för dem som bor där. Det kommer att vara jättebesvärligt för skogs-

industrin och så vidare. Här krävs det någon form av kompensationer och stimulanser så att företagen, basindustrierna och de som lever och verkar i de här bygderna kommer att ha möjligheter även efter det att skatterna på drivmedel kommer att höjas.

Prot. 2007/08:77
12 mars

*Särskild debatt
om landsbygdens
utveckling*

Anf. 11 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Först vill jag tacka ministern för hans redogörelse för arbetet med att förenkla och få en effektivare myndighetsutövning. Det är jätte viktigt. Det man inte har gett sig in i ska man inte behöva ta sig ur heller. Medborgarna ska få rätt service. Det är otroligt centralt. Här finns det mycket att ta tag i – tyvärr. Vi hoppas att vi kommer en bit på väg i alla fall.

Det är bra att vi får se vad som skiljer de politiska partierna åt. En hel del förenar, som vi har hört förut här, men en del, fru talman, skiljer partierna och blocken åt. Jag tycker att det är bra att det märks.

Ändå kan vi konstatera vilken politik som har förts tidigare. Jag kan vittna om vilka effekter den politiken får i mina hembygder. Hemtjänsten besöker en människa kanske fem gånger per dygn. Vid sista tillfället på dygnet släcker man vad som är det sista ljuset i byn. Övriga hus står nämligen tomma beroende på ett utboäggande som är ganska stort. Jag berörde detta lite grann i mitt första inlägg.

Vi är inte emot utboäggande. Däremot kan vi inte begripa varför man inte får chans att bygga nytt och bygga det man själv vill. Ska alla människor i Sverige bygga på en plats där de inte vill bo? Är det verkligen sunt förnuft? Vi tycker precis tvärtom. Låt människor bygga där de vill! Därför förändrar vi nu strandskyddsreglerna. Att detta inte har gjorts förut tycker jag är märkligt.

I den text som Vänsterpartiet hänvisar till talar man om ”ett fungerande liv”. Ett fungerande liv är att ha ett arbete och ett socialt trygghetsnät, men vi har lite olika syn på vägen dit. Socialdemokraterna talar om att landsbygdssäkra politiska beslut. Det tycker jag att Socialdemokraterna borde ha gjort. De kunde ha säkrat och förändrat strandskyddet. De kunde ha förändrat 28 § jaktförordningen. Varför skedde ingenting? Varför fick människor inte ta ansvar för och vara rädda om sitt eget? Detta är en äganderätsfråga. Vi i alliansen och i Centerpartiet har förändrat detta. Det är vi väldigt stolta över.

Att få mer likvärdiga konkurrensvillkor för lantbruket är viktigt för hela Sverige. Det är faktiskt viktigt för statsfinanserna. Det spelar roll för vår möjlighet att exportera livsmedel och framför allt för att vi ska ha en trygg livsmedelsförsörjning och trygga och säkra livsmedel i Sverige. Annars är vi helt hänvisade till import av livsmedel. Det är vi ändå till stor del i dag. Detta är centralt och viktigt. Det har vi förändrat. Jag förstår inte varför inte Socialdemokraterna har gjort det tidigare. Möjligheterna har ju funnits, och man har inte tagit den chansen. I debatten här öppnas en dörr från s-sidan, och det tycker jag är bra.

Jag ser fram emot breda lösningar längre fram, inte minst när det gäller företagandet. Synen på företagande är viktig. Äganderätten är central för oss i Centerpartiet och har varit det ända sedan partiet bildades. Det var en av grundstenarna. Det är viktigt om vi ska få entreprenörskap med människor som har självförtroende.

Jag har en bild av att människor i Sverige är tvehågsna och rädda i stället för att känna framåtanda. Det kan vi förändra – inte bara med politiska beslut utan genom vår inställning till medmänniskor och företagande generellt. Att få tjäna pengar är viktigt. Nu har skattetrycket i Sverige sänkts. Det har alliansregeringen bidragit till. Det har varit viktigt.

Låt mig säga att detta är en sak som skiljer blocken åt något. Högt skattetryck har kunnat accepteras över tid, så länge som vederbörande, det vill säga medborgarna, får något tillbaka och känner att de får något vettigt för sina pengar. Men när det har gått så långt att vi på landsbygden inte får pengar tillbaka för det vi sätter in blir vi missnöjda. Så kan det inte fortgå.

Nu sänks skattetrycket. Det är viktigt för att få nya företagare, kvinnliga företagare och unga företagare på landsbygden, som kan anställa eller vara enmansföretagare, för att säkra välbefindandet i hela Sverige.
(Applåder)

Anf. 12 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! Jag hoppas att Kent Persson från Vänsterpartiet ser den kraftfulla arbets-, utbildnings- och landsbygdssatsning som den nuvarande regeringen gör. För Ann-Kristine Johansson från Socialdemokraterna, som väntar på landsbygdsstrategin, vill jag berätta att jag är både stolt och glad över att regeringen nu har tagit ett helhetsgrepp för att ta fram en landsbygdsstrategi, något som den tidigare regeringen inte lyckades genomföra under sina år vid makten.

Under 20 år har byarörelserna i hela landet samlats i gemensamma överläggningar som har manifesterats vid tio landsbygdsriksdagar utan att de har fått gehör för sina synpunkter. Till sommaren kommer det nu att finnas ett förslag om en landsbygdsstrategi – efter mindre än två år med den nya regeringen vid makten. Bland annat kommer den strategin att grunda sig på Landsbygdsutredningen, som Ann-Kristine Johansson efterfrågade. Vi lyssnar och arbetar.

Vad framförde då tusen personer i Lycksele? Jo, bland annat följande.

För det första önskar man bli inbjudna till en aktiv medverkan i omställningen till ett hållbart samhälle, något som kommunministern redan i Lycksele hade inbjudit till.

För det andra pekade man på entreprenörernas viktiga roll, också som förvaltare av naturresurser – något som en borgerlig regering kommer att titta på.

För det tredje lyfte man fram de lokala utvecklingsgruppernas status och utrymme i kommunerna, något som jag utgår från att kommunministern ser positivt på.

Man tog upp servicen, som har diskuterats här i dag. Man lyfte fram lokala och okonventionella lösningar. Det behöver med andra ord inte vara som det alltid har varit. Man ställde krav på mindre byråkrati, något som regeringen arbetar intensivt med. Ni har alla tagit del av regeringens satsning på att minska den byråkratiska bördan med 25 procent. Det arbetet pågår och är intensivt.

Fru talman! Folkpartiet har i sina landsbygdsprogram alltid haft devisen: Bo där du vill. Det var också något som Erik A Eriksson talade om, nämligen vikten av att människor får göra sina egna livsval. Vi anser

också att för att kunna bo där man vill behöver det finnas möjligheter till företagsamhet. Företag är basen för en hållbar tillväxt också på landsbygden, det är allt ifrån jord- och skogsföretag till de mest IT-baserade företagen. Det är värt att notera att de allra flesta småföretag finns just på landsbygden. Det var positivt att höra Miljöpartiets Tina Ehn lyfta fram just småföretagens betydelse. En satsning på företag, som regeringen nu gör, gynnar med andra ord landsbygden.

Utbildningen – sist men inte minst – är fundamental. Vi har drivit krav på högkvalitativ grundutbildning, ökade möjligheter till lärlings- och yrkesutbildning men också stora möjligheter till distansutbildning.

Anf. 13 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Ett hot kommer sällan ensamt när marknadskrafterna och omedvetna politiker släpps lösa. När vi som bor på landsbygden lyckas hindra ett hot att bryta ut väntar ofta nästa runt hörnet. När ska vi få arbetsro egentligen? Då kan vi ta emot den utvecklingskraft och kreativitet som så många här vittnar om finns på landsbygden.

Vi drabbas hela tiden av statliga neddragningar. Det gäller såväl utbildningsinsatser som den statliga servicen. Jag är ingen myndighetskramare. De som känner mig vet det. Men många gånger är myndigheternas närvaro av avgörande betydelse. Det sänder en signal. Tror staten på landsbygdskommunerna och deras utvecklingskraft, eller ska detta reduceras till något man kan kalla enklare servicetjänster? Vad ger det för signal, och vad är det för enklare servicetjänster vi i så fall pratar om?

Bredband kan också innebära att man flyttar ut från storstadsområdena till landsbygdskommunerna. Det var ju tanken med satsningen på bredband över hela landet. Det skulle göra det möjligt för landsbygdskommunerna att utvecklas på ett annat sätt än tidigare.

Infrastruktur är helt avgörande, som många har sagt här tidigare. Det gäller vägar för att man ska få fram timret i skogarna till sågverken och pappersbruken vid kusterna. Det är helt avgörande. Självklart är de 130 miljonerna till enskilda vägar bra, men de räcker inte på långt när.

Jag hoppas att när denna infrastruktur kommer – den borde ha kommit redan – innehåller den också särskilda satsningar på landsbygdsvägar och vägunderhåll. Det är ju detta det handlar om.

Vi pratar också om möjligheterna för landsbygdens små butiker, de ca 2 000 som ännu finns kvar. Många av dem har som komplement en bensin- eller pumpstation. Nästa år ska de också kompletteras med en etanolpump, vilket i sig kan tyckas bra. Men det sker till en kostnad, för den enskilda lanthandlaren, på 400 000–500 000 kronor. Vem i den här församlingen tror att den lanthandlaren har möjlighet att bära den kostnaden?

Dessutom straffbeläggs de med distributionsavgifter på uppåt 40 öre. De har en avans på kanske 10–12 öre per liter efter att bensinbolagen har tagit sitt. Motiven från våra oljebolag är – hör och häpna – miljömässiga. Med en verksamhet som i sig är oerhört skadlig vill man ytterligare försämra och dra ned möjligheterna att bo och verka på landsbygden.

När vi pratar om landsbygdens utveckling är det viktigt att komma ihåg att den ser väldigt olika ut. Det finns områden där den är väldigt positiv, och det finns områden där det känns väldigt svårt och tufft.

Jag har levt och jobbat med de här frågorna under oerhört många år, och varje gång staten drar bort någonting känner jag en upprördhet. För det sker oftast utan dialog med kommunerna och oftast också utan samordning.

Jag är glad åt att det här initiativet med samtjänster kommer från regeringens sida – det ska jag säga. Men stoppa nu den här utarmningen och invänta förslagen och åtgärderna och ta den här diskussionen tillsammans med kommunerna! Då tror jag också att det här blir bra.

Anf. 14 TINA EHN (mp):

Fru talman! Statsrådet talar om viktiga samtjänstlösningar – så tror jag att det hette. Jag tycker att det är bra. Jag tycker att man ska fortsätta med det.

Ola Sundell sade att landsbygden är småföretagarlandet. Det håller jag med om. Därför är det synd att den femprocentiga nedsättningen av arbetsgivaravgiften, som var bra för småföretagarna på landsbygden, är borttagen. Man kan säga att de hushållsnära tjänster som har införts i stället främst gynnar höginkomsttagare i storstäderna.

Sedan är humlor också väldigt viktiga för landsbygden.

Jag skulle vilja prata lite om kvinnor och landsbygden. Vilka fördelar finns det? Eller finns det fördelar? Man kan ju titta på löneskillnader mellan män och kvinnor. De är mindre i lands- och glesbygd än i storstad. Jag vet inte om det är positivt, eftersom den totala lönen är lägre.

Vad behövs för att kvinnor ska stanna på bygden? Statistiken visar att det är kvinnor som framför allt drar från landsbygden, och det är unga kvinnor. Många gör det för att utbilda sig mer. Det här tycker jag att man ska ta fasta på. Det handlar om att göra det möjligt för kvinnor och även män, förstås, att utbilda sig. Det är väl något att uppmärksamma, att det ges möjlighet att utbilda sig om och om igen i livet? Att blanda sitt liv med olika möjligheter gör att man kan få flera chanser.

Jag tycker att ett steg i detta är den kommunala vuxenutbildningen. Den är ett avgörande steg i rätt riktning. Då förstår man inte logiken i att minska resurserna till det här.

Den kommunala vuxenutbildningen ska ju minska med 600 miljoner per år. Vi fick en förklaring till det. Men man kan titta på de kommuner där det är lägst utbildningsnivå. Tidigare gick man på invånarantalet, men man viktade med hur hög utbildningsnivå som rådde i kommunerna, och man kunde hjälpa till där det behövdes, och det kunde ges mer möjligheter att höja den nivån. Nu går man bara på invånarantalet utan denna faktor. Det måste innebära att många kommuner med låg utbildningsnivå inte får något extra. Ingen extra hänsyn tas. Jag vet att det framför allt handlar om landsbygdskommuner. Det är då också landsbygdskommunerna som blir drabbade.

Jag tänkte ta upp en annan sak som flera har nämnt, bland annat Erik. Det gäller strandskyddsfrågan. Jag skulle vilja säga att sista ordet inte är sagt där. Vi pratar om att man ska bo där man vill. Jag skulle säga: Ja visst, bo där du vill, om du har råd!

Man säger att det är landsbygdsutveckling, men jag tycker att det handlar om att missbruka orden. Vilken landsbygdsutveckling är det att urholka ett strandskydd som redan är utsatt för ständiga dispenser? Jag vet att det finns kommuner som verkligen skulle se det här som en möj-

lighet och har andra värderingar när det gäller det här. Men det kan inte leda till landsbygdsutveckling om man inskränker möjligheten till det rörliga friluftslivet, så som jag uppfattar att förslaget är nu.

Turism, gärna ekoturism och friluftsturism, är ett jätteviktigt sätt att dra nytta av det generöst vackra och fina vi har på landsbygden. Det är just detta som många företag som satsar på turismen ska leverera, det glesa och det ensliga, en hundfärd i ödslig mark, en paddeltur med möjlighet att slå läger vid stranden. Det är det här som den stressade storstadsmänniskan behöver.

Jag vill igen säga att det är viktigt att inte sälja ut dessa värden, som kanske betyder mer för många än vi förstår. Det handlar om att det ska vara möjligt för fler att komma ned till sjön för att njuta av en vattenspegel eller ett bad. Det blir allt viktigare ju fler vi blir och ju hårdare samhällstempot blir och ju mer stressen ökar.

Anf. 15 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tänkte använda min sista tid i den här debatten till att svara på några frågor som jag inte hann med tidigare.

Ann-Kristine Johansson tog upp apoteksreformen. Bakgrunden är, Ann-Kristine Johansson, inte att försämra servicen, utan tvärtom. Det har länge funnits *ett* apotek som har varit öppet på söndagar i hela Storstockholmsregionen. Tanken är inte att det apoteksombud som finns i Sysseleback ska lägga ned. Tanken är tvärtom att man ska bryta monopolet, så att fler kan öppna apotek.

De som besöker turistländer som Spanien eller Danmark kan ju se att där finns en mängd apotek som är öppna nästan dygnet runt, höll jag på att säga. Målsättningen med detta är naturligtvis att förbättra servicen. I dag finns det fler söndagsöppna apotek – jag vet det.

Det ställdes också en fråga om det här med kreditgarantier för att bygga egna hem i glesbygd. Ja, regeringen har gett BKN ett uppdrag. De kommer snart att redovisa detta, och då kommer vi att återkomma med förslag på det området.

Jag vill, fru talman, tacka för en väldigt bra och konstruktiv debatt. Det är sällan som man känner att vi är så eniga över hela fältet runt ett projekt som detta, att göra det möjligt för människor att bo och leva bra i glesbygd.

Nu händer det saker. Det är väldigt roligt. Det är kul. Stuprören rivs, och jag kan berätta att det finns några ställen där de rivs snabbare än på andra håll. Det sker i några utvecklingsorter som Lars Högdahl och hans utredning har valt ut. Det är Vilhelmina. Det är Dorotea. Det är Åsele. Jag tror att det också är Åmål. Där kommer man nu att pröva ett sådant här breddat utbud. Man prövar redan att bryta ned dessa stuprör och skapa bättre förutsättningar för människor att få service. Det här är ingen försöksverksamhet som sedan ska avslutas. Det här är projekt som ska bli bestående. Det är väldigt viktigt att veta det.

Hela det här stora projektet, som Lars Högdahl håller i, ska bli bestående. Det ska utvecklas, och det nya och positiva är att också de frivilliga organisationerna kommer in som en viktig del av det här stora förändringsarbetet.

(Applåder)

Anf. 16 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s):

Fru talman! Först vill jag kommentera det här med apoteken. Jag funderar på vem som vill öppna apotek i ren glesbygd. Jag tror att det kommer att bli fler i storstäderna. Där finns det ett intresse. Där finns det många människor. Men i ren glesbygd tror jag att det blir svårare, när marknaden ska styra, att öppna apotek.

Sedan kan jag konstatera att vi är överens om landsbygdens förutsättningar och möjligheter, men det är en stor skillnad på politiken, inte minst när det gäller den skattesänkingsiver som finns. Vi vill använda skattepengarna, pengakakan, till att utveckla infrastrukturen och till att utveckla boendet på landsbygden i stället för att sänka skatten för dig och mig, Erik A Eriksson, som till exempel tog upp det. Och var bor de som mår bra av förmögenhetsskattesänkningen? Bor de på landsbygden i Värmland?

Sedan gäller det arbetsgivaravgiften. Borttagandet av nedsättningen av arbetsgivaravgiften drabbar den gröna sektorn, landsbygdens företag, som ska se till att vi får livsmedel, att vi får skogsråvara och att vi får öppna landskap.

Det slår direkt mot småföretagarna som borgerligheten säger sig gynna.

Vad gäller förenklingen av regelverket som ni står här och pratar så gott om så har det inte minskat enligt Nutek. Jag tror att det rör sig om 100 miljarder som det kostar i förenkling. Se till att man genomför mer av det!

Ni sitter ju på den politiska makten genom regeringsinnehavet. Använd den då och styr de statliga bolagen! Se till att de sätter på sig landsbygdsglasögon! Använd pengakakan till kloka infrastruktursatsningar!

Landsbygden behöver inte mer av vackra ord utan handling och politisk vilja. Det är det som det handlar om: politisk vilja. Se till att ni genomför det som ni har sagt!

(Applåder)

Anf. 17 OLA SUNDELL (m):

Fru talman! Efter tolv år med er, Ann-Kristine Johansson, tar det tid att reda upp regelkrånglet. Det håller jag med om. Vi är inte framme, men vi kommer att vara i hamn – var så säker – 2010.

Bensinpumparna är absolut ett problem, som jag har nämnt tidigare. Men det är eftertankens kranka blekhet. Socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister, det var ni som drev igenom den här lagstiftningen. Har ni möjligheten att ändra er här och nu, så gör det! Vänsterpartiet och Miljöpartiet har chansen att komma upp i talarstolen och säga: Vi gjorde fel. Vi tryckte fel under förra mandatperioden. Därför blev det som det blev. Men Mats Odell och vi andra i alliansen ska försöka att städa upp även i den här röran.

När det gäller arbetsgivaravgifterna är det alldeles rätt att det var dyrt att ge Volvo, ABB, Ericsson och de andra samma skattesänkning som alla andra. Vi i alliansen tyckte att det var bättre att via nystartsjobben rikta skattesänkningarna dit där det ger nya jobb. Nya jobb ger utveckling även på landsbygden. Kom ihåg när vi pratar om sänkta arbetsgivaravgifter och diskuterar landsbygdens utveckling att vi för inre stödområdet har en sänkning på tio procentenheter!

Miljöpartiet vill ha mer strandskydd. Det är alldeles för frikostigt och liberalt som det är i dag. Det är inga möjligheter tydligen om man ska lyssna till Tina Ehn. Här är det kanoter och hundspann som ska ordna biffen när folk vill bo på landsbygden. Så är det inte.

Sveriges Kommuner och Landsting har sagt att det här är en önskvärd reform. Kom inte och säg när ni pratar med landsbygdskommuner runt om i landet att de vill ha mer strandskydd! De vill ha vissa stränder som är skyddade, men vissa områden måste det gå att bygga på. Det är utveckling för landsbygd, inte ökat strandskydd.

Anf. 18 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för en bra debatt. Den är inspirerande.

Under mörka stunder tänker jag att det är för att vi blev kvar, ättlingar till dem som inte orkade emigrera till Amerika, som vi är så räddhågsna inför framtiden och nya utmaningar. Ibland tänker jag så, under mina mörka stunder. Lyckligtvis är de inte så många.

Det är naturligtvis inte på det viset. Det finns ett stort engagemang i Sverige, entreprenörskap, framåtanda och vilja, framför allt en vilja att hjälpa varandra. Det är det som kan driva oss framåt. Det är det som kan få Sverige att fortsätta att vara ett välfärdsländ land trots allt.

Äntligen sänker vi skatten för dem som har lägst inkomster. Det är verkligen en fråga, fru talman, som rör människor som bor på landsbygden. Med mellan 500 och 1 000 kronor i månaden sänks skatten för dem som har de lägsta lönerna. Jag tycker att det är fantastiskt bra. Fördelningsmässigt är det utmärkt.

Att förmögenhetsskatten dessutom sänks har att göra med att mindre företag ska kunna gå över till nästa generation, att vi har fortsatt solida företag som finns och verkar och är goda arbetsgivare. Det är orsaken, i alla fall i min ingång.

Vi ska se framåt nu. Det finns goda möjligheter för landsbygden och för Sverige att få fler företag att blomstra, och nya företag ska bildas. Detta är jätteviktigt. Möjligheterna finns här och nu. Den här regeringen har redan, efter bara två år, lyckats att med ett antal olika beslut komma framåt.

Jag beundrar de vardagshjältar, unga män och kvinnor, LRF-ungdomen, Johan och Stina med flera som har F-skattsedel, som tar sig fram som företagare, är duktiga företagare och tjänar pengar på landsbygden. Det handlar också om dem som utbildar sig och vidareutbildar sig på SLU, Lantbruksuniversitetet, i olika former av utbildningar. De är stora resurser inför klimatförändringarna när vi ska ta oss an satsningen på förnybar energi. De gröna näringarna och Sveriges landsbygd har goda möjligheter.

(Applåder)

Anf. 19 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! Den politiska viljan finns, Ann-Kristine Johansson. Arbetsmöjligheterna förbättras på landsbygden. Många nya verksamheter kommer att se dagens ljus och samtidigt bidra som en delösning av klimatfrågan inom exempelvis bioenergiområdet.

Det är bra att regeringen har gett möjlighet för företagare att säsongsanställa. Det betyder mycket för landsbygden.

Lanthandelns betydelse har nämnts och behöver ständigt lyftas upp i dessa sammanhang, då den är ett viktigt nav också för andra servicetjänster.

Tina Ehn lyfte upp kvinnors möjligheter. Att de nu får välja arbetsgivare kommer också, tack vare den nya regeringen, att öka. Att kunna starta privata eller kooperativa verksamheter inom vård, skola och omsorg kommer att betyda oerhört mycket för många kvinnor på landsbygden.

Många har anledning att se fram emot infrastrukturpropositionen, där ett stort arbete pågår för att dels ta igen den tidigare regeringens försumelse vad gäller underhåll av väg och bannät, dels göra satsningar på nya investeringar. En bra infrastruktur är A och O, alltifrån tjälsäkring av vägar till järnväg, bredband och telefoni.

Slutligen anser jag att det är värdefullt att näringsministern nu bjudit in aktörer och intressenter till en dialog om tillgänglighet till drivmedel på landsbygden.

Jag vill, fru talman, tacka Vänsterpartiet för möjligheten att lyfta fram regeringens och Folkpartiets landsbygdspolitik. Jag är övertygad om att många landsbygdsbor inom en inte alltför avlägsen framtid kommer att få uppleva att möjligheterna till en god landsbygdsutveckling har stärkts avsevärt.

(Applåder)

Anf. 20 KENT PERSSON (v):

Fru talman! Det är väldigt mycket om väntan när man lyssnar på alliansens företrädare. Vi ska vänta på den ena utredningen efter den andra och på kommande propositioner.

Det är viktigt att förstå att statens insatser många gånger är avgörande för hur det privata näringslivet på landsbygden ska utvecklas. Statliga beslut om vägar och järnvägar, bredbandsutbyggnad, forskningspengar, utbildningsplatser med mera påverkar hur en region kommer att utvecklas.

Det gäller även lokaliseringen av statliga verk, myndigheter och bolag. Jag önskar att statsrådet tog tillfället i akt att stoppa den utveckling som i dag är på gång med neddragningar av statliga verk tills diskussionen med kommuner har kommit i gång, tills vi har startat diskussionerna också med de sociala rörelser som finns ute på landsbygden. Det är först efter en sådan diskussion och vad det kommer att landa i som vi har möjlighet att kunna få den utveckling som så många pratar om.

Vi i Vänsterpartiet är övertygade om att en stor majoritet i Sverige önskar en regional balans. Landsbygden är beroende av de större tätorternas produktion och kompetens, men det omvända gäller också. Utan landsbygdens energitillgångar, livsmedelsproduktion och förädling av olika råvaror skulle stadsborna knappast fungera eller må särskilt bra.

Detta är visserligen självklarheter, men behöver ständigt analyseras för att landsbygdens konkurrenskraft och framtidsförutsättningar inte ytterligare ska försämrans utan tvärtom ges helt nya kvaliteter och möjligheter.

Annars blir det som Torgny Lindgren så träffande har beskrivit det i *Norrlands Akvavit*: Det var en stor glädje att det fanns gamla och sjuka att vårda. Den dag ingen längre behöver vårdas var det slut med bygden. Ja, de sjuka och döende var en välsignelse. De utgjorde basen för näringslivet i trakten. De var de enda som behövde föröka sig.
(Applåder)

Anf. 21 TINA EHN (mp):

Fru talman! Pumplagen har inte med bensinbolagens strukturomvandling att göra, men man kan ju använda miljöargument hur som helst ibland. Även sjömackarna drabbas av bensinbolagens strukturomvandlingar. Men det är ju bekvämt att använda miljöargumenten och att inte ta eget ansvar för det man tänker göra och genomföra. Jag tycker att det är dåligt.

När det gäller strandskyddsdispenserna ser vi redan i dag att det är svajigt många gånger. Det ges otroligt många dispenser.

De företag som lever på turism vill vi gynna. Vi tycker att den livsviktiga miljö som finns vid strandlinjerna är oerhört viktig. Vi måste också ta hänsyn till det rörliga friluftslivets framkomlighet. Det är därför vi ska vara så försiktiga med vad vi gör.

Jag skulle vilja säga att hållbar utveckling och lokal ekonomi är viktigt för att utveckla landsbygden. Varor, tjänster och livsmedel som produceras lokalt har lågt transportinnehåll och är även lättare att återföra i kretsloppet. Ökad andel lokalodlade livsmedel innebär mer varierande odling med positiva effekter för den biologiska mångfalden. Lokalt förankrade företag är invävda i sociala sammanhang. Men många småbutiker slås ut när externa stormarknader etableras. Det är också en viktig del att ta fasta på.

Begreppet multiplikatoreffekt myntades av den brittiske ekonomen John Maynard Keynes och syftar på följdeffekterna av en ekonomisk transaktion – pengars vandring genom lokala ekonomier. Det här kan man leta upp; förkortningen är LEA. Det är ganska intressant att titta på vad som händer när stormarknader etableras.

Det finns också goda exempel. Jag gjorde en resa med Inlandsbanan i somras. Jag kan rekommendera den; Inlandsbanan är fantastisk! Jag tycker att den ska få vara kvar och att vi ska satsa pengar på den. Då besökte jag flera landsbygdsutvecklingsprojekt. Jag var bland annat i Vilhelmina. Jag var i projektet Trångsviken, som jag vet har en centerpartistisk riksdagsman som håller det under sina vingar. Jag var också i Trönö ekonomiska förening.

Det finns otroligt många intressanta projekt att titta på där det handlar om att människor har gått samman och gör saker tillsammans. Eller som min goda vän Lotta sade till mig: När man bor på landsbygden är allting möjligt, men man får göra det själv.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2007/08:410

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:410 Plusjobb och a-kassa
av Hans Stenberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 april 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 20 februari 2008

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:464

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:464 Föräldrapenning och a-kassa
av Jasenko Omanovic (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 april 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 5 mars 2008

Arbetsmarknadsdepartementet

Sven Otto Littorin (m)

Enligt uppdrag

Karin Renman

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:465

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:465 Utsorteringskedjan och försörjningsstöd
av LiseLotte Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 28 mars 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang samt fullbokad kammare.

Stockholm den 5 mars 2008

Socialdepartementet

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:466 Utsorteringskedjan och jämställdheten
av LiseLotte Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 28 mars 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang samt
fullbokad kammare.

Stockholm den 5 mars 2008

Socialdepartementet

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2007/08:467

Till riksdagen

Interpellation 2007/08:467 Remissinstansernas kritik mot rehabilite-
ringskedjan

av LiseLotte Olsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 28 mars 2008.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang samt
fullbokad kammare.

Stockholm den 5 mars 2008

Socialdepartementet

Cristina Husmark Pehrsson (m)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

EU-dokument

KOM(2008)128 till civilutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkanden 2007/08:KU13 och KU18

Försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU8

Kulturutskottets betänkanden 2007/08:KrU4, KrU5 och KrU12

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2007/08:KU15
Tryck- och yttrandefrihet.

Anf. 22 YILMAZ KERIMO (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2 i betänkandet.

Mycket av vår gemensamt finansierade välfärd bedrivs i dag i entreprenadform. Privata firmor, aktiebolag och ekonomiska föreningar sköter barnomsorg, skola och äldreomsorg finansierad med skattemedel.

I den offentliga verksamheten finns flera kontrollsystem för att allmänheten ska få en god möjlighet att granska hur skattemedel används. Revision, offentlighet och meddelarfrihet är några sätt att kontrollera att verksamheten sköts korrekt och effektivt.

I den privata världen är det andra regler som gäller. Där tar aktiebolagslag och andra lagar till skydd för företaget och dess möjligheter att via affärshemligheter konkurrera med andra företag över. Offentlighetsprincipen gäller inte, inte heller meddelarskyddet. Det innebär att en lärare på en kommunal skola har rätt att meddela en tidning om rektor använder skolans pengar på ett felaktigt sätt, men att en anställd på en privat skola finansierad med skattemedel saknar den rätten. Det är till och med så att den privatanställda lärare som talar med pressen riskerar skadestånd för avslöjande av företagshemligheter.

Exempel finns nu på att olika politiska församlingar som gör upphandling av välfärdstjänster skriver in meddelarskyddet som ett avtalsvillkor i anbudsunderlaget. Andra låter bli. Detta skapar ett läge där den som är offentliganställd hela tiden vet vilka regler som gäller medan det för en privatanställd i offentligt finansierad verksamhet råder en betydande osäkerhet.

Vad säger avtalet mellan företaget och det offentliga?

Vilken företagsform bedrivs verksamheten i och vilken lagstiftning lyder den under?

Vad säger det personliga anställningsavtalet?

Fru talman! Det finns en djupt grundläggande demokratisk brist i dagens ordning. Möjligheten till yttrandefrihet står här mot värnet av företagshemligheter. När den tvisten ska lösas är det lätt för mig som socialdemokrat att ställa mig på yttrandefrihetens sida. Men det finns också en konflikt mellan värnet av företagshemligheter och värnet om barn, gamla och sjuka som behöver vård och omsorg. Även där är det lätt för mig att ta ställning. Nyligen stod det i tidningarna om ett offentligt finansierat privat daghem som var så dåligt skött att barnen inte ens fick riktig lunch. Till slut slog föräldrarna larm. Men om personalen hade gjort det hade de med dagens regler riskerat att bli betraktade som brottslingar.

Fru talman! Vi i riksdagen kan inte bestämma hur verksamheterna i kommunerna ska bedrivas. Men vi kan se till att sätta upp regler som gör att missförhållandena avslöjas så snabbt som möjligt. Ja, jag anser att det till och med är vår skyldighet att göra detta.

Jag menar att det är ytterst värdefullt att vi inte försvarar för de människor som upptäcker missförhållanden att avslöja dem. Detta gäller verksamheter som rör till exempel barn, gamla och funktionshindrade. Det kan inte vara rimligt att sätta företagets intresse framför människors behov – speciellt inte när verksamheten är finansierad av oss alla.

I offentligt finansierad privat verksamhet ska meddelarskydd kunna införas utan dröjsmål, till exempel genom krav på att de som bedriver entreprenadverksamhet ska tillåta meddelarskydd för sina anställda. Detta är bra både för dem som arbetar och för dem som betalar, det vill säga skattebetalarna.

Även i rent privat verksamhet är meddelarskyddet eftersatt, även om det kan vara svårare att hitta enklare lösningar på problemet där. Frågan är komplicerad och bör utredas ytterligare, men svårigheterna får inte bli en ursäkt för att låta bli.

Anf. 23 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2 och 7. Naturligtvis står jag bakom alla Vänsterpartiets reservationer i betänkandet.

Vi lever i dag i en tid då de grundläggande demokratiska rättigheterna mer eller mindre börjar betraktas som en lyxprodukt. Som demokrat och vänsterpartist sitter det i ryggmärgen på mig att försvara den enskilda människans rätt till ett privatliv. Likaledes är det helt naturligt att försvara varje anställds rätt att kunna meddela sig med omvärlden om sin arbetssituation. Detta måste gälla såväl inom den offentliga som inom den privata sektorn av våra arbetsliv.

För mig är det enkelt att se det goda i friheten att få säga sin mening i en öppen debatt eller, för att förbättra sin situation, till exempel tala med en journalist om vad som sker runt omkring en och att kunna göra detta utan repressalier, trakasserier eller avsked. Men så är det inte för alla i dag.

Trots den grundlagsskyddade möjligheten att meddela sig tillhör det tyvärr i dag inte ovanligheterna att arbetsledningen med hänvisning till brott mot tystnadsplikten eller någon allmän lojalitetskänsla försöker hindra en person att meddela sig genom att säga att det ska avslöjas. Jag är medveten om att detta också sker inom vissa delar av vår offentliga verksamhet. Men, fru talman, det är än värre inom den privata marknaden som just nu också växer alltmer när den offentligt finansierade verksamheten bedrivs i privat regi. Där kan man med hänvisning till att det är olagligt att avslöja företagshemligheter göra oblyga satsningar för att helt kväsa varje försök att utöva rättigheter som finns inskrivna i grundlagen.

Från fackligt håll kommer också rapporter och berättelser om hur det blir ett hårdare och hårdare klimat, såväl för anställda som för fackliga representanter. Det är absolut inte utan risk för repressalier när anställda meddelar om missförhållanden på arbetsplatserna.

Meddelarfriheten måste stärkas och då också gälla inom den privata sektorn, vilket den inte gör i dag. Ska det vara så svårt att börja med att införa meddelarfriheten i offentligt finansierad verksamhet som bedrivs i privat regi enligt den princip som nu gäller för offentliganställda? Det

borde det naturligtvis inte vara. Men där är vi definitivt inte överens med högeralliansen.

Genom att högeralliansen nu avstyrker motionerna visar ni att ni inte är beredda att stärka meddelarfriheten. Ni tycker att det är helt okej att anställda inte ska kunna ta upp eventuella missförhållanden som kan förekomma på en arbetsplats. Att man på grund av rädsla inte vågar meddela sig är illa, men att dessutom tvingas till tystnad rimmar verkligen illa i en demokrati som vår.

Detta tycks ni inom alliansen uppenbarligen inte bry er ett enda dugg om. Hade ni brytt er hade ni sagt ja till Vänsterpartiets motion om att meddelarfriheten ska stärkas och att meddelarfriheten även ska gälla inom offentligfinansierad verksamhet som bedrivs i privat regi. Men alliansen väljer att avstyrka motionen.

Fru talman! Det blir mycket tal om demokrati en dag som denna då vi avhandlar frågor som rör grunderna för vårt samhälle, grunderna för den svenska modellen av demokrati. De flesta av oss i kammaren är, får jag hoppas, överens om att vårt system är väldigt bra. Men vi borde också vara överens om att våra grundlagar ska vara levande dokument och att det demokratiska samtalet måste uppmuntras. Så är inte fallet alla gånger i dag.

Fru talman! På kammarens bord ligger nu ett förslag från Vänsterpartiet som möjliggör att mångfalden av kultur- och debattidningar, inklusive invandartidningar och radio, ska bevaras och utvecklas. Den uppenbara risken att vi snart befinner oss i en verklighet där endast en eller ett par aktörer på mediemarknaden presenterar sin verklighetsuppfattning är stor. Vi har ett ansvar för att värna mångfald även inom detta område.

Slutligen, fru talman, talar man i Bibeln om synd. Ordet finns också i en ursprungligare betydelse inom idrotten, nämligen inom bågskytte. Där betyder det att man missar målet. Jag tycker att många i denna kammare i dag begår en synd. Det är sorgligt att de flesta partierna inte ställer sig bakom de motioner som anspelar på könsidentitet och som vi vill ska omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelse om hets mot folkgrupp. Det är trist att konstatera att det i utskottets ställningstagande hänvisas till en pågående beredning av en ny diskrimineringslagstiftning. Visst, jag förstår att frågan ligger där, och så ska den göra. Men det vore kanske på sin plats att utskottet i denna typ av frågor var tydligare i sitt ställningstagande, nämligen att det ska vara en självklarhet att grupper i vårt samhälle inte stängs ute från skydd. I detta fall handlar det om transpersoner.

Jag tror att många här i kammaren i dag kommer att rösta emot sin övertygelse, och det, fru talman, är enligt min uppfattning att synda.

Anf. 24 ANNA BERGKVIST (m):

Fru talman! Kära åhörare, tv-tittare och riksdagskolleger! Det kanske är på sin plats att förtydliga lite vad det här betänkandet handlar om. Det är alltså 35 stycken motionsyrkanden från den allmänna motionstiden som vi behandlar i dag och som rör tryck- och yttrandefrihetsfrågan. Motionerna berör bland annat meddelarfrihet, som föregående talare har tagit upp, hets mot transpersoner, pornografi, Granskningsnämnden för radio och tv samt värnandet av yttrandefriheten.

Till skillnad mot vad som kanske hör till vanligheten i vårt utskott har vi faktiskt valt att tillstyrka en motion. Det är den motion som rör Granskningsnämnden. Övriga motioner har vi dock i vanlig ordning valt att avstyrka, trots att det faktiskt bland dem finns många lovvärda och viktiga motioner.

Den främsta anledningen till att vi har valt att avstyrka dessa motioner är att det pågår ett arbete i Regeringskansliet med att ta fram nya propositioner. Där pågår även utredningar, och vi har valt att invänta dessa utredningar för att inte föregripa diskussionen. I vissa fall har utskottet inte heller varit villigt att ompröva tidigare ställningstaganden.

Betänkandet innehåller sju reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

För alliansens räkning kommer Ingvar Svensson senare att diskutera motionen som rör Granskningsnämnden mer ingående. Annie Johansson kommer att gå in i diskussionen om meddelarfriheten, som har varit uppe redan nu, och Mauricio Rojas kommer att gå in mer på djupet om värnandet av yttrandefriheten.

För egen del har jag valt att lägga fokus på tryck- och yttrandefriheten i allmänhet och lagen om hets mot folkgrupp.

Tryck- och yttrandefriheten är hörnstenar i det demokratiska samhället. I Sverige garanteras dessa principer i grundlagen genom bestämmelser i regeringsformen, i tryckfrihetsförordningen samt i yttrandefrihetsgrundlagen.

Moderat politik utgår alltid ifrån allas rätt till frihet. Vi anser att gränsen för den offentliga makten ska vara tydlig och att människors fri- och rättigheter ska stärkas. Ett fritt och öppet meningsutbyte med respekt för den enskilda personens integritet är självklara och grundläggande värden i en demokrati.

Vi anser att statens mest prioriterade uppgift i mediepolitiken är att slå vakt om respekten för tryck- och yttrandefriheten. Detta förutsätter att staten verkar för att garantera största möjliga utrymme för det fria ordet inom alla typer av medier. Pressfrihetens ideal i form av etableringsfrihet och oberoende ska prägla framväxten av nya medier i lika hög utsträckning som den präglar tidningar och tidskrifter.

Den svenska tryckfriheten har, som jag ser det, lett till mångfald samt kulturell och vetenskaplig frihet. Den svenska tryckfriheten har också bidragit till de mest grundläggande förutsättningarna för det öppna samhället och för en levande demokrati, det vill säga det fria ordet, den öppna debatten och den enskildes frihet till information. Informationsfriheten är central i det demokratiska samhället, och regeringsformen och tryckfrihetsförordningen garanterar varje medborgare informationsfrihet i form av frihet att inhämta och motta upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden.

Vad gäller frågan som rör hets mot folkgrupp kan jag känna stor sympati med motionärerna Ulrika Karlsson i Uppsala och Tomas Tobé, som anser att lagen om hets mot folkgrupp bör ses över. Det handlar om att ta upp och diskutera huruvida lagen tjänar sitt syfte samt om man verkligen ska ha en lag som de facto innebär att alla faktiskt inte är lika inför lagen. Det handlar dock också om att nu när vi har lagen om hets mot folkgrupp diskutera och ifrågasätta logiken i att vi har en lagstiftning

där homosexuella och bisexuella har ett särskilt skydd men där transsexuella utelämnas. H och B finns men T saknas.

Utskottet har dock valt att i den här frågan inte föregripa resultatet av den beredning av diskrimineringslagstiftningen som för närvarande pågår i Regeringskansliet och den aviserade proposition som ska överlämnas till riksdagen under våren. Jag ser fram emot diskussionen vid ett senare tillfälle.

Fru talman! Kampen för tryck- och yttrandefrihet utkämpas varje dag. För mig har det ingen betydelse om fokus gäller Åke Greens förfärliga uttalanden, Muhammedkarikatyrerna eller konstnären Lars Vilks ron-dellhundar. Att stå upp och försvara tryck- och yttrandefriheten är för mig lika viktigt oavsett avsändare och åsikt. Det citat som tillskrivs Voltaire – att jag ogillar vad du säger, men jag är beredd att med mitt liv försvara din rätt att säga det – är fortfarande aktuellt och något som jag ställer mig bakom.

Försvaret av yttrande- och tryckfriheten måste vara kompromisslöst. I sina internationella relationer måste Sverige vara mycket tydligt med att stå upp för det som är en hörnpelare i vårt lands demokratiska statskick. Värnandet av yttrande- och tryckfriheten måste stärkas också på andra sätt. Här anser jag att skolan har en nyckelroll att fungera som ett forum för upplysning och debatt.

Fru talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 25 ANNIE JOHANSSON (c):

Fru talman! Tryck- och yttrandefriheten är grundläggande element i ett demokratiskt samhälle. Det är också två rättigheter som utmanats, precis som Anna Bergkvist sade, under de senaste åren. Vår vidsträckta tryck- och yttrandefrihet har här fått debatteras, motiveras och analyseras.

Rätten till att trycka och tycka är inget som ska tas för givet utan är något som ständigt måste försvaras. Frågan om var gränsen går mellan att tycka/trycka fel eller tycka/trycka olagligt måste vara ständigt levande i den samhälleliga debatten för att stärka den enskildes fri- och rättigheter.

Snart sjösätts en utredning om en fortsatt översyn av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen där det är viktigt att värna våra unika svenska rättigheter och regleringar liksom att inte urholka den viktiga offentlighetsprincipen.

Jag kommer att fokusera mitt anförande på värnandet av offentlighetsprincipen och meddelarfriheten, fru talman. Vi vill värna det unika i vår meddelarfrihet. Vi vill slå fast vikten och betydelsen av den svenska offentlighetsprincipen. Skyddet för meddelarfriheten, det vill säga förbud mot efterforskning och arbetsrättsliga åtgärder, är en mycket viktig del för att förverkliga offentlighetsprincipen när det gäller statlig och kommunal verksamhet.

Att även privatanställda ska åtnjuta den grundlagsreglerade meddelarfriheten har utretts tidigare, och flera remissinstanser har kritiserat förslagen just för att frågan är mycket komplicerad och svår att lösa. Offentlighetsprincipen är till för offentliga verksamheter och för offentligt anställda och ska således omfatta enbart dessa.

Med tanke på de tidigare anförandena från talarstolen är det viktigt att berätta vad meddelarfriheten är. Meddelarfriheten är de regler som finns i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som gör det möjligt att straffritt lämna uppgifter som normalt är sekretessbelagda uppgifter till tidningar, radio eller tv för offentliggörande. Detta är ett led i vår omfattande offentlighetsprincip där ledstjärnan är öppenhet i den statliga förvaltningen, men innehåller givetvis undantag för att säkerhetsställa rikets säkerhet eller särskilda tystnadsplikter. Anonymitetsskyddet liksom efterforskningsförbudet är två grundstenar i den svenska meddelarfriheten som skapar en tyngd åt den.

Meddelarfriheten är till för att allmänheten ska kunna granska offentlig verksamhet och för att vi ska få insyn i densamma. Grundlagen talar om vilka rättigheter individer har gentemot staten – inte vilka rättigheter individer har gentemot privata aktörer.

Meddelarskyddet är heller ingen arbetsrättslig fråga utan en offentlig-rättslig fråga. Det är inte en fråga mellan arbetsgivare och arbetstagare utan en fråga om det allmännas intresse av insyn.

Däremot är det viktigt att utreda så kallade *whistle-blowers* skydd och om det skyddet är tillräckligt när anställda avslöjar missförhållanden på privata arbetsplatser. Detta görs genom en översyn av lagen om företags-hemligheter.

En av motionärerna kräver ett informationsobligatorium om meddelarfriheten. Det är viktigt med information för berörda om meddelarfriheten och efterforskningsförbudet. Majoriteten förutsätter att dessa öppenhetsfrågor ägnas både uppmärksamhet och respekt.

Fru talman! KU är satt att värna den svenska grundlagen och dess bestämmelser. Yttrandefriheten, tryckfriheten och offentlighetsprincipen är här givna grundbultar för att se till att allmänhetens och enskilda individers rättigheter försvaras och inte vare sig urvattnats eller urholkas. Det är givet att det ska finnas ett skäligt skydd även för anställda i privata företag, men det regleras knappast i den svenska grundlagen.

Jag yrkar bifall till konstitutionsutskottets förslag i betänkandet.

Anf. 26 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Fru talman! För mig är det ytterst värdefullt och viktigt att inte försvåra för de människor som avslöjar missförhållanden. Detta gäller verksamheter som rör till exempel barn, funktionshindrade och gamla – som jag sade i mitt anförande.

Tycker Annie Johansson att det är rimligt att sätta företagets intressen framför människors behov, speciellt när verksamheten är finansierad av oss alla?

Anf. 27 ANNIE JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Yilmaz Kerimo att det är viktigt med dessa frågor. Samtidigt kan jag också konstatera att det på Vårdförbundets hemsida står att av domar i Arbetsdomstolen framgår det att privatanställda har en vidsträckt rätt att kritisera och ifrågasätta arbetsgivarnas handlande.

Det här har varit en viktig fråga under många år, och ni har motionerat om denna fråga även under förra mandatperioden. Men motionerna har också avslagits. Det är viktigt att det finns en insyn i verksamheter

som finansieras med skattemedel och som ligger utanför de offentliga aktörerna. Detta bör i så fall regleras i avtal mellan den offentliga uppdragsgivaren och de privata aktörerna i stället för att urvattna den unika meddelarfrihet som gäller just det allmännas insyn i offentlig verksamhet.

Jag kan kontra lite genom att ställa en fråga. Om det är så självklart och viktigt att ha en meddelarfrihet hos privata aktörer, varför genomfördes inte detta under förra mandatperioden när ni var i majoritet och motionerna väcktes och diskuterades? Det är lätt att skrika högt i opposition, men självrannsakan skadar inte. Om det är enkelt och självklart, varför lyssnade ni så väl på remissinstanser som sade att det var svårt och komplicerat att genomföra?

Anf. 28 YILMAZ KERIMO (s) replik:

Fru talman! Annie Johansson framförde synpunkten att det är värdefullt att göra någonting, men ingenting görs. Nu har ni makten, och nu kan ni göra något åt det. Om ni tycker att det är så viktigt, varför vill ni inte göra något åt det? Är det inte värt att testa för att sätta människornas behov före företagarnas vinstintresse?

Man kan till exempel se meddelarskyddet som en tvingande del av ett avtal för offentligt finansierad privat verksamhet. Avtalet blir inte giltigt utan detta skydd. Med enkla lösningar kan man lösa detta problem. Är du beredd, om du anser att det är viktigt, att ta initiativ för att lösa detta problem?

Anf. 29 ANNIE JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att det är lätt att skrika högt i opposition, men när man själv sitter med frågan är det väldigt svårt att visa handlingskraft och att genomföra just de saker som alla tre oppositionspartier lyfter fram i reservationen.

Meddelarfriheten är till för att allmänheten ska kunna granska offentlig verksamhet och att vi ska kunna få insyn i densamma. Grundlagen – den svenska regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen – gäller individer gentemot statlig verksamhet. Den gäller inte individer gentemot privata aktörer. Där är min bestämda åsikt att vi inte ska urvattna de svenska grundlagarna. KU är satt att värna just dessa och värna deras bestämmelser, och här är yttrandefriheten, tryckfriheten och offentlighetsprincipen givna grundbultar att försvara. Det är jag beredd att göra.

Anf. 30 MARIANNE BERG (v) replik:

Fru talman! Annie Johansson tar i sitt anförande upp att meddelarskyddet är viktigt att värna. Men när det gäller anställda inom den offentligt finansierade verksamhet som i dag bedrivs av privata aktörer är Annie Johansson inte beredd att förstärka meddelarfriheten för dessa anställda personer.

För mig är det verkligen en knepig situation som Annie Johansson lyfter fram, när hon inte ens på något vis kan stödja att en utredning ska arbetas fram för att just stärka meddelarfriheten för den grupp som vi pratar om, för dem som är anställda i privata entreprenader och så vidare som finansieras av våra skattemedel.

Anser Annie Johansson att de som är anställda inom dessa företag och bolag ska kväsas till att hålla tyst?

Prot. 2007/08:77
12 mars

Anf. 31 ANNIE JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag pratade i mitt inledningsanförande om att det är viktigt att utreda så kallade *whistle-blowers* skydd, och det är personer som just förmedlar information om missförhållanden på privata arbetsplatser. Det görs genom en översyn av lagen om företagshemligheter.

Jag tycker inte att den svenska grundlagen ska reglera vad som gäller på svenska arbetsplatser. Just avtalsfrågor brukar vara en paradfråga för oppositionen när man ska komma överens om villkor på den svenska arbetsmarknaden. Jag är förvånad över att man här vill gå in och reglera detta i grundlag. Tycker verkligen Marianne Berg att grundlagarna ska användas för att reglera förhållanden mellan arbetstagare och arbetsgivare?

Tryck- och
yttrandefrihet

Anf. 32 MARIANNE BERG (v) replik:

Fru talman! I de motioner som vi har tagit upp som behandlar just meddelandefriheten avstyrker ni en mycket enkel sak, och det är ordagrant att snarast låta utreda möjligheterna till förstärkning av privatanställdas meddelarfrihet. Det avstyrker ni rakt av.

På det sätt som ni hanterar det innebär det att rakt av ta bort det politiska ansvaret. Ni vill inte ta något politiskt ansvar. Vad ni hela tiden hävdar är att domstolar ska avgöra.

Ta det politiska ansvaret för att denna stora demokratiska fråga om meddelarfrihet även ska gälla de personer som arbetar inom offentligt finansierad verksamhet i privat regi!

Anf. 33 ANNIE JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att jag i mitt anförande och i replikerna tydligt har markerat att allianspartiernas bestämda åsikt är att offentlighetsprincipen ska värnas, att meddelarfriheten ska värnas och också ska förtydligas. Den ska inte vare sig urvattnas eller urholkas genom att man för in mer verksamheter som omfattas av just meddelarskyddet.

På frågan om det politiska ansvaret kan man fundera på vilket politiskt ansvar de partier som nu är i opposition tog under förra mandatperioden när man satt med frågan i handen. Jag kan bara konstatera att ett sådant politiskt ansvar inte togs när man hade möjlighet att genomföra det. Man lyssnade på remissinstanserna, som kritiserade just detta att föra in andra aktörer under meddelarskyddet.

Anf. 34 MAURICIO ROJAS (fp):

Fru talman! I detta betänkande behandlas många viktiga motioner som berör viktiga ämnen. Jag ska emellertid koncentrera mitt anförande till en av dessa motioner, nämligen min partikollega Tobias Krantz motion om värnandet av yttrande- och tryckfriheten.

Jag gör detta inte bara för att denna motion behandlar ett ämne som är centralt för hela vårt demokratiska samhälle utan också för att angreppen

Prot. 2007/08:77
12 mars

mot dessa fundamentala friheter har ökat på ett mycket bekymmersamt sätt på sistone.

Fru talman! Tobias Krantz motion skrevs i samband med mordhoten i september förra året mot konstnären Lars Vilks och mot Ulf Johansson, chefredaktör för Nerikes Allehanda, den tidning som publicerade en teckning av Lars Vilks som föreställde profeten Muhammed som rondellhund.

Det var ett mycket spänt läge, inte minst med minnena från den danska karikatyrkrisen som bakgrund. Ingen kunde missta sig. Det fanns mäktiga och farliga krafter som kunde sättas i rörelse i syfte att bestraffa Sverige för att ha den yttrandefrihet som vi anser är en omistlig del av det öppna samhället. Vi hade sett hur Danmark hade bestraffats för exakt samma sak.

I det sammanhanget var det viktigt att inte i onödan provocera fram skadliga reaktioner och samtidigt slå fast att våra friheter inte är förhandlingsbara. Därför var regeringens balanserade men bestämda agerande föredömligt, och den befärade stormen blev inte av.

Detta betyder inte att konflikten mellan våra fundamentala friheter och deras fiender skulle vara över – inte alls. Den nyligen avslöjade planen att mörda en dansk karikatyrtecknare och den karta över Lars Vilks bostad som hittades i Spånga säger att anhängarna till ett heligt krig mot det fria samhället också finns bland oss. Det vi har att vänta oss är en lång och många gånger mycket plågsam konfrontation, ty slaget om våra och andras friheter kommer inte att vinnas över en natt.

I denna långa konfrontation finns det en risk som jag i detta sammanhang vill uppmärksamma: att vi låter oss skrämmas till tystnad, att vi börjar använda ett slags självcensur i syfte att inte provocera våldsvärkarna. Det vore förfärligt, och lika förfärligt vore om vi, på något sätt, lägger skulden för det inträffade på dem som har blivit hotade för att de begagnade sig av våra fundamentala rättigheter. Det får vi aldrig göra även om vi ogillar hur dessa friheter används. Vi måste visa vår ovillkorliga solidaritet med offren.

Fru talman! Lars Vilks och andras liv är inte bara hotat, utan det har totalt förändrats genom att de ständigt behöver leva under hot och behöver skydd mot eventuella våldsvärkare. Samma sak drabbade för en hel del år sedan författaren Salman Rushdie och, för några år sedan, den holländska parlamentsledamoten Ayaan Hirsi Ali.

De danska karikatyrtecknarna har också sett sina liv förändras för att de gjorde bruk av vårt demokratiska och öppna samhälles viktigaste frihet, friheten att yttra sig och inte bli censurerade.

Därför håller jag till hundra procent med om vad min kollega Tobias Krantz skriver i sin motion: Försvaret av yttrande- och tryckfriheten måste vara kompromisslöst.

Därför vill jag i dag, från denna talarstol, uttrycka min solidaritet med Lars Vilks, med Ulf Johansson, med de danska karikatyrtecknarna, med Ayaan Hirsi Ali och med alla dem som har blivit hotade för att de begagnar sig av de friheter som vi anser vara heliga.

Fru talman! Jag vill betona att saken inte gäller vad dessa individer har sagt eller vilka teckningar de har tecknat. Om det råder det olika meningar. Man kan till och med mycket starkt ogilla det utan att för den skull helt och hållet låta bli att ställa sig bakom deras rätt att yttra sig utan att bli trakasserade, hotade eller mördade som filmaren Theo van Gogh.

Jag vill också utnyttja tillfället att manifestera min beundran för de danska tidningarnas modiga beslut att samfällt publicera den mordhotade tecknarens karikatyr av profeten Muhammed. Det var en läxa för oss alla i demokratisk värdighet och principfasthet. Danmark må vara ett litet land men i detta avseende har Danmark betett sig som ett av de största.

Vad de danska tidningarna signalerade mot dem som tror att de kan skrämja oss till underkastelse var hur viktig vår frihet är. Det vet vi svenskar åtminstone sedan 1400-talet då biskop Thomas skrev att frihet är det bästa ting. Så är det, fru talman, det bästa och vårt käraste ting.

Men att säga detta är förpliktande, ty friheten kan inte överleva om vi inte har modet att stå upp för den. Biskop Thomas frihetssång handlade just om en man som tog friheten på allvar och hade modet att försvara den. Han hette, som vi vet, Engelbrekt och han tvekade inte att använda, som det står i *Frihetsvisan*, klubba och svärd för att försvara friheten.

Tack vare dessa människor är vi fria i dag, och bara om vi inte glömmer deras exempel och frihetens uppfordrande budskap kan vi fortsätta att vara det.

Anf. 35 INGVAR SVENSSON (kd):

Fru talman! Marianne Berg tyckte, med anknytning till syndbegreppet att man missar målet, att det finns syndare i salen. I en demokrati finns det egentligen inget slutmål och ingen utopi. I det demokratiska samhället är politiken en ständigt pågående process, så vi kanske är syndare lite till mans.

Yttrandefrihetsfrågorna är ju oerhört intressanta, abstrakta och krävande om man vill sätta sig in i dem. Ända sedan jag började med politiken har jag varit intresserad av mediefrågor och har stött på tryck- och yttrandefrihetsfrågorna. Det var först när barnpornografifrågorna dök upp i den politiska debatten 1993–1994 som jag insåg att jag måste fördjupa mig i frågorna. En del tyckte kanske att jag fördjupade mig för mycket. När jag satt med i Barnpornografiutredningen och skrev en reservation där kritiserade majoriteten mig och påstod att de inte begrep vad som stod i reservationen. Huvudinriktningen i reservationen – det var två andra reservanter också – vann sedan riksdagens gillande. Jag kan i efterhand konstatera att med den lagtekniska konstruktion som jag hade föreslagit, som var annorlunda än den som genomfördes, hade vi sluppit en del problem som vi nu har när vi ska titta på 2005 års barnpornografiutredning. Jag hade en annan modell för JK:s inflytande över detta. Men jag ska inte fördjupa mig i det nu.

Vi har ju en stående beredning på tryck- och yttrandefrihetsområdet. Dessvärre avled en av våra mest kompetenta jurister på detta område, Göran Regner, på försommaren 2007. Det var ett stort avbräck för kompetensen inom de här områdena. Det är en begränsad beredning. Vi förväntar oss att den ska övergå i en parlamentarisk utredning så småningom.

I ett debattbetänkande diskuterade man tre olika alternativ till den nuvarande lagstiftningen. Det har vållat en del debatt på olika håll. Man har till och med trott att beredningen föreslog några av alternativen, men tanken var att skapa ett underlag för hur alternativen skulle kunna se ut. Det fanns tre alternativ, men om man läser texten ordentligt ser man att

det även fanns ett fjärde alternativ, nämligen att man behåller i stort sett samma reglering som i dag.

Det är en intressant diskussion som vi kanske får fortsätta.

När man för den här debatten möts man ofta av fältropet: Rör inte våra mediegrundlagar! Samhället förändras, därför måste vi anpassa tryck- och yttrandefrihetsskyddet till den utveckling som sker. Det är inga konstigheter. Egentligen har vi under ett stort antal år successivt förändrat lagstiftningen på olika områden.

I anslutning till det här debattbetänkandet vill jag säga att något som inte har uppmärksammats så mycket är del två, nämligen en utredning av Thomas Bull i Uppsala. Han jämför olika tryck- och yttrandefrihetslagstiftningar i Europa och USA med svenska förhållanden. Det är oerhört intressant läsning. Det visar sig att på vissa områden är andra länder väl framme. Vi utgör ett undantag i de här sammanhangen i vår syn på ensamsvaret för publicerat material och vår syn på meddelarfriheten.

Det är, som sagt, intressanta frågor, och en del väntas behandlas i den kommande utredningen.

Man skulle önska att vi fick ett större intresse bland både politiker och mediefolk för de här frågeställningarna.

Fru talman! Vem granskar granskarna? Det är väl en bra fråga att ställa för en ledamot av ett granskningsutskott? Vad finns det för litteratur om konstitutionsutskottets granskningsuppdrag? Väldigt lite. I den allmänna debatten bygger man ofta på schablonartade synsätt. Grundlagsutredningen tittar visserligen även på konstitutionsutskottets roll, men går inte på djupet och granskar vår granskningsuppdrag. Man kanske borde inspirera forskare att titta på hur konstitutionsutskottet lever upp till sin granskningsuppdrag.

Ett annat organ som ägnar sig åt granskning är ju Riksrevisionen. Jag ska ställa en intressant fråga: Hur skulle det vara att göra en effektivitetsrevision på Riksrevisionen? Riksrevisionsutredningen gör en del av det jobbet. Det kunde kanske också vara intressant, inte minst för forskningssamhället.

Ett annat granskningsorgan som vi behandlar i det här betänkandet är Granskningsnämnden för radio och tv. Såvitt jag vet har det aldrig utfärdats – det står också i betänkandet – någon utvärdering eller granskning av Granskningsnämndens verksamhet. Vi tycker att det är dags att man tittar på hur man har levt upp till de krav som har ställts på Granskningsnämnden när det gäller granskningen av radio- och tv-program. De ska ju granska utifrån saklighet, opartiskhet, allsidighet och relevans – även om relevansbegreppet är dåligt utvecklat i sändningstillstånden.

Det intressanta är att det som är en klagoinstans nu har utvecklats till något slags tillsynsmyndighet. Vi har ju haft den diskussionen när det gäller JO att det är en extraordinär myndighet som ska ägna sig åt de klagomål som lämnas in och inte ha normala tillsynsuppgifter. Här man kan man se en institution som har båda delarna, den är både extraordinär och har nu alltmer av tillsynsuppgifter som åläggs av staten.

Det kanske är dags att titta på det.

Fru talman! Jag hade några synpunkter till, men jag avstår från dem.

Anf. 36 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Fru talman! Jag ska ta upp två av frågorna i betänkandet, nämligen frågan om mediekoncentration och frågan om hets mot folkgrupp.

Vad gäller mediekoncentrationen är det enligt vår mening dags att göra en översyn. Det sker en ökad sammanflätning av olika delar av mediemarknaden, vilket kan vara en riskfaktor för mångfald och demokrati. Även denna marknad som verkligen ska vara flaggskeppet och riktmärket för yttrande- och tryckfrihet börjar närma sig ett oligopol. Det finns i dag ett litet antal mycket starka mediekoncerner som äger stora delar av mediemarknaden. De äger dagstidningar, biografier, tryckerier, filmindustri, förlag, tidskrifter, distributionsföretag, reklamföretag och webbsajter – det mesta som finns inom mediebranschen.

Det finns tre företag som är de i särklass största och fyra något mindre som arbetar hårt för att nå ytterligare marknadsandelar. Dessa sju koncerner dominerar mycket starkt marknaden.

Det sker också en geografisk uppdelning över landet, och det kan vara mycket tveksamt om det verkligen gynnar mångfald och demokrati.

Det var nio år sedan Mediekoncentrationskommittén lämnade sitt betänkande. Det har hänt väldigt mycket sedan dess. Bara nu i vår har det skett, eller kommer att ske ganska snart, två stora tidningsaffärer. Storlek och samordningsvinster är av betydelse, men kanske med fara för mångfald och demokrati.

Den förra Mediekoncentrationskommittén föreslog en mediekoncentrationslag, men det var kanske för tidigt för nio år sedan. Att reglera denna verksamhet är inte något önskvärt, men det är definitivt hög tid att se över mediekoncentrationen igen. Därmed, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 6.

Det andra området som jag tänkte beröra är hets mot folkgrupp och Diskrimineringskommitténs betänkande. I KU:s betänkande i dag finns en rad motioner som rör ändringen i diskrimineringslagen och även lagen om hets mot folkgrupp. Enligt direktiven till Diskrimineringskommitténs arbete skulle kommittén bland annat kartlägga och belysa behovet av och formerna för en reglering av ett förbud mot diskriminering av transpersoner. Kommittén föreslår att en ny lag införs som bland annat innebär att förbudet även omfattar könsidentitet.

En proposition om ett starkare skydd mot diskriminering förväntas till riksdagen under våren. Majoriteten i utskottet vill inte föregripa regeringens beredning. Det är på det sättet som vi ofta behandlar frågor när de är under utredning. Men vi vill ändå framhålla att inom ramen för utskottets behandling av den propositionen kan också frågan om hets mot folkgrupp komma att belysas.

Vår syn på detta är att frågan om en ändring av lagen om hets mot folkgrupp inte är avfärdad från dagordningen med tanke på att vi i dag avstyrker dessa motioner.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2007/08:KU16
Sekretessfrågor.

Sekretessfrågor

Anf. 37 MORGAN JOHANSSON (s):

Fru talman! Vi står i begrepp att behandla ett motionsbetänkande som gäller sekretessfrågor. Jag ska inte säga så mycket om det mer än att vi ska fästa uppmärksamheten på de två särskilda yttranden som vi socialdemokrater står bakom.

Det ena särskilda yttrandet gäller ett förslag som lades fram av Offentlighets- och sekretesskommittén 2003 om att göra det lättare för socialtjänsten att lämna ut personuppgifter till polisen i brottsförebyggande syfte. Det är visserligen mycket viktigt att hålla isär socialtjänstens arbete från polisens arbete och deras respektive roller. Men det bör inte hindra dem från att samarbeta närmare kring ungdomar som håller på att fastna i kriminalitet och missbruk. Jag stötte på den frågeställningen vid några tillfällen under mina år som ansvarig för socialtjänstfrågorna, och jag vill inte säga att problemet är stort. Många gånger löser man detta ändå i de olika samverkansgrupper som finns. Men man gör det ibland i något som måste betraktas som något slags laglig gråzon. Vi tycker att det är bättre att få tydlighet i detta genom en sådan ändring som kommittén föreslog, och vi trycker i vårt särskilda yttrande på att regeringen borde återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Det andra särskilda yttrandet gäller kungen och det övriga hovet. Här har vi en märklig ordning, nämligen att hovet inte anses vara en del av den övriga statsförvaltningen. Därför omfattas inte hovet av offentlighetsprincipen när det till exempel gäller inkommande och upprättade handlingar. Det är förstås en konstig ordning. Vi har tidigare lagt fram förslag i riksdagen om ökad öppenhet när det gäller hovets resursanvändning, och nu fullföljer vi den linjen här.

Offentlighetsprincipen är till för att medborgarna ska få ökad insyn i hur statlig och kommunal förvaltning använder skattepengarna. Hovets skattepengar kommer från samma källa. Därför anser vi att det inte bör vara någon skillnad när det gäller allmänhetens insyn.

Man kan också notera att eftersom hovet inte omfattas av den lagstiftningen, alltså offentlighetsprincipen, omfattas inte heller de anställda vid hovet av meddelarskyddet. Det är också lite märkligt. På alla andra ställen i offentlig förvaltning kan de anställda anonymt, utan att de riskerar att arbetsgivaren kan eftersöka källan, vilket arbetsgivaren enligt grundlagen är förbjuden att göra, slå larm till medierna om till exempel allmänna medel används slösaktigt. Men detta skydd har inte hovets anställda. Ur grundlagens synvinkel är hovet alltså närmast att betrakta som ett privat företag snarare än en statlig förvaltning, vilket faktiskt är en konstig ordning. Detta handlar också om skattepengar, och alltså bör samma regler gälla som i statsförvaltningen i övrigt. Att det inte är så har snarare historiska skäl än rationella grunder. Det bör vi därför ändra på.

Anf. 38 ANNIE JOHANSSON (c):

Fru talman! Majoriteten i konstitutionsutskottet kommer i denna debatt att företrädas av undertecknad och Mauricio Rojas och svara för allianspartiernas gemensamma syn i dessa viktiga frågor rörande offentlighetsprincipen och sekretessfrågor.

I detta betänkande behandlas 15 motionsyrkanden om bland annat en översyn av sekretesslagen, åtgärder i syfte att motverka missbruk av offentlighetsprincipen, skydd av personuppgifter och sekretess vid domstolsförhandlingar.

Huvudregeln i det svenska samhället är en vidsträckt offentlighetsprincip, yttrandefrihet och öppenhet. Det finns i dag en konsensus hos oss alla om betydelsen och vikten av att värna principen och lobba in den än mer i det europeiska samarbetet, vilket också har gett resultat. Undantaget från den svenska offentlighetsprincipen stadgas i sekretesslagen som innehåller begränsningar när det gäller att ta del av allmänna handlingar men också en tystnadsplikt så att inte särskilt känsliga uppgifter röjs.

Sekretessen finns inte bara i förhållande till enskilda utan också myndigheter och myndighetsgrenar emellan och är ett skydd för den personliga integriteten, om inte sekretessbrytande regler träder in.

Intressanta utredningar på detta område har utarbetats under de senaste åren, Offentlighets- och sekretesskommittén och Integritetsskyddskommittén är två av kommittéerna som arbetat med bland annat skydd för personuppgifter och sekretessfrågor. Nu väntas en ny sekretesslag under mandatperioden och även en förstärkning av integritetsskyddet när det gäller kreditupplysningar på bland annat Internet som många av motionärerna lyfter fram. En departementspromemoria beräknas bli färdig under innevarande år.

Fru talman! Offentlighetsprincipen är något att värna. Men, och det är viktigt, så även den personliga integriteten. En avvägning mellan intresset av offentlig insyn och olika behov av sekretesskydd måste ständigt göras så att man får en sund balans mellan skyddet för den enskilde och offentligheten. Vi menar att det är av stor vikt att värna den svenska offentlighetsprincipen men beakta ett reellt skydd för den enskildes integritet.

Miljöpartiet har en reservation i betänkandet med anledning av en motion rörande offentlighet och sekretess vid den nya instansordningen i migrationsärenden. Utskottets majoritet har avstyrkt motionen då just denna fråga är föremål för en utredning vars resultat väntas komma under innevarande år. De synpunkter som motionären lyfter fram om att asylsökande inte vågar ange skäl i domstol av rädsla för att ens forna hemlands säkerhetstjänst ska få tillgång till uppgifterna på grund av vår offentlighetsprincip är naturligtvis något som måste granskas och analyseras.

I augusti förra året beslutade alliansregeringen om ett direktiv till en kommitté som nu arbetar med en utvärdering av instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden som syftar till att belysa bland annat det som motionären lyfter fram. Det är viktigt att se om och i så fall hur domstolars offentlighet påverkat uppgiftslämningen. Detta utvärderingsarbete vill inte majoriteten föregå.

Vi har som rättstradition i Sverige, men också i Europa genom Europakonventionen, huvudregeln att domstolsförhandlingar ska vara offentliga om det inte finns särskilda skäl. Det som lyfts fram i motionen kan vara sådant som i framtiden kan utgöra just särskilda skäl.

Härmed yrkar jag bifall till konstitutionsutskottets förslag i betänkande KU16 rörande sekretessfrågor.

Anf. 39 MAURICIO ROJAS (fp):

Fru talman! Den tyske filosofen Hegel sade en gång att det svåra inte är att välja mellan det goda och det onda utan att välja mellan två goda ting.

Fru talman! Det är precis ett sådant dilemma vi står inför när vi diskuterar eventuella konflikter mellan två av våra mest kära och viktiga principer, offentlighetsprincipen och värnandet av den personliga integriteten.

Det är denna konflikt som fyra motioner som behandlas i detta betänkande handlar om. I dessa motioner blir olika situationer belysta där offentlighetsprincipen kan missbrukas eller offentligt exponera det som i själva verket hör till vår privata sfär.

Den moderata ledamoten Cecilia Widegren illustrerar i sin motion hur offentlighetsprincipen kan utnyttjas för att begå brott. Brott är givetvis den yttersta formen av kränkning av den personliga integriteten. Hon nämner både nynazister och extrema djurrättsaktivister som exempel och visar hur dessa antidemokratiska grupperingar utnyttjar den information som är tillgänglig genom offentlighetsprincipen för att ägna sig åt en verksamhet som hotar inte bara individens integritet utan också rättsstatens kärna.

Cecilia Widegrens slutsats är att ”även om offentlighetsprincipen är viktig måste man våga ställa frågor om hur den används”. Denna slutsats, fru talman, förefaller mig vara helt befogad.

Ledamoten Katarina Brännström, också hon moderat, tar i sin motion ett mer övergripande grepp om frågan. Hon börjar med att påminna oss om att ”offentlighetsprincipen har gällt i Sverige sedan 1766 och är grundläggande för hela den offentliga förvaltningen”. Vidare påpekar hon att ”dess syfte är att stärka medborgarnas insyn i och kontroll över förvaltning och rättsskipning”.

Fru talman! Det är ett viktigt påpekande som påminner oss om offentlighetsprincipens ursprung och egentliga syfte, som var att kunna granska makten, inte de enskilda individerna. Men som vi vet har den allmänna makten i dag en omfattning som tidigare var helt otänkbar. Det gäller både dess befogenheter och den information som den samlar in om var och en av oss. Detta gör att alltmer av våra liv, på ett eller annat sätt, kan hamna under offentlighetsprincipen. Denna utveckling gör att allt fler konflikter kan växa fram mellan offentlighetsprincipen och den personliga integriteten.

Ledamoten Brännström påminner oss om detta på ett mycket träffande sätt när hon säger att i dagens IT-samhälle kan offentlighetsprincipen ge en ”nästan total insyn i enskilda människors liv och leverne”. Vidare säger hon att ”de statliga myndigheternas olika datasystem bjuder på denna information gratis. I och med personnumret och svenska myndigheters nit att samla information om svenskarna finns det otroligt

mycket att hämta i till exempel Spar-Dafa och Skatteverkets uppgifter. Idag kan man med några knapptryckningar få fram födelsedag, adress, civilstånd, inkomst, betalningsförmåga, familjemedlemmar, avdrag i deklaration, skolbetyg etc.”

Fru talman! Detta är givetvis problematiskt. Det var definitivt inte meningen att offentlighetsprincipen skulle få sådana konsekvenser. Vi kan givetvis alltid i riksdagen besluta om att sekretessbelägga viss information så att vi skyddar individen. Men är denna sekretessventil tillräcklig i ett informationssamhälle där en så stor informationsmassa samlas hos det offentliga?

Samtidigt som jag ställer den frågan vill jag på det mest bestämda sätt betona hur värdefull vår offentlighetsprincip är. Detta är någonting som vi blir påmind om dagligen inom ramen för det europeiska samarbetet där den dominerande myndighetskulturen präglas av en tradition där slutenhet är regel och öppenhet är undantag.

Fru talman! Ledamöterna Eliza Roszkowska Öberg och Margareta Cederfelt tar i sin motion fasta på samma konflikt vad gäller medborgarnas inkomstuppgifter och annan information som i dag samlas hos Skatteverket. Motionärerna menar att sådan information är av privat karaktär och säger därför att ”uppgifter om inkomster, förmögenhet och betalningsanmärkningar bör vara belagda med sekretess och därmed undantagna från offentlighetsprincipen”. På det viset skulle vi som enskilda medborgare ”återfå makten att själva bestämma över vilken information man vill dela med sig av till andra”.

Givetvis kan man, fru talman, resa invändningar mot motionärernas förslag. Men frågan är viktig och väl värd att diskuteras i denna kammare. I dag är jag inte beredd att tillstyrka något av de förslag som de olika motionärerna har kommit med för att stärka värnandet av den personliga integriteten.

Fru talman! För att återgå till Hegel: Det är inte lätt att välja mellan två goda ting – därmed inte sagt att vi framöver inte kan behöva göra svåra avvägningar mellan dessa goda ting.

Anf. 40 MARIANNE BERG (v):

Fru talman! I detta betänkande finns det, som sagt, två särskilda yttranden, ett om sekretess i samverkansgrupper och mellan olika myndigheter från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och ett om offentlighet för hovstaterna från samtliga tre oppositionspartier.

När det gäller det sistnämnda särskilda yttrandet, om offentlighet för hovstaterna, har vi i debatten tidigare i dag tangerat det som tidigare tagits upp, nämligen demokratins grunder.

En av de grunderna är, som vi tidigare talat om, meddelarfriheten. En annan grund är offentlighetsprincipen. Den sistnämnda är till sin utformning unik, något som vi alla kan vara väldigt stolta över.

Men när det gäller kungahuset gäller helt plötsligt inte dessa stolta principer. Hur våra majestäter handskas med skattemedel som Sveriges folk genom sin riksdag ger dem att förvalta ska alltså undanhållas såväl folket självt som dess valda representanter i denna kammare. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att hovet inte ska underkastas den offentlighetsprincip och de offentlighetsregler som gäller för statliga och kommu-

nala bolag samt myndigheter i övrigt. Detta är, som sagt, anmärkningsvärt.

Även om man inte delar min uppfattning att republik är det statskick som bäst passar en demokrati som Sverige borde man dela min uppfattning att skattebetalarna har rätt att få reda på hur deras surt förvärvade slantar används. Eller?

Nej, fru talman, om det finns en högre princip som gäller just kungahuset – en princip som kan stå över all demokratisk insyn och kontroll – och om regeringen har funnit denna högre sanning, högre och bättre än demokratin och dess principer samt dess skyldigheter och rättigheter, hoppas jag verkligen och innerligt att högeralliansen avser att presentera den för oss i kammaren så att vi kan ta ställning till att eventuellt införliva den sanningen i våra andra grundlagar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Allmänna motioner om inkomstskatter

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU18
Allmänna motioner om inkomstskatter.

Anf. 41 LAILA BJURLING (s):

Fru talman! Jag vill börja mitt anförande med några citat ur LO-tidningen nr 4 i år.

”Lägre skatt föranleder inget jubel. Sju av tio i LO-opinion har inte fått inkomstskatten sänkt med en tusenlapp.”

En processoperatör på Iggesunds bruk har fått det sämre. Jag ber om ursäkt för språket, fru talman, men det är ett citat. ”Inte fan har det blivit något kvar i plånboken. Bensinen kostar tolv kronor litern, a-kassan kostar 4 000 spänn om året och elen har fördubblats på några år. Vi lever ett statarliv förgyllt med kattguld. Det är väl inte meningen att arbetare ska ha näsan över vattenytan. För att gå plus ska man bo i Danderyd eller på Östermalm”, resonerar han.”

I en annan artikel i samma tidning är rubriken ”De rikaste drar ifrån” och sedan följer ”Regeringens omvända Robin Hood-politik har lyckats. Är din inkomst hög höjs den med ytterligare 24 %. Men en ensamstående äldre kvinna får bara 2 %.”

Kontrasterna mot Socialdemokraternas senaste regeringsperiod är tydliga. I TCO-tidningen nr 12 förra året kunde vi läsa ”Tolv feta år för löntagare”. Jag önskar att jag kunde visa er det diagram över reallöneökningarna, som fanns i tidningen. Det visar genom staplar hur stora reallöneökningarna har varit sedan 1960. Vid två tillfällen går staplarna ned under nollstrecket, och det betyder minskade reallöner. Det var i början av 80-talet och i början av 90-talet. Jag behöver inte påtala för er som är här att vi vid båda dessa tillfällen hade en borgerlig regering. Är vi på väg dit igen?

Under många år har vi haft en stark tillväxt i Sverige. Vi har ordning och reda på våra pengar och statsskulden minskar stadigt. Nu har rege-

Prot. 2007/08:77
12 mars

Sekretessfrågor

*Allmänna motioner
om inkomstskatter*

ringen tvingats revidera sina siffror, för tillväxten minskar och den finansiella krisen verkar inte vara över. Världens börser hoppar i ena stunden upp för att i nästa stund rasa tillbaka.

Den internationella oron på finansmarknaden vill jag inte anklaga den borgerliga regeringen för, men det finns en hel del som är hemmagjort genom bland annat de stora skattesänkningarna. Mycket tyder på att vi är på väg in i en lågkonjunktur. Det är också regeringen medveten om.

Vad är då Moderaternas recept för att möta lågkonjunkturen? Enligt ett reportage i Aftonbladet är det fler skattesänkningar. Jag kan inte låta bli att läsa ytterligare ett citat för er, och det är ur Aftonbladet i söndags: ”Under den extrema högkonjunkturen de senaste åren har finansminister Anders Borg tvingats hålla hårt i plånboken. Stora statliga satsningar hade då kunnat vända ekonomin över ända, med överhettning, stigande huspriser och hög inflation.”

Det är väl lustigt, är det inte? Har finansministern, Moderaternas egen hedersjänta, hållit hårt i plånboken? Han har sänkt skatterna med ofattbara 65 miljarder kronor, främst för höginkomsttagare och förmögna. Huspriserna har stigit rejält, så rejält att finansministern och Moderaterna inte anser att de boende inte har råd med sina fastighetsskatter längre. Inflationen har inte varit så hög på tolv år. Den har inte varit så hög sedan vi senast hade en borgerlig regering.

Detta gör mig orolig. Ingen borgerlig regering i modern tid har lyckats hålla i ekonomin när det börjat blåsa. Jag har inget hopp om att den nuvarande borgerliga regeringen skulle vara något undantag. Har den inget annat recept än fortsatta skattesänkningar för dem som redan har det bra finns det anledning att höja varningsflaggan.

Till och med era aktiva, borgerliga väljare underkänner er politik i en jättestor annons i Svenska Dagbladet. Kritikerna inleder sin annons med: ”Vår nuvarande regering har givit oss flera bevis på sin otillräcklighet.” Jag instämmer helt och fullt i detta.

Fru talman! Dagens betänkande behandlar allmänna motioner om inkomstskatter. Den övergripande diskussionen om hur vårt skattesystem ska se ut har vi haft ett antal gånger här i kammaren. Den borgerliga regeringen håller fast vid sin orättvisa, oansvariga och omoderna politik. Vi socialdemokrater har redogjort för vår skattepolitik i samband med höstens budget. I en reservation till detta ärende tar vi upp riktlinjerna för skattepolitiken.

Skatter och välfärd är två sidor av samma mynt. Därför kan vi inte prata skatter utan att också koppla det till hur vi vill att vårt samhälle ska se ut. Vill vi ha ett samhälle med låga skatter där var och en får se till att försäkra sig själv om man har råd och där samhällets nyttigheter finansieras med höga avgifter? Eller vill vi ha ett samhälle där alla hjälps åt, där vi betalar höga skatter men också vet att vi inte står ensamma när det händer något, ett samhälle där den generella välfärden gäller alla och där vi försäkras gemensamt och delar riskerna?

Vi socialdemokrater accepterar inte det orättvisa i att skatten ska vara högre för den som är sjuk eller arbetslös. Vi accepterar inte att pensionärerna ska betala högre skatt än de som jobbar. Vi tycker att det är rättvist att personer med stora inkomster och förmögenheter betalar mer skatt än andra grupper.

Vi tycker också att systemet med skattereduktion för hushållstjänster ska avskaffas. Det har vi debatterat många gånger i kammaren, och jag tycker fortfarande att det känns väldigt omodernt att vi ska få skattereduktion för att någon kommer hem och städar åt oss. Använd gärna hushållsnära tjänster om du vill, men betala dem själv!

Den borgerliga regeringen är, som den själv säger, mycket angelägen om att sänka skatter, främst för låg- och medelinkomsttagare. Riksdagens utredningstjänst har på ett tydligt sätt visat att så inte är fallet. De största skattesänkningarna går till dem som redan har mest, men de som har det sämre får vara med och betala. Jag behöver inte påminna om att högeralliansen har försämrat villkoren för sjuka och arbetslösa, men vi pratar inte lika ofta om alla skattehöjningar som de redan har gjort.

Förutom alla direkta höjningar av punktskatter, som till exempel på bensin och tobak, har den borgerliga regeringen också uppfunnit en helt ny skatt, nämligen skatt på premien för trafikförsäkringen. De har också tagit bort avdragsrätten för fackföreningsavgiften och a-kasseavgiften och höjt gränserna för övriga allmänna avdrag.

Jag står givetvis bakom alla våra reservationer och yrkar bifall till dessa, men jag vill avslutningsvis prata lite extra om vårt särskilda yttrande.

Det handlar om kostnadsersättningar från kommunen. Det finns en stor mängd människor som i det tysta gör stora samhällsinsatser mot en blygsam ersättning. Det är kontaktpersoner, stödfamiljer, övervakare, gode män och kanske några till. Dessa människor gör en ovärderlig insats och kompletterar samhällets mer formella insatser. Många gånger fungerar de som kompisar till en medmänniska som behöver stöd.

För att de inte ska behöva betala för sina insatser får de en skattepliktig omkostnadsersättning från kommunen. Kostnaderna de har får de dra av i deklarationen, men det är här det har uppstått ett problem. Tidigare fick man göra avdrag för allt över 1 000 kronor, men den gränsen har nu höjts till 5 000 kronor. Det innebär i de flesta fall att frivilligarbetarna får betala skatt på hela sin omkostnadsersättning.

Redan i vår budgetmotion förra året påpekade vi att beslutet om försämringen, som så många gånger tidigare, gått för fort och varit för slarvigt. Ingen som helst utredning gjordes av hur det skulle slå mot enskilda individer. Nu ser vi resultatet. Jag kan ha viss förståelse för att beloppsgränsen höjts av rent administrativa skäl, eftersom Skatteverket har stora problem med kontrollen av de små avdragen, men det är helt orimligt att frivilligarbetare ska betala skatt på hela sin omkostnadsersättning samtidigt som förmögna familjer kan få 100 000 kronor i skattereduktion för sin poolskötare och städhjälp.

Regeringen måste hitta en lösning på problemet, annars är risken stor att det är slut med frivilliga hjälpinsatser.
(Applåder)

Anf. 42 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Jag kan dela Laila Bjurlings åsikt att regeringens medicin i samtliga konjunkturlägen, oavsett vilken ekonomisk situation landet befinner sig i, är att sänka skatter. Jag kommer ihåg vad som hände i början av 90-talet när regeringen ville sitta still i båten. Och det gjorde

man, för det ansågs viktigt. Samtidigt flög räntan upp till 500 procent och kronans värde sjönk som en sten.

Dagens betänkande handlar i första hand om inkomstskatter. Naturligtvis handlar mycket om regeringens jobbskatteavdrag. Vänsterpartiet har i flera debatter i kammaren varit kritiskt, och den kritiken har inte avtagit inför dagens debatt. Nu flaggar man för att införa jobbskatteavdrag steg tre. Det intressanta är att jag inte vet om alla i alliansen vill det.

Jag har de senaste dagarna följt frågan i medierna. Det visar sig att Moderaterna vill ha ett jobbskatteavdrag steg tre. Jag tror att Centern hellre skulle vilja sänka arbetsgivaravgifterna, och Folkpartiet vill hellre gynna låginkomstpensionärer. Därför skulle jag vilja säga: Bravo, Folkpartiet! Jättebra! Om man ska göra en insats för någon grupp i samhället så är det för folkpensionärer med låga inkomster. De ska gynnas i första hand. Vi får väl se vem som vinner den dragkampen. Ett hett tips är att det blir jobbskatteavdrag steg tre som vi får läsa om i höstens budgetproposition.

Utformningen av jobbskatteavdraget har jag kritiserat många gånger från denna talarstol. Det är fördelningspolitiskt fel. Det är inte, som det sägs, låg- och medelinkomsttagarna som får mest i plånboken. Det är höginkomsttagarna. Det är också orättvist om man jämför utfallet för män respektive kvinnor. Männen är vinnarna, kvinnorna förlorarna.

I betänkandet finns också en reservation som tar upp frågan om hushållsnära tjänster. Även den frågan har jag debatterat många gånger. Från Vänsterpartiet vidhåller vi vår kritik dels vad gäller det fördelningspolitiska, dels vad gäller avdragets karaktär. Det är ett mycket generöst avdrag; en familj som redan har det ganska gott ställt kan tjäna mycket pengar på det. Dessutom finns det frågetecken kring sysselsättningen. Skatteverket säger att mellan 35 000 och 40 000 ansöker om avdraget. Då kan jag inte förstå varför Almega går ut och säger att det är 100 000 som ansöker om avdraget. Varför figurerar dessa olika siffror? Vad tjänar det för syfte?

Vidare måste man ifrågasätta avdraget ur ett jämställdhetsperspektiv. Regeringen har en idé om att öka jämställdheten genom att män och kvinnor ska slippa dela på arbetet hemma. Vad är det för analys? Grundproblemet är ju att männen tar för lite ansvar hemma. Det är det vi ska komma åt. Att ge möjligheten att låta en tredje part gå in och lösa den tvisten är att lite grann sopa problemet under mattan.

Vi har även talat mycket om gränsdragningsproblem. Om man frågar regeringen vilka förslag de har för att komma till rätta med skattefusk blir svaret ofta att de infört skattelättnader för hushållstjänster. Från oppositionens håll brukar vi hävda att det visar på en lång rad gränsdragningsproblem som regeringen inte lyckats åtgärda. I stället förvärrar man problemet.

Vi minns tidningsartiklarna om hur Skatteverket hittat fakturor där gräsklippning kunde kosta 8 000 kronor medan någonting mycket mer komplicerat, såsom en stor trädfällning, kunde kosta 200–300 kronor. Det är ett tydligt exempel på att det som ger upphov till en skatterabatt också ger upphov till fusk med fakturor. Man vill naturligtvis sätta ett högre pris för att kunna kringgå skatt.

En fråga som också tas upp i betänkandet gäller eventuellt kommande förslag om avdragsrätt för gåvor. Vad jag förstår är det en hjärtefråga för

Kristdemokraterna – jag vet inte om jag ser någon kristdemokrat i kamraren just nu. Jag har på Kristdemokraternas hemsida läst att det skulle vara ett sätt att trygga välfärden. Om man uttrycker sig så är jag rädd för att man kanske funderar på ett systemskifte.

Är det frivilliginsatserna som ska trygga välfärden i det här landet? Nej, jag tycker inte det. Jag tycker att staten har ett ansvar, vi har ett gemensamt ansvar, för att trygga välfärden. Frivilliginsatserna är ett mycket bra komplement, och det görs väldigt många bra insatser, men de kan aldrig ersätta det ansvar som staten måste ta i dessa sammanhang. Desto mer förvånande är det därför – vilket Laila Bjurling också tog upp – att man vill höja skatten för de frivilligarbetare som gör riktigt stora insatser i samhället. Det har vi tagit upp i ett gemensamt särskilt yttrande. Det man gör i praktiken stämmer alltså inte med vad man säger i retoriken.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till reservation 2 och reservation 10.

Anf. 43 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Den som har som hobby att lyssna på riksdagsdebatter – jag vet inte om det är många, men det finns säkert några – kanske kan få intrycket att vi bara vevar om varje sak en massa gånger utan att egentligen komma någonstans. Ibland kan även jag få det intrycket, det ska jag erkänna. Det är inte så ofta, men det händer.

När jag läser detta betänkande känns det dock som om vårt envisa tjat om alliansens orättfärdiga fördelningspolitik trots allt gett viss effekt. Ja, inte så att man ändrar själva politiken, men man nyanserar åtminstone retoriken. Tidigare har man oblygt trumpetat ut att större delen av jobbskatteavdraget går till låg- och medelinkomsttagare, trots att undersökningar visar att det är de tre tiondelar av befolkningen som tjänar absolut mest som får mer än hälften av jobbskatteavdraget.

I detta betänkande sägs inte längre så, utan man nöjer sig med att konstatera, korrekt förvisso, att den som tjänar lite får i procent räknat en större skattesänkning. Det är rätt, men det intressanta är väl snarare att den som tjänar mycket fortfarande får mer i kronor räknat. Nåväl, det är i alla fall ett steg framåt, och det är jag tacksam för.

Jag skulle önska att politiken fick genomgå samma nyansering som retoriken. Om det nu är så som man säger att man vill göra det mer lönsamt att gå från fulltidsfrånvaro till hel- eller deltidsarbete vore det smartare att inrikta jobbskatteavdraget på de låga inkomstkikten där det kanske inte lönar sig så mycket att ha ett lågbetalt jobb. Man skulle i stället kunna trappa ned jobbskatteavdraget för dem som tjänar hyfsat.

I så fall skulle man få pengar över att satsa mer på dem som har det sämst ställt. Det skulle till exempel kunna ske genom ett förhöjt grundavdrag. Det är något som inte bara gynnar dem som har ett välbetalt jobb utan också sjuka, arbetslösa, pensionärer och studerande som inte sett så mycket av alliansens skattesänkningar.

Skattereduktionen för hushållstjänster är ett annat exempel på alliansens fördelningspolitiska ambitioner, eller möjligtvis brist på ambitioner. Jag har inte sett någon utvärdering hur det har slagit i Sverige och vilka som har köpt tjänsterna. Om man tittar hur det är i Finland har de rikaste 10 procenten köpt nästan hälften av tjänsterna. Man ger alltså återigen

den största skattelättnaden till dem som redan har mest. Det är människor som skulle kunna betala sina städkostnader själva.

Några som däremot ska betala sina kostnader själva enligt alliansen är frivilligarbetarna som gode män, kontaktpersoner, stödfamiljer och övervakare. Som Laila Bjurling redan varit inne på har de vissa kostnader i uppdraget som de får kostnadsersättningar för. De kostnadsersättningarna ska de skatta för.

Allt var frid och fröjd så länge som man hade ganska låg gräns för när man kunde dra av kostnaderna, nämligen 1 000 kronor. Den har man nu höjt till 5 000 kronor, vilket jag i och för sig tycker kan vara motiverat. Det är inte rimligt att Skatteverket ska sitta och administrera småutgifterna. Men man måste ändå vara medveten om att det har blivit ett problem för frivilligarbetarna.

Det är klart att man inte vill bli frivilligarbetare om det är en förlustaffär. Redan nu ser vi att kommunerna har problem att rekrytera dessa frivilligarbetare som gör en fantastisk insats för funktionshindrade och socialt utsatta. Det är något som verkligen borde uppmuntras i stället för att bestraffas.

Man borde se över om man inte kan göra som man gjorde med till exempel dagbarnvårdarna när man höjde beloppsgränsen. Då såg man till att deras kostnadsersättningar blev skattefria. Det är trots allt en ersättning för kostnader och inte en lön. Man skulle kunna göra något liknande för frivilligarbetarna så att man inte slår undan benen för detta viktiga arbete.

När vi talar om avdrag kan jag också säga något om reseavdragen. Det är avdragen för resor till och från jobbet. Dagens system gynnar i första hand bilister och för övrigt mest män och snarare personer i storstadsregionerna än i glesbygden.

Visserligen krävs det i dag att man ska tjäna minst två timmar för att använda bil i stället för andra transportmedel. Men det är en regel som är väldigt svår att kontrollera. Det har också visat sig i stickprovsundersökningar att nära hälften hade begärt för höga avdrag, ofta för att man inte klarade tvåtimmarsregeln.

Problemen med att systemet dels främst stöder bilister, dels är svårt att kontrollera skulle man kunna komma runt om man i stället baserade avdragen på avståndet till jobbet och inte vilket färdmedel man använde. Det innebär att den som använder kollektivtrafik, trots att det kanske är billigare än att ta bilen, ändå får samma ersättning. På så sätt blir det en liten stimulans att resa på ett miljövänligt sätt. Det innebär också att Skatteverket slipper lägga allt sitt krut på att granska om man verkligen har uppnått tvåtimmarsgränsen, sitta och provåka och kolla.

Från Miljöpartiets sida är inte avsikten att systemet ska innebära att man ytterligare skjuter till medel till reseavdragen. Generellt är det inte så klimatsmart att subventionera resande. Däremot innebär det en omfördelning från bilister till kollektivtrafikanter. Om det visar sig svårt att utforma systemet med rimlig hänsyn till glesbygdens förutsättningar får man i så fall se över hur man kan kompensera glesbygdsbor utanför reseavdragssystemet.

En fråga på lite samma tema är frågan om förmånsbilarna. Eftersom förmånsbilarna står för en så stor andel av nybilsförsäljningen har de så klart en stor effekt. Är det miljövänliga eller avgasstinkande bilar som rullar runt på våra vägar?

Tyvär får vi nog säga att systemet för förmånsbeskattning av de bilarna är huvudmisstänkt i jakten på bovarna bakom att vi har en så tung och bränslekrävande bilpark i Sverige. Därför borde man se över om inte miljöstyrningen kunde öka i systemet. En variant som förekommer i vissa länder är att man låter bilens koldioxidutsläpp få genomslag på förmånsvärdet.

Innan vi lämnar resetemat vill jag också slå ett slag för att cykla till jobbet, om man har rimliga avstånd förstås. I dag är skattesystemet så märkligt inrättat att om din arbetsgivare betalar dig för att sitta inne på ett gym och trampa på en motionscykel behöver du inte skatta för den förmånen. Men om arbetsgivaren i stället håller dig med en cykel där du kan trampa till och från jobbet måste du förmånsbeskattas för det.

Man skulle kunna tro att det är motion som motion. Man skulle kunna tro att det faktum att cykling till jobbet dessutom har miljö fördelar knappast borde innebära att man ska missgynna det. Därför vore det rimligt att man slopade förmånsbeskattningen av cyklar som arbetsgivaren håller med.

Motion som motion. Som vi lite grann tassat in på kan arbetsgivaren erbjuda arbetstagaren motion av enklare värde som till exempel styrketräning, gympa, bollsporter och liknande. Vad som är mindre värde avgörs inte som man skulle kunna tro av en beloppsgräns utan av vad Skatteverket på mer eller mindre goda grunder har kommit fram till är dyra respektive billiga sporter.

Det blir lite märkligt. Det enda raka borde vara att frågan om det är enklare värde eller inte och därmed ska förmånsbeskattas eller inte avgörs av den faktiska kostnaden och att man sätter en beloppsgräns som motsvarar kostnaderna man har för systemet i dag. Sedan lägger sig inte Skatteverket i vilken sport det handlar om.

Det är glädjande att se att alliansen bejakar sin liberala sida, fastän utan att gå så långt som att bifalla en motion. Det vore ett mirakel. Ändå uttrycker den ganska tydligt sitt stöd för en sådan förändring.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 3.

Anf. 44 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! En sak kan jag hålla med Laila Bjurling om. Kontrasterna mot den föregående mandatperioden kunde inte vara tydligare. Där stannar nog antalet punkter som vi är överens om.

I går kom den mycket glädjande nyheten att Sverige inte längre toppar listan över de länder som har högst skatt i världen. Nu har Danmark gått om oss. Med den utveckling som vi kan se nu kanske till och med chansen finns att ännu fler länder går om oss under mandatperioden, kanske till och med Frankrike.

Detta har skett trots att vi har stärkt välfärden. Därmed har på något sätt Socialdemokraternas portalargument som de har framfört under hela efterkrigstiden att det inte går att förena sänkt skatt med stärkt välfärd fallit.

Det blir också tydligare och tydligare att alla de hot och domedagsprofetior som Socialdemokraterna har siat om på punkt efter punkt inte inträffar.

Vi kunde konstatera under valrörelsen att man skrämde med systemskifte. Det har inte blivit något systemskifte på annat sätt än att fler människor har fått jobb och att den svenska ekonomin mår ännu bättre än vad den gjorde tidigare.

Man hotade med att de visioner som vi har för att sänka skatten skulle innebära 250 miljarder i skattesänkningar. Det skulle nå ned till de nivåer som nu håller på att bli en realitet. Man talade om vilka konsekvenser det skulle få för välfärden. Inget av det har slagit in. Vi kommer snarare att kunna möta väljarna år 2010 med att ha förbättrat välfärden ännu mer trots skattesänkningarna.

Vi kan också konstatera att samma skattesänkningar mycket tydligt når låg- och medelinkomsttagare trots vad Socialdemokraterna och övriga oppositionen påstår. Swedbank tog nyligen fram en rapport som visar att vi har sänkt skatten till sådana nivåer att vi ligger på EU-genomsnittet för låg- och medelinkomsttagare.

Det var inte vem som helst som påstod det utan Sven-Olof Lodin, som är en erkänd nationalekonom. Saco kritiserade oss för övrigt för att vi bara sänker skatten för låg- och medelinkomsttagare. Det är tydligt att det finns en diskrepans mellan dem som vet vad de talar om i den ekonomiska världen och vad oppositionen säger.

Man kan fråga riksdagens utredningstjänst vilka som har tjänat och inte tjänat på vår politik. Om man väljer att inkludera hela befolkningen, så att spädbarn som inte har en chans att arbeta och tjäna pengar ingår i den grupp som ska betraktas som den fattiga delen av befolkningen, är det klart att man kommer fram till sådana siffror. Vi försöker däremot vara ärliga, tydliga och stringenta.

På temat över socialdemokratiska förutsägelser som inte har slagit in är det ganska komiskt att följa hur Laila Bjurling och Socialdemokraterna har argumenterat ända sedan valrörelsen. Först var det fruktansvärt hur vi kunde spara in på de arbetslösa när det gick så bra för Sverige. Då var det oacceptabelt att vi gjorde nedskärningar i en högkonjunktur. Vi försökte förklara den grundläggande ekonomiska teorin om att det kanske inte är så bra att spendera för mycket pengar i en högkonjunktur.

Ett halvår senare började man prata om överhettning, och det var minsann stor risk för att svensk ekonomi skulle kantra fullständigt till följd av det. Det slog inte heller in.

Nu påstår Laila Bjurling att den finansiella oron i den globala ekonomin delvis är knuten till våra skattesänkningar. Det finns nog ingen i den ekonomiska världen som skulle hålla med om eller över huvud taget förstå vad hon menade, men likväl påstår man detta.

Man sitter alltså och skjuter likt Lucky Luke, skott på skott. Den enda skillnaden är att man inte träffar något i sin politiska argumentation. På varje punkt får man fel.

Det är mycket tydligt att det går väldigt bra för Sverige och att det går väldigt bra för den svenska ekonomin trots den finansiella oron. Man skulle faktiskt kunna jämföra den situation vi nu befinner oss i med den som rådde i slutet på 90-talet. Skillnaderna för den vanliga svensken är mycket påtagliga. Skillnaderna för statsfinanserna är väldigt tydliga. Vi

kommer att ha halverat statsskulden 2010 och som jag sade tidigare kommer vi också att kunna satsa ännu mer på att utveckla välfärden än vad som annars hade varit fallet.

Arbetslösheten har minskat. 165 000 personer kommer att ha lämnat utanförskapet. Alla oberoende bedömare är överens om att detta beror på regeringens politik. Förklaringen är att vi har lyckats återupprätta arbetslinjen och att vi har kombinerat en politik som gör det mer lönsamt att jobba genom jobbskatteavdragen med bidragsåttstramningar som har förmått fler människor att söka sig tillbaka in på arbetsmarknaden. Samtidigt har vi stimulerat företagare att anställa samma grupp människor genom att sänka eller ta bort arbetsgivaravgifterna för dessa personer.

Vi kan också konstatera att den reform som vi gjorde i form av att minska arbetsgivaravgifterna för hushållsnära tjänster har varit extremt lyckad. 100 000 svenskar har använt sig av denna förmån under den tid som den har gällt, och 185 000 uppger att man kommer att göra det under nästa år. Uppenbarligen uppskattar alltså svenska folket denna reform. Det ska bli mycket intressant att följa oppositionen när de ska förklara för de 185 000 eller kanske ännu fler som kommer att utnyttja den tjänsten att man faktiskt vill ta bort möjligheten. Inte minst blir det intressant att höra dem förklara för väljarna varför man vill ta bort de 16 000 nya jobb som tillkommit till följd av reformen.

Detta sagt om den generella skattepolitiken. Det finns också några saker som jag kort skulle vilja ta upp gällande detta betänkande, och det är två positiva skrivningar. Det gäller förslaget om att överväga att schablonbeskatta tjänstemobiletelefoner, något som vi tycker är värt för regeringen att överväga. Situationen i dag har varit ganska märklig. I princip alla som har tjänstemobiler har fritt utnyttjat dem också till att ringa privata samtal. Uppenbarligen behöver vi nya regler här.

Vi har också en positiv skrivning om att förändra systemet med friskvårdsbidrag för att slippa situationen att vi som politiker ska behöva särskilja vilken typ av idrottsutnyttjande som ska vara föremål för friskvårdsförmånen.

Mot bakgrund av detta vill jag yrka bifall till förslagen i betänkandet.

Anf. 45 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag måste börja med en liten rättelse. Jag vet att det är många från alliansen som påstår att vi beräknar helt gålet när vi räknar på fördelningspolitiken och drar in spädbarn som inte har någon inkomst och allt möjligt i det hela. Men riktigt så är det faktiskt inte. Faktum är att man räknar på dem som är över 18 år och som har en inkomst högre än noll, om jag inte har blandat ihop allting totalt. Det är alltså människor som på något sätt mer eller mindre försöker försörja sig och som gynnas mer eller mindre av alliansens politik.

En annan fråga som dyker upp är konjunkturens roll i det hela. Är det så att den har någon roll i de nya jobben, eller är allting regeringens förtjänst? Det vore kanske bra att få någon form av, inte direkt ödmjukhet, men en liten diskussion kring vad som är vad i det hela.

När det gäller hushållstjänsterna var det väldigt många olika siffror som inte alltid nödvändigtvis stämmer med vad Skatteverket har uppgett. Det handlar dessutom inte om arbetsgivaravgifter utan om en skattereduktion. I vilket fall som helst måste man ställa de miljoner som detta

kostar i relation till vad det skulle kunna ha för effekter i andra sektorer om vi i stället försökte skapa jobb på annat håll.

Arbetsgivaravgifter har ni sänkt, säger ni. Visst – men samtidigt tog ni bort den generella nedsättning som fanns för en lönesumma på typ 740 000. Det var en sänkt arbetsgivaravgift som framför allt gynnade småföretag i stället för att man, som nu, fått en massa konstiga regler som gynnar vissa specifika grupper och branscher.

Fredrik Schulte säger hela tiden att de har sänkt skatterna och stärkt välfärden. Min fråga är: Hur då? Det kom liksom aldrig riktigt fram. Är det så att vi har fått bättre kvalitet i offentlig verksamhet? Har vi fått tryggare trygghetssystem, eller på vilket sätt har välfärden stärkts?

Anf. 46 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Helena Leander apropå diskussionen om fördelningspolitik: Tycker du att Sven-Olof Lodin har fel? Har han fel när han påstår att låg- och medelinkomsttagare i dag kan betala skatt till en nivå motsvarande den i EU?

Jag tycker också att det vore intressant att höra din inställning till att Saco kritiserar oss för att vi bara sänker skatter för låg- och medelinkomsttagare och ingenting för tjänstemän med högre lön. Tycker du att de har fel? Vill du gå i politisk polemik med Saco?

Apropå konjunkturen är det självklart så, och jag tror inte att någon inom alliansen skulle påstå något annat, att vi har kunnat rida på en fantastisk högkonjunktur, kanske den största sedan det glada 60-talet. Men en sak är mycket tydlig, och det är att det faktiskt har börjat röra på sig för den stora grupp av människor som länge har befunnit sig i utanförskap. Vi har kunnat se hur en stor ström av människor har kommit tillbaka in på arbetsmarknaden, och det har inte hänt tidigare.

Uppenbarligen beror det på regeringens politik. Vi har ju haft högkonjunkturer tidigare, och de här människorna har fortfarande varit låsta i utanförskap. Skillnaden finns alltså.

Vi diskuterar gärna olika sätt att skapa nya jobb. Man kan säkert diskutera flera olika reformer som kan vara aktuella för framtiden, men den reform vi har gjort för hushållsnära tjänster har varit mycket framgångsrik. Det är svårt att påstå motsatsen.

Anf. 47 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Om vi börjar med frågorna så har skattetrycket sänkts även för låg- och medelinkomsttagare – det erkänner jag. Men samtidigt måste vi konstatera att de största skattesänkningarna har gått till dem som har mer pengar. Det är tråkigt att Saco inte vill inse det, men det är klart, det beror väl också på om man tittar på skattetrycket på arbete eller om man även ser på kapitalbeskattningen. Där har ni bland annat sänkt fastighetsskatten, vilket knappast skapar några nya jobb om det är det som är målet – framför allt gynnar det höginkomsttagare. Om man tittar på hela er skattepolitik ser man att den faktiskt i första hand har gynnat de redan välbeställda.

Man kan visst tycka att det har hänt saker inom jobbpolitiken. Frågan är om man inte skulle kunna göra det på ett bättre sätt som faktiskt inte i första hand gynnar de välbeställda.

Anf. 48 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! När det gäller att vi i första hand skulle gynna de välbeställda vill jag säga att poängen med reformen med hushållsnära tjänster var just att vanligt folk skulle ha råd att anlita den typen av hjälp för att få avlastning i vardagen så att man kunde få vardagspusslet att gå ihop. I en opinionsmätning som Almega genomförde uppgav 450 000 svenskar att de eventuellt tänkte använda sig av hushållsnära tjänster. Det visar att det inte bara är höginkomsttagare utan ett brett tvärsnitt av svenska folket som nu har sett en möjlighet att utnyttja den typen av tjänst. Det har skapat 16 000 nya jobb. Jag tycker inte att det är dålig politik. Jag tycker att det är bra politik. Jag tror att det blir svårt för dig, Helena Leander, att möta väljarna med påståendet att detta är fel investerade pengar, att det har varit en stor belastning för svenska staten och att det har kostat mycket. Det blir nog mycket svårt att hävda det. Jag tror också att du kommer att få det väldigt tufft att förklara för väljarna att det har varit en dålig reform därför att de uppenbarligen tycker det precis motsatta.

Anf. 49 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tänker ställa samma fråga som Helena Leander ställde. Jag hörde också att Fredrik Schulte i sitt anförande sade: Vi har stärkt välfärden, och detta trots skattesänkningarna.

Jag noterade även att det inte kom någonting mer sedan. På vilket sätt har ni stärkt välfärden? Är det Vårdval Stockholm som är en förstärkning av välfärden? Jag tänker genast på de kommuner som har fått större utbetalningar av socialbidrag till följd av att människor har trillat ur olika försäkringssystem. Försök att vara lite tydligare i den frågan!

Det florerade väldigt mycket siffror om hushållsnära tjänster. Jag tog också upp detta i mitt anförande. Fredrik Schulte sade att det nu finns 100 000 ansökningar, och Skatteverket säger att det är ca 40 000 ansökningar. Du pratade också om att det har gett 16 000 nya jobb. Jag vet inte vem som säger någonting sådant.

Jag vill passa på att säga att med de knappa resurser som vi faktiskt har är det väl bättre att satsa de pengarna på servicetjänster i kommunerna som riktar sig direkt till människor, ofta äldre människor, som behöver hjälp. Varför har ni inte gjort den typen av satsningar? Varför ska ni stå fast vid att satsa på människor som har höga inkomster och en egen ekonomisk möjlighet att köpa de tjänsterna om de skulle behöva dem?

Anf. 50 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Vi har gjort flera välfärdssatsningar, till exempel läsa-skriva-räkna-satsningen, i budgeten. Det var en tydlig satsning på en förstärkning av skolan riktad mot de yngsta eleverna. Många av de välfärdssatsningar som vi har planerat ligger längre fram i tiden och kommer i slutet av mandatperioden.

Min poäng var att det resonemang som du förde i talarstolen, Marie Engström, om att vi nu kan se ett systemskifte framför oss inte stämmer. Vi kommer att möta väljarna 2010 med ett kraftigt sänkt skattetryck och ett förstärkt välfärdssamhälle. Därmed har vi raserat portalargumentationen i svensk vänster, nämligen att det inte går att förena sänkt skatt med stärkt välfärd. Det var min poäng. Jag tror att du får mycket svårt att fly undan det faktumet.

Det finns många goda saker att göra i politiken. Det finns många satsningar som det vore positivt om man kunde göra. Ekonomin är alltid begränsad. Jag tycker inte att man ska hamna i situationer där det goda blir det bästas fiende.

Det finns säkert många välfärdsreformer som vi kan vara överens om är bra och behjärtansvärda att genomföra. Men jag förstår inte hur du, Marie, kan vara en motståndare till den förändring som vi gjorde genom reformen med hushållsnära tjänster eftersom den har gett en så positiv effekt, så många nya jobb och så många nya företag. Den har gett många svenskar chansen och möjligheten att utnyttja den här tjänsten för att få vardagspusslet att gå ihop.

Anf. 51 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Svaret på Fredrik Schultes sista fråga låg kanske i min fråga. Jag pratade om att den typen av insatser ska göras gentemot de människor som verkligen är i behov av stöd och hjälp. Det gör man bäst genom att satsa på servicetjänster i kommunerna. Det var svaret på den frågan. Vi har tagit upp det tidigare. Det skapar nya arbetstillfällen, men man stöder och hjälper också en grupp av människor som är i behov av stöd och hjälp. Du ska inte inbilla mig att alla de som söker skatterabatt för hushållstjänster i dag egentligen är i behov av samhällets stöd för att få hjälp med olika tjänster i hemmet. Det tror inte jag.

Sedan var det intressant att få höra Fredrik Schultes svar att regeringen inte har kommit med några förbättringar på välfärdsområdet, vilket han sade i talarstolen. I svaret till mig nu sade han att vi får vänta till slutet av mandatperioden för att se vilka förslag regeringen har. Det var ett intressant svar. På något sätt faller det också på plats eftersom jag inte har hittat några förbättringar av välfärd hittills i regeringens budget. Det är snarare tvärtom så att jag har sett ett ökat utanförskap, för att använda era egna ord. Jag har sett fler människor som har hamnat utanför trygghetssystemen och farit illa. Framför allt har de fått vara med och betala skattesänkningar för höginkomsttagare.

Anf. 52 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Det sista är ett påstående som är mycket svårt att förena med verkligheten. 165 000 människor har fått arbete sedan den nya regeringen tillträdde. 165 000 människor har gått från utanförskap in på arbetsmarknaden och fått jobb. Det går inte att förneka. Konjunkturen är förvisso en del av förklaringen, men som jag sade tidigare går det inte att bortse från regeringens reformer. En stor andel av de människor som på 10–15 år inte har fått plats på den svenska arbetsmarknaden har nu fått ett jobb och står på egna ben. Vi har minskat utanförskapet kraftigt.

Jag nämnde välfärdsreformen som vi har genomfört. Marie Engström valde att inte lyssna då utan slog dövörat till. Min poäng var fortfarande att hennes tes som hon har drivit under väldigt lång tid här i riksdagen, att vi står inför ett systemskifte, inte stämmer. Vi har lyckats förena ett bibehållande och ett utvecklande av välfärden med kraftigt sänkta skatter. Det är, som jag sade tidigare, ett tydligt exempel på att argumentationen från svensk vänster, att de här två sakerna inte går att förena, är felaktig.

Anf. 53 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det skulle vara trevligt om Fredrik Schulte lyssnade innan han kritiserade i talarstolen. Jag kan tala om vad jag sade, för jag har mitt manus här. Jag sade: Den internationella oron på finansmarknaden vill jag inte anklaga den borgerliga regeringen för, men det finns en hel del som är hemmagjort på grund av de stora skattesänkningarna.

Riksdagens utredningstjänst är helt partipolitiskt neutral, och den har visat att de fyra tiondelar som tjänar mest i Sverige har fått 70 procent av de borgerliga skattesänkningarna. De tre tiondelar som tjänar allra minst, alltså inte spädbarn och andra utan inkomst utan de som tjänar allra minst, har inte fått någon förändring eller till och med fått det sämre. I en tidigare debatt här i kammaren tyckte Fredrik Schulte att det var helt i sin ordning, trots att den moderate statsministern alltid hävdar att skattesänkningar ska gå till låg- och medelinkomsttagarna.

Och i dag är Fredrik Schulte stolt över att skattekvoten sjunker och säger att välfärden samtidigt ökar. Men tidigare i replikskiftet har vi ju hört att det inte är någon ökning av välfärden. Ni har inte kunnat tala om var ökningen finns. Det säger Fredrik Schulte å ena sidan. Å andra sidan säger han igen, med den retoriska lilla rad som han har lärt sig, att man har sänkt skatterna samtidigt som välfärden har ökat.

Fråga arbetslösa! Fråga de sjuka! Läs Aftonbladets artiklar om alla dem som nekas sjukpenning! Tycker Fredrik Schulte fortfarande att det är bra att de som tjänar allra mest också får den största skattesänkningen?

Anf. 54 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Nu har Socialdemokraterna producerat en hel del sådana RUT-undersökningar, där man har försökt fastslå att vi bara satsar på skattesänkningar för höginkomsttagare, och i åtminstone en av dem har man inkluderat hela befolkningen, det vill säga även spädbarn och barn i allmänhet, för att stärka tesen att det är de som tjänar mest som har fått den största delen av våra skattesänkningar.

Men Laila, en sak har jag varit väldigt tydlig med, och det är att den bakomliggande orsak och drivkraft som vi försöker stimulera med vårt jobbskatteavdrag är att det ska löna sig mer att arbeta. Det innebär att vi riktar skattesänkningar mot dem som jobbar, det vill säga de som inte arbetar får inte del av jobbskatteavdraget. Vi har samtidigt stramat åt bidragssystemen för att förstärka den effekten. Det är klart att vi då får se siffror som dem som du presenterade. Då får vi se att det blir sådana typer av skillnader. Men låg- och medelinkomsttagare som arbetar har tjänat på vår politik.

Jag ställer samma fråga till dig som jag ställde till Helena Leander: Hävdar du att Sven-Olof Lodins rapport för Swedbank är felaktig? Har han fel när han påstår att svenska låg- och medelinkomsttagare i dag betalar skatt till samma nivå som övriga EU-länder gör?

Anf. 55 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Det är löjligt att över huvud taget tro eller påstå att vi socialdemokrater räknar in spädbarn och andra barn när vi pratar om vilka som har fått försämringar när det gäller välfärdssystemet och vilka som har fått ta del av de skatteförändringar som ni, Fredrik Schulte, har gjort.

Det är helt uppenbart att de tre lägsta decilgrupperna är människor som har inkomster och är över 18 år gamla. De har ändå fått försämrade villkor genom era skattesänkningar.

Sedan finns det naturligtvis många människor som har fått skattelättnader. Jag säger ingenting om det. Det är ju er grej. Ni vill ha det på det viset. Det är bra att Fredrik Schulte är tydlig och står för sin uppfattning att det är de rikaste som ska ha de största skattesänkningarna. Och de som ska betala är de som redan har det sämst: de som är sjuka, de som är arbetslösa och de som är pensionärer. Så mycket nytt är det i Nya moderaterna!

Nu har ni moderater varit på kommundagar, och där har ni tydligen bestämt er för att ni ska fortsätta sänka skatten. Hur ser Fredrik Schulte på det? Ska ni fortsätta sänka för oss med höga inkomster, eller är det någonting annat som ska ske? Är det den statliga värnskatten som ska bort nästa gång? Det ligger ju i linje med att de som har höga inkomster betalar så mycket skatt, enligt vad ni säger. Eller kan Fredrik Schulte tänka sig att låta även pensionärer, sjuka och arbetslösa få vara med och få lite mer i börsen den här gången?

Anf. 56 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Jag är positiv till skattesänkningar, och jag är positiv till att vi fortsätter i den riktning som vi har slagit an nu, det vill säga att förstärka jobbskatteavdraget. Jag tycker att det är prioriterat framför till exempel borttagning av värnskatten. Men jag vill säga som generell princip att jag alltid är för sänkta skatter. Ju fler skatter vi sänker, desto bättre. Självklart måste det balanseras med att utveckla välfärden.

Jag tycker att det var väldigt tydligt att Laila Bjurling inte svarade på min fråga om den rapport som Sven-Olof Lodin och Swedbank har tagit fram, där det tydligt konstateras att våra skattesänkningar har riktat sig till just låg- och medelinkomsttagare.

Jag skulle vilja referera till en debatt som er nya ekonomisk-politiska talesman Thomas Östros hade med Anders Borg. Då stod han här, precis som du, Laila, och hävdade dogmatiskt att vi bara har sänkt skatten för höginkomsttagare, trots att det står fullständigt i strid med verkligheten. Men när han pressades lite på frågan vad han vill göra, vad som är ert alternativ och vad vi får om Socialdemokraterna vinner nästa val sade han: Nej, vi tänker inte ta bort jobbskatteavdraget. Vi tänker inte höja skatten för låg- och medelinkomsttagare.

Den typen av hyckleri visar tydligt att det som Socialdemokraterna nu står och säger i talarstolen bara är politisk retorik i brist på egen politik. Jag tycker att ni har en skyldighet att svara på vad det är för politik som ni verkligen vill föra. Vad är det för alternativ som ni vill ge Sverige? Är det att återställa den politik som vi hade dagen före valet? Är det att återställa bidragsnivåerna, ta bort jobbskatteavdraget och höja skatten för låg- och medelinkomsttagare, eller vad är det? I era budgetmotioner har ni vacklat och intagit en position däremellan, och ni har faktiskt förlikat er med det första steget i jobbskatteavdraget. Jag tycker att ni är skyldiga svenska folket en förklaring till var ni faktiskt står.

Anf. 57 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Alliansregeringens mål är att utveckla välfärden. De prövningar vi har både i dag och framför oss genom såväl den demografiska utvecklingen och klimatsituationen som globaliseringen kräver nytänkande, mod och handlingskraft. Regeringen har på ett föredömligt sätt visat prov på detta, vilket uppenbarligen retar oppositionen, som av den anledningen riktar en hel del hård kritik mot regeringens arbete. Målet att klara framtidens prövningar ligger dock fast, och de målenagnar, som jag ser det, oss alla.

Den grundsyn som Socialdemokraterna inleder sin reservation med om alla människors lika värde är också grunden för regeringens arbete. Skillnaden mellan regeringen och Socialdemokraterna är att vi fyller orden med innehåll.

Fru talman! Grunden för välfärden, en bra utveckling av pensionerna, en bra konkurrenskraft gentemot vår omvärld och förmåga att klara de miljöhot som finns, läggs genom att erbjuda så många som möjligt att delta i samhällsbyggandet. Därför är arbetslinjen prioriterad för regeringen.

I det här arbetet har skattefrågan en nyckelroll då det är genom de ekonomiska styrmedlen vi bäst förändrar människors beteende och skapar bästa förutsättningar för oss alla, såväl i dag som i framtiden.

Fru talman! Kritik förs på ett oseriöst sätt fram om att pensionärerna får betala mer skatt än andra. Grundskatteskalan ligger fast, som tidigare, och de ekonomiska stimulanser som nu ges går till dem som har ett operativt arbete. Det gäller alla, såväl löntagare som pensionärer. Ingen pensionär har fått högre skatt än den nivå som rådde när Socialdemokraterna innehade regeringsmakten.

En intressant fråga efter s-kritiken är därför hur skattesituationen skulle se ut om Socialdemokraterna satt i regeringsställning. Allt talar för att det skulle bli allt sämre för såväl pensionärsgruppen som för övriga i samhället.

I dag har en sjuksköterska 871 kronor mer i månaden, exklusive den lönehöjning sjuksköterskorna fick förra året, än när Socialdemokraterna satt vid makten. En polis har närmare 1 000 kronor mer i månaden. Enligt Socialdemokraternas budget skulle sjuksköterskan ha 1 229 kronor mindre netto i månaden med en s-regering, och polisen skulle ha 1 300 kronor mindre i månaden. Vi pratar alltså om nivåer på 15 000 kronor netto om året.

Tillväxten av pensionerna skulle stagnera. Urholkningen av pensionerna skulle vara större än vad många upplever i dag.

Det som nu sker är att allt fler är i arbete. Löneindex ökar. Följden blir att pensionerna höjs med uppemot 10 000 kronor om året. Detta är en utveckling som inte hade varit möjlig med socialdemokratiskt styre. Socialdemokraternas lockbete till pensionärerna är i det sammanhanget ett tillägg om 167 kronor i månaden. Tala om nulliteter!

Fru talman! Regeringens politik har också inneburit att kvinnolönerna har ökat mer än på decennier, mer än vad som har varit möjligt under decennier med s-styre. Det är givetvis viktigt då kvinnolönerna, ofta i offentlig sektor, hamnat på efterkälken under många år av socialdemokratiskt styre.

Föregående års lönerörelse tillsammans med jobbskatteavdragen har gett dem med de låga lönerna mer pengar att röra sig med. Kanske känner sig även Socialdemokraterna besvikna över sin egen politik på det här området, för det är ändå så att de i sitt budgetförslag i höstas accepterade runt 75 procent av allianspolitikens jobbskatteavdrag. Socialdemokraterna accepterar 75 procent av allianspolitikens jobbskatteavdrag trots att de här i debatten hårt angriper allianspolitiken.

Det vore kanske mer klädsamt om retoriken och matematiken kunde gå hand i hand. Det skulle åtminstone vara mer trovärdigt.

Fru talman! Arbetsmarknadsregionerna blir allt större. Samtidigt kan det vara skönt att ha en övernattningsmöjlighet om det inte går att pendla varje dag till och från arbetet. Dubbel bosättning har därför blivit en alltmer förekommande företeelse i det moderna samhället. Det innebär ökade levnadsomkostnader, vilket det också borde vara rimligt att kunna göra avdrag för.

Regeringen lättar nu upp bestämmelserna på det här området så att det blir lättare att få avdragen godkända. Från utskottet anser vi dock att det är behövligt att följa utvecklingen för att se om det behövs ytterligare förändringar. Den här förändringen beror ju helt på den väl fungerande regionutvecklingen som vi har i dag. Därför är det också rimligt att man får uppdraget att följa utvecklingen på det här området.

Beträffande reseavdrag höjde regeringen nyligen avdragsnivån för resor till och från arbetet med 50 öre. Jag har förståelse för dem som vill ha avdrag för resor till och från daghem, förskola och liknande. Men här blir det en fråga om prioriteringar. Som jag ser det vore det önskvärt att ytterligare höja avdragsnivån för arbetsresor. Därför blir avdrag för resor till och från förskolor och liknande nedprioriterade i det här sammanhanget.

Fru talman! Kostnadsersättningar från kommun berör ersättningar till frivilliga samhällsarbetare, som kontaktpersoner, stödfamiljer, god man eller förvaltare. Det här är viktiga uppdrag. Samtidigt ser vi i dag problem med att få fram personer som kan, vågar och klarar av den här typen av uppdrag. Här behövs det alltså en stimulans. Jag ser därför fram emot en förändring av gällande syn på skatteunderlag för de här uppdragen.

Skatteverket har utarbetat ett förslag om skatte- och avgiftsfrihet för mindre belopp. Det borde kunna tillämpas på det här området. Det förslaget bereds för närvarande inom Finansdepartementet, och jag ser fram emot en proposition som kommer att läggas fram i det här ärendet.

Fru talman! Frågan om ett idrottsutövarkonto har diskuterats i mer än 30 år. Det borde vara dags att ta steget fullt ut med ett införande av det här. Utskottets skrivning i den här frågan var positiv förra året, och den är det även i år. Utskottet utgår från att regeringen fortsätter sin beredning av det här ärendet i positiv anda.

Som jag ser det är den här frågan något av vårt lands dåliga samvete. Det är beklämmande att vi inte kan erbjuda våra hjältar boende på hemmaplan utan landsförvisar dem till exempelvis Monaco. Ingemar Stenmark, Pernilla Wiberg, Anja Pärson är några i raden av de hjältar som har förvisats till andra länder. Man måste då fråga sig: Är det här rimligt? Är det fult att under en kort idrottskarriär tjäna stora pengar? Och är det så här svensken i allmänhet vill ha det? Jag är övertygad om att alla säger nej. Det är alltså dags att avsluta den här 30-åriga långbänken. Jag ser

fram emot att man från regeringens sida snabbt kommer med förslag på det här området.

Fru talman! Socialdemokraterna framhåller i sin reservation om fackföreningsavgiften att regeringen har orsakat att mer än 300 000 personer har tvingats att lämna a-kassan, och tusentals har begärt sitt utträde ur fackförbund för att få hushållsekonomin att gå ihop.

Man frågar sig hur långt retoriken får gå. En sjuksköterska får 15 000 kronor mer om året netto med alliansens politik än med en socialdemokratisk politik. Hur kan hushållsekonomin bli sämre med mer pengar?

Med den socialdemokratiska retoriken skulle följderna av ett socialdemokratiskt styre bli att facken skulle tvingas att lägga ned helt. Som jag ser det vore det inte en bra utveckling.

Sansa debatten och fråga i stället vad den egentliga orsaken är till att medlemmarna lämnar a-kassan och facket!

Fru talman! Jag har berört ett axplock av de frågor som behandlas i det här betänkandet, och jag yrkar bifall till utskottets förslag på samtliga punkter.

Anf. 58 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja prata med Jörgen Johansson om skattefusk eller, rättare sagt, jakten på skattefuskare.

Vi vet att många stora förmögenheter göms undan på hemliga bankkonton i Andorra, Liechtenstein, Schweiz och vad de här skatteparadisen nu heter. Den borgerliga regeringen svarar med att ta bort förmögenhetsskatten.

Vi vet att många fuskar med svart arbetskraft när det gäller städning och hushållsnära tjänster av olika slag, barnpassning, trädgårdsskötsel. Den borgerliga regeringen svarar med att i stort sett ta bort skatten för de tjänsterna.

Tycker Jörgen Johansson att det är den rätta vägen att få bukt med skattefusket, att ta bort de skatter som det fuskas med?

Anf. 59 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Allt skattefusk ska naturligtvis beivras. Sedan konstaterar vi att förmögenhetsskatten är en frivillig skatt. Det uttalade den förre socialdemokratiska partiledaren. Det är en skatt där Socialdemokraterna hade tagit bort skatten för de allra rikaste. Jag förmodar att det är de allra rikaste som Laila Bjurling hävdar för över pengar till Andorra och liknande. Men den förmögenhetsskatten var ni ju själva inne och petade i.

Sedan gäller det de hushållsnära tjänsterna. Att det här infördes hänger ju samman med att vi visste att det fanns en svart marknad som vi på det här sättet kunde tvätta vit. Det är ju också en fråga om vilka signaler vi sänder ut i samhället. Jag anser att det här var en riktig signal. Vi tvättar alltså pengarna vita. Vi erbjuder dessutom människor med de vanliga inkomsterna möjligheter att få hjälp med de hushållsnära tjänsterna, så att kanske framför allt kvinnorna kan göra karriär på ett bättre sätt än vad de kunde under det socialdemokratiska styret.

Anf. 60 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Skatteverket har beräknat att det så kallade skattefelet, alltså både misstag och rent fusk, är så stort som 133 miljarder kronor.

Nu har den borgerliga regeringen genomfört Socialdemokraternas förslag om certifierat kassaregister och personalliggare, och så har man sänkt förmögenhetsskatten och infört skattereduktion för hushållsnära tjänster. Det är liksom de åtgärder som är gjorda för att komma till rätta med skattefusket.

Ni har egentligen inga andra egna idéer, såvitt jag kan förstå det hela, utom när det gäller det som ni kallar för bidragsfusk. Den som är hemma och vårdar sina sjuka barn ska i fortsättningen tvingas visa upp ett intyg från förskolan om att barnen inte har varit där.

Försäkringskassan gör två miljoner utbetalningar om året för tillfällig vård av barn. Alla de här utbetalningarna ska verifieras med intyg från förskolan. Två miljoner intyg ska skrivas av förskollärarna i stället för att de bedriver pedagogik. Två miljoner intyg ska hanteras av Försäkringskassan i stället för att de stöttar de sjuka. Där visar den borgerliga regeringen verkligen krafttag.

Skattefelet är 133 miljarder kronor. Vård-av-sjuka-barn-felet är kanske 2 ½ miljard. Vore det inte bättre att använda resurserna till att komma åt skattefuskare i stället, Jörgen Johansson?

Anf. 61 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tror att man måste börja med att fråga sig varför vi har den situation vi har i samhället. Det är inget som har skett under alliansregeringens tid, utan det är en förändring, en värdeglidning i samhället, där Socialdemokraterna har ett mycket stort ansvar. Det är ändå så när det gäller den här typen av skattefuskartor och så vidare som har redovisats att det inte är första gången det redovisas. Det har redovisats varje år. Därför borde man kanske hårdare ha tagit tag i det här från den tidigare regeringen.

Nu har regeringen genomfört vissa saker. Jag är väl medveten om att Socialdemokraterna lade fram förslag som sedan har genomförts av alliansregeringen. Därutöver har man infört omvänd momsskyldighet vad gäller byggsektorn, förutom det som Laila Bjurling nämnde. Jag vet att man håller på att se över samma system vad gäller skrot- och återvinningsbranschen, eftersom man vet att det är en oseriös bransch. Man har Skatteverkets skrivelse beträffande mindre belopp som jag återopade här i debatten vad gäller kontaktpersoner som borde kunna tillämpas där.

Arbetet går vidare. Jag är helt övertygad om att vi är överens om målet. Mygel med bidrag ska inte accepteras. Det ska beivras. Men det viktigaste vi har – och det har vi gemensamt, Laila Bjurling – är att ändra attityderna i samhället så att alla inser att man måste bidra till vår gemensamma samhällsbyggnad.

Anf. 62 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Om jag satt i regeringsställning skulle jag också vilja ta åt mig äran för allt positivt som händer runt om i världen. Men på vilket sätt är det regeringens förtjänst att kvinnor fått högre löner? Är inte det lite grann en fråga mellan arbetsmarknadens parter?

Då säger Jörgen Johansson att det är i kombination med jobbskatteavdraget. Men vi vet att jobbskatteavdraget i första hand har gått till män. Så det får jag inte riktigt ihop.

Jag blir också lite fundersam när jag hör Jörgen Johansson prata om att han vill höja reseavdragen för resor till och från arbetet. Hur mycket då? Ska man få mer i avdrag än vad det kostar att resa till arbetet? Är det klimatsmart att så tydligt gynna att man bor långt från arbetet och på så sätt orsakar långa transporter?

Anf. 63 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Vad gäller högre löner är det givetvis så att regeringen inte går in och för någon förhandling, men det är underligt att man kan få ett så bra utfall av en lönerörelse när det är en alliansregering jämfört med när den socialdemokratiska regeringen har suttit vid makten. Flera pusselbitar har fallit på plats. Detta tillsammans med jobbskatteavdraget har gett kvinnorna mer lön.

Om jag bortser från lönerörelsen och bara ser till jobbskatteavdraget är det precis som jag nämnde kvinnor i offentlig sektor – jag tog sjuksköterskan som exempel – som har fått mycket, 12 000–13 000 kronor om året, mer i netto i plånboken, exklusive lönehöjning. Aldrig tidigare har det blivit ett så stort utfall för den här gruppen. Jag är övertygad om att de pengarna är välbehövliga hos just den gruppen.

Det är därför jag säger att den tidigare regeringen inte har lyckats med det här. Men det har den här gjort. Det är därför jag framhåller det, eftersom man hela tiden säger att kvinnorna inte har fått något utfall av det. Men det har de faktiskt fått.

Vad gäller reseansättningen går jag inte in och talar om vilken nivå man ska ha. Jag anser, förmodligen i likhet med Helena Leander, att man bör lägga det på sådant sätt att man stimulerar de förnybara drivmedlen. I debatten som vi hade förra veckan nämnde jag att jag tycker att regeringen ska föra en förhandling med EU för att sänka mervärdesskattesatserna på de förnybara drivmedlen.

Men jag konstaterar att de landsbygdsboende i dag har problem. Därför vore det lämpligt att höja en tidigare låg avdragsnivå.

Anf. 64 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag tror inte att det är någon från oppositionen som påstått att kvinnor inte har fått några löneökningar sedan den nya regeringen kom till makten eller att kvinnor inte fått någon del av jobbskatteavdraget. Däremot kan vi konstatera att en större del av alliansens skattesänkningar – inte bara jobbskatteavdraget – har gått till män. Så det finns kritik av skattepolitiken vad det gäller jämställdhetsaspekten.

När det gäller reseavdraget är jag mycket väl medveten om att man har större transportbehov på landsbygden. Det är inte det. Däremot om man ser över hela levnadsomkostnaderna är det svårt att visa att man har större levnadsomkostnader på landsbygden, i alla fall tidigare innan ni sänkte fastighetsskatten för de välbeställda som har stora fina villor i storstäderna. Då var det ändå så att man på landsbygden hade så pass mycket lägre i fastighetsskatt att man inte kunde se att man var missgynnad gentemot andra grupper.

Det är möjligt att man nu har fått se att landsbygdsbor missgynnas mer generellt. Men frågan är om det smartaste sättet att stödja glesbygds- och landsbygdsbor just är att göra det billigare att resa. Förnybara bräns-

len eller ej, det är svårt att se att resor har någon vidare positiv miljöpåverkan. Då är det inte så smart att stödja det mer än nödvändigt.

Anf. 65 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Den situation vi har för många på landsbygden är att man inte knäpper med fingrarna och ändrar deras innehav av bilar och liknande. Det tar en viss tid. Under den tiden måste vi se till att man inte avfolkar landsbygden.

Därför finns det ett behov av att höja avdragsdelen. Men jag delar Helena Leanders syn att det också handlar om att satsa på de förnybara drivmedlen, att se till att vi får en vettig kostnadsnivå och att vi får en produktion exempelvis av biogas i olika delar landet för att på det viset hålla ned kostnaden.

Som sagt, situationen är – jag får ständigt signaler om det – att det är svårt i dag att bo på landsbygden och pendla till sitt arbete. Det är svårt att få ekonomin att gå ihop. Men nu har man fått jobbskatteavdragen som hjälper till något i alla fall.

Anf. 66 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Å Kristdemokraternas vägnar vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Jag vill framför allt fokusera på två områden. Det första är möjligheten att kunna leva på sin egen lön. Det andra är att skapa möjligheter för ett livskraftigt civilt samhälle.

Låt mig börja med inkomstbeskattningen. Det sägs ibland att arbete är en mänsklig rättighet. Filosofiskt menar vi kristdemokrater, och vi tillhör en gemensam idétradition med alliansen som helhet, att även att få behålla en skälig del av den lön som arbetet ger är en rättighet. Det handlar om att få behålla en skälig del av den lön man har jobbat ihop.

Denna rättighet i sig korresponderar med en grundläggande rätt att få ta del av frukterna av sitt eget arbete. Detta är gammalt, klassiskt och sunt tänkande.

Rätten att tjäna sitt uppehälle för sig själv och sina närmaste är central och måste så vara i vårt samhälle för att välfärd och välstånd ska kunna uppstå och fortgå. Alltför höga skattenivåer inkräktar på den enskilda människans och familjens rätt och ansvar att förverkliga grundläggande värden och livsmål.

Fru talman! Under Socialdemokraternas otaliga år vid makten har inkomstskatterna gått spikrätt uppåt. Att alliansen nu har sänkt inkomstskatterna med 50 miljarder svenska kronor känns kanske därför ovanligt och för vissa ovälkommet i den svenska politiken. Men ack så nödvändigt!

Det är inte mer än rättvist att de så hårt beskattade låg- och medelinkomsttagarna i vårt land nu får den största skattesänkningen. Man får ett välkommet och välförtjänt andningsutrymme i hushållsekonomin.

Fru talman! Ekot rapporterade i går att Sverige passerat Danmark och därmed inte längre upprätthåller den föga meriterande posten att vara landet med världens högsta skatter. Det är sannerligen en mycket glädjande nyhet. Ekot får gärna rapportera fler sådana i framtiden. Det är nämligen en tävling som Sveriges socialdemokrater ansträngt sig hårt för att vinna.

Vi i alliansen anser dock att människor ska få behålla mer av sina intjänade medel, mer av vad de intjänat av sitt arbete. Att ha världens högsta skatter är inte i sig något eftersträvansvärt. Låt oss i stället sträva efter att ha världens mest effektiva skattesystem och en god välfärd.

Fru talman! Låt mig nu gå över till förutsättningarna för den ideella sektorn. Ett begrepp som kommer upp i samband med den, framför allt när en kristdemokrat talar i denna talarstol, är subsidiaritetsprincipen. Att stärka det civila samhället är vad subsidiaritetsprincipen ytterst handlar om, det vill säga att stödja det människorna kan skapa själva utan att politiska församlingar styr.

Oavsett politiska beslut ska människor kunna forma sin framtid i så stor utsträckning som möjligt genom självständiga beslut – individuella beslut eller i samverkan med andra, inom familjen, i föreningar, byalag, bostadsrättsföreningar, kooperativ, folkrörelser, fackföreningar, kyrkor, välgörenhetsorganisationer eller vad det nu handlar om.

I den aktuella debatt som finns med här och som utskottet belyser i betänkande nr 18 vill jag lyfta fram att idealitet handlar om personligt ansvar, om solidaritet, om empati och om förmåga att känna in andra människor. Detta är grundläggande värden som alla samhällen, även det svenska i den kalla Norden behöver. Inom parentes sagt har det väl inte varit så kallt i vinter, kanske.

Detta krävs för att vi ska kunna bygga ett varmt och omtänksamt samhälle. Om Sverige ska få en växande ideell sektor, fru talman, måste det skapas möjligheter för ett ökat engagemang och ett ökat givande. Annonser i medierna i dag om det som man kallar för aktiegavan.se är ett uttryck för detta. Men mer kan göras. Det gäller inte bara att kunna skänka utdelningen på eventuella aktieinnehav.

Vi menar att staten inte ska detaljstyra föreningslivet. Den ska inte detaljstyra hjälporganisationer, fackföreningar, kyrkor och samfund. Staten ska nöja sig med att sätta upp spelregler och ramar som gynnar den ideella sektorns utveckling.

Fru talman! För många av oss – en majoritet – i denna kammare är det beklagligt att Sverige i dag är ett av få länder i den europeiska unionen där det inte finns något skatteavdrag för ideella gåvor. Vi i alliansen tänker ändra på detta inom innevarande mandatperiod. Vi tycker inte att Sverige ska eftersträva för framtiden att utmärka sig på denna punkt och inte ha en sådan avdragsrätt för gåvor. Det ska inte vara en merit för Sverige att vara annorlunda på den punkten.

Kristdemokraterna har därför länge drivit kravet att det ska införas en avdragsrätt för gåvor till ideella organisationer. Detta belyses också i tal från oppositionssidan. De får gärna ansluta sig till vår position där.

Fru talman! I till exempel Danmark har man ett system som tillåter att man gör avdrag för gåvor till olika typer av ideella föreningar och kyrkor. Det finns ett stort stöd för denna typ av organisation eftersom dess verksamhet till stor del bygger just på givande från medlemmar. Det är ett frivilligt givande och ett givande som inte bygger på att politiska församlingar genom majoritetsbeslut har kommit fram till det ena eller det andra.

I vårt västra grannland Norge ges möjlighet till enskilda personer att göra avdrag för gåvor till frivilligorganisationer. Den norska lagstiftningen bygger på att dessa frivilligorganisationer inte ska ha verksamhet som

ändamål. De ska bedriva särskilt angivna verksamheter såsom omsorgsarbete och hälsofrämjande arbete för barn och ungdomar, religiös verksamhet, verksamhet till värn för människors rättigheter samt katastrofhjälp.

I Sverige har vi Frivilligorganisationernas Insamlingsråd, förkortat Frii. Det organiserar 79 organisationer med så kallade 90-konton. Dessa har föreslagit att ideella gåvor och bidrag till deras konton görs avdragsgilla i privatpersoners och företags självdeklarationer.

Fru talman! Med de nämnda länderna som förebild skulle avdragsrätten också kunna bestämmas till viss verksamhet i stället för till en viss typ av kontonummer. Som lagstiftare har vi alltid möjlighet att styra vilka beloppsnivåer som skulle vara avdragsgilla.

Fru talman! Som en sista punkt vill jag ta upp motionen om idrottskonto. En professionell idrottskvinnas eller idrottsmans aktiva karriär varar normalt under mycket begränsad tid. Skador och ålder begränsar karriären till några få år tidigt i livet med en snedfördelad livsinkomst till följd. Inkomsten kan vara stor under den skadefria aktiva karriären för att sedan skifta till en avsevärt mindre inkomst. Följden av detta blir att idrottaren under några år tvingas betala mycket höga skatter. Den naturliga konsekvensen har därför för många framgångsrika svenska idrottare blivit att de har flyttat från vårt kära land.

Då vetenskapen finns om att inkomsten är ojämnt fördelad över tid kan ett så kallat idrottskonto vara motiverat. Syftet med ett sådant är att plana ut livsinkomsten. Idrottaren avsätter en del av sin inkomst till kontot. Inkomsten är då skattefri tills vidare.

Fru talman! Idrottaren skulle då sedan kunna ta ut och skatta för pengarna efter det att den aktiva perioden är över. Symbolvärdet vore enormt för vårt land, med stora idrottsstjärnor som inte flyttar ut utan flyttar hem. Dessutom skulle det skicka en betydelsefull signal om vikten av att betala skatt och att bidra till den gemensamma välfärden.

Anf. 67 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Lennart Sacrédeus sade att inkomstskatten har gått spikrakt uppåt under en socialdemokratisk regering med stöd av v och mp.

Jag vill påminna om att i mitten av 90-talet var den dåvarande regeringen tvungen att sanera statens finanser, som då hade ett budgetunderskott på över 200 miljarder kronor efter det att regeringen Bildt hade styrt landet mellan 1991 och 1994. Då var man tvungen att införa egenavgifterna, som också kallades för allmänna pensionsavgifter, för tillsammans 50–60 miljarder kronor. Detta gjordes för att kunna sanera statsfinanserna. Det gjordes inte därför att man tyckte att det var kul att höja inkomstskatterna. Det berodde på att vi hade haft en regering som var oförmögen att hålla i statsfinanserna. Det var det som var orsaken. Det är bra att teckna en bakgrund innan man kommer med den här typen av påståenden.

Jag har en fråga till Lennart Sacrédeus. Den gäller de förslag som kan komma om avdragsrätt för gåvor. Lennart Sacrédeus pratade länge och väl i talarstolen om detta. Men är det inte lite pinsamt att ni samtidigt har höjt skatten för de frivilligarbetare som gör stora insatser i dag? Flera

ifrån oppositionen har pratat om dessa människor, och vi skriver om dem i vårt särskilda yttrande.

Prot. 2007/08:77
12 mars

*Allmänna motioner
om inkomstskatter*

Anf. 68 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Tack, Marie, för dina frågor! Jag ber dig precisera vad du menar på den andra punkten med att vi skulle ha höjt skatten för frivilligorganisationerna. Där kunde jag inte riktigt följa ditt resonemang och vad du egentligen specifikt syftar på. Frågan var en aning dunkelt formulerad.

Om jag nämner i ett anförande här att skatterna under socialdemokratisk ledning i vårt land har gått spikrakt uppåt menar jag förstås inte att de har gjort det varje år. Men den långsiktiga trenden är självklart och uppenbart åt det hållet.

Man kan naturligtvis lyfta fram regeringsåren 1991–1994, då vi hade en alliansmajoritet – eller det hade vi inte, eftersom Ny demokrati fanns med. Vi hade i alla fall en alliansregering på den tiden. Jag beskriver det här i vårt perspektiv. Man kan självkritiskt fundera på varför Sverige hade hamnat i ett läge med sviktande sysselsättning och sviktande statsfinanser. Från den borgerliga sidan menar vi att den långsiktiga ökning av skattetrycket som hade ägt rum i vårt land och den sysselsättningspolitik och näringslivspolitik – eller snarare brist på sådan – som hade bedrivits under 70- och 80-talen långsiktigt hade underminerat Sveriges konkurrenskraft. Därmed hade också statens finanser försvagats.

Det är klart att om någonting inträffade i det här fallet under alliansens regeringsår 1991–1994 innebär inte det att utgångsläget från 70- och 80-talens ekonomiska politik och brist på näringslivspolitik var så gynnsam. Men detta är vårt perspektiv; jag vet att ni har ett annat.

Anf. 69 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag ska förtydliga när det gäller de så kallade frivilligarbetarnas situation. Vi pratar alltså om människor som jobbar som gode män eller som övervakare eller ställer upp som kontaktfamiljer.

Regeringen har begränsat möjligheterna att göra avdrag för de kostnadsersättningar som de här människor får för sitt arbete genom att man har höjt beloppsgränsen från 1 000 till 5 000 kronor per år för övriga avdrag. Det är det som ligger i botten för min fråga.

Inkomstskattehöjningarna går ju spikrakt upp, men jag glömde säga förut att från och med år 2000 till år 2005 sänktes de här skatterna av den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. I realiteten var det en inkomstskattesänkning på runt 50 miljarder kronor. Man utlovade från början att det skulle vara en tillfällig skattehöjning. Sedan skulle den tas tillbaka. Så ser det ut.

Jag skulle vilja ställa en fråga till som gäller möjligheten att göra avdrag för gåvor och donationer. Lennart Sacrédeus sade att staten inte ska detaljstyra föreningslivet. Det kan jag hålla med om. Föreningslivet ska styra föreningslivet. Det ska inte staten göra.

Men om vi får det som Lennart Sacrédeus och Kristdemokraterna vill blir det kanske den som har pengar som kan vara med och styra. Då kanske det blir så att fördelningen av resurser, om det så gäller föreningslivet, kulturlivet eller någon annan sektor, inte kommer att ställas under en demokratisk process. Det blir faktiskt den som har pengar som kan

välja var resurserna ska hamna någonstans. Är det en bra styrning, Lennart Sacrédeus?

Anf. 70 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Får jag börja med den sista frågan? Jag tror att vi ska ha klart för oss att människor som har det väl ställt ekonomiskt, det handlar både om inkomst och om eventuell förmögenhet, per definition inte behöver vara ondsinta. De kan ha ett varmt hjärta. På samma sätt är inte människor som har en svagare ekonomisk situation per definition altruistiska, osjälviska, generösa och goda. Vi människor är människor av kött och blod. Det finns mängder av människor som är goda och generösa som har en förmögenhet. Måla inte ut dessa som ett annat släkte!

Självklart måste allt förvaltas på ett klokt sätt. Men avdragsrätten innebär ändå – om jag kan få Marie Engströms uppmärksamhet – att man skapar incitament i det svenska samhället där man indirekt säger till den förmögne, till den rike, till höginkomsttagaren: Skänk gärna! Ge gärna! Vi vill uppmuntra detta, och vi vill också ge detta ett moraliskt stöd.

Vad gäller maktfördelningen inom organisationer finns det alltid ett spänningsfält. Det ska man alltid bevaka. Jag håller med om att pengar inte ska styra utan att det ska vara människors sinnen och värderingar. Men det finns makt. Staten utövar makt. Politiker utövar makt i kraft av de skatteintäkter som vi tar in. Ha heller inte bilden av att politiker per definition inte skulle stå efter makten!

Jag måste ta upp frågan om gode männen. Jag ser det dilemma som Marie Engström nämner. När man ska förenkla i skattesystemet och Skatteverket har kommit med synpunkterna att begränsa avdragsrätten kan det få sådana här följd effekter. Man kan öka ersättningen från statlig och kommunal sida till gode männen. Det vore ett sätt att hantera detta.

Allra sist: Ni sänkte skatten med 50 miljarder mellan 2000 och 2005. Varför välkomnar ni inte att vi gör det nu också?

Anf. 71 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Eftersom Marie Engström inte har någon mer replik ska jag å hennes vägnar säga att jag inte har hört henne, och inte någon annan heller, säga att alla fattiga är goda och alla rika onda. Det kan vi lägga åt sidan, tycker jag.

Däremot hörde jag Lennart Sacrédeus säga att man ska kunna leva på sin egen lön. Det var en mänsklig rättighet att ha en viss del kvar av lönen. Då sänker ni skatten med ena handen och höjer med den andra. Ni åstadkommer en stigande inflation som gör att värdet av lönehöjningar urholkas. Ni vägrar arbetstagarna avdrag för deras avgifter, för facken och a-kassan. Men arbetsgivarna har full avdragsrätt för avgifter till sina organisationer.

Samtidigt talar Lennart Sacrédeus sig varm för att gåvor till ideella organisationer ska bli avdragsgilla. Att människor har både råd och vilja att skänka pengar till ideella organisationer och ideell hjälpverksamhet ser vi otaliga exempel på genom alla tv-galor med olika förtecken. Miljoners kronor skänker man frivilligt. Det verkar inte vara något stort problem med det i dag, såvitt jag kan se.

Däremot kan vi se hur hundratusentals människor lämnar facket och a-kassan för att de inte har råd att vara kvar längre. Det handlar förstås

om den borgerliga regeringens chockhöjning av avgifterna till a-kassan. Men att avdragsrätten försvinner är också en bidragande orsak.

Jag vill fråga Lennart Sacrédeus: Tycker Lennart Sacrédeus verkligen att det är viktigare med avdragsrätten för frivilliga gåvor till ideella organisationer än med avdragsrätt för avgifter till facken och a-kassan?

Prot. 2007/08:77
12 mars

*Allmänna motioner
om inkomstskatter*

Anf. 72 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Jag tar den sista frågan direkt. Jag kan säga att det finns en bristande logik både från socialdemokratisk sida och kanske från alliansens sida också. Varför införde ni en avdragsrätt bara för fackföreningar? Varför skulle man i socialdemokratins Sverige inte få någon avdragsrätt om man är med i Röda Korset, om man är med i Svenska kyrkan eller om man är med i IOGT-NTO utan just bara för medlemskap i fackföreningsrörelsen? Varför plockade ni ut just denna grupp?

Jag vet att ni står nära fackföreningsrörelsen. Men ni gör det också på ett monopoliserande sätt. När jag talar om fackföreningsrörelsen är det LO-sidan jag menar. Jag tycker att det är en tragedi för fackföreningsrörelsen i Sverige att man har tytt sig så entydigt till ett enda parti och inte tror att det finns vänner hos några andra. Det finns massor av människor som backar upp fackföreningsrörelsen från kristdemokratiskt håll, från moderat, centerpartistiskt och liberalt håll, men också från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Men ni tror er äga LO. Ni har till och med en ledamot i verkställande utskottet som är ordförande i LO. Vem tror att den fackföreningsrörelsen, som har knappt två miljoner medlemmar, därmed blir opolitisk? Jag tycker att det är tragiskt att inte fackföreningsrörelsen har en tradition av att stå till alla partiers förfogande när det gäller arbetarsidan, LO-sidan.

Min tanke är att om ni vill återinföra avdragsrätten för fackföreningar den dag ni eventuellt skulle komma tillbaka till makten, gör det då även för alla andra medlemskap! Jag gav några exempel på detta.

Laila Bjurling nämner att hundratusentals har lämnat fackföreningar och a-kassa därför att de inte har råd. Jag tror att den bilden är alldeles för förenklad. Varje medlemsorganisation, så också fackföreningar, kyrkor, Röda Korset eller vad det än är, måste motivera för ett medlemskap. Det har aldrig varit billigt att vara med i LO och många andra fackföreningar i vårt land. Netto har våra skattesänkningar varit betydligt större än de ökningar vad gäller a-kassan och försvunnen avdragsrätt för fackföreningar som Laila Bjurling nämner.

Anf. 73 LAILA BJURLING (s) replik:

Fru talman! Varför vill vi att fackföreningsavgiften och a-kasseavgiften ska vara avdragsgilla men inte avgifter till Röda Korset och Pingstkyrkan? Det handlar om balansen på arbetsmarknaden, Lennart Sacrédeus. Så enkelt är det. Arbetsgivarna får göra fullt avdrag för sitt medlemskap i olika organisationer. De är en förhandlingspart på ena sidan. Då är det väl fullständigt rimligt och rättvist att också förhandlingsorganisationen på andra sidan får göra avdrag för sina avgifter. Det är fullständigt självklart och rättvist, tycker jag.

Sedan är det också jätteviktigt att samhället stöttar ideella organisationer i det viktiga arbete som de gör. I det här betänkandet skriver utskottet att ”den frivilliga hjälpverksamheten i ideella föreningars regi frigör

ett engagemang och bidrar till betydelsefulla insatser på många håll där de offentliga inte räcker till.” Det är en syn som jag inte riktigt delar. Jag tycker inte att de ideella insatserna ska ersätta de offentliga när de inte räcker till utan de ska vara ett komplement till de offentliga insatserna, och det är jätteviktiga kompletterande insatser.

Ett annat exempel är det som jag pratade om i mitt anförande och som Marie Engström ställde frågor om i sitt replikskifte, nämligen frivilligarbetarna, stödfamiljer, kontaktpersoner, gode män och så vidare. De ska inte få göra avdrag för sina omkostnader. Arbetstagare ska inte få göra avdrag för avgifter till fack och a-kassa, men den som har lust att skänka pengar till Pingstkyrkan eller Röda Korset ska få sin skatt minskad. Är det Lennart Sacrédeus uppfattning om rättvisa?

Anf. 74 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik:

Fru talman! Tack, Laila Bjurling, inte minst för den retoriska frågan mot slutet! Vi kämpar för ett så rättvist och gott samhälle som möjligt. Den exakta rättvisan – det har vi varit överens om i väldigt många debatter – låter sig icke alltid så lätt definieras.

Det är Skatteverket som vill förenkla vad gäller avdragsrätten, och vi har stött det här i kammaren. Det finns många olika aspekter på detta, som jag nämnde i ett tidigare replikskifte med Marie Engström. Man får i så fall titta över ersättningsnivåerna för frivilligarbetare och gode män. Denna fråga är inte olöslig därför att man gör en förändring vad gäller avdragsrätten.

Laila Bjurling nämnde i sitt första engagerade anförande att det finns gott om pengar som vi kan ta in till frivilligorganisationerna, nämligen miljontals via tv-galor. Men det är icke alltid det glassiga som går i tv på bästa sändningstid en lördagskväll, utan det är det lokala strävsamma arbetet i det lilla samhället, i den lilla byn, i stadsdelen eller staden som vi ska stödja. Det är inte alltid det som får mediernas stora uppmärksamhet. Jag tycker att man ska ha det perspektivet.

Jag tackar för den beskrivning Laila Bjurling gav utifrån Socialdemokraternas motiv för att tidigare verka för och införa en avdragsrätt för fackföreningsavgifter. Balansen på arbetsmarknaden är väldigt viktig. Det finns mycket att säga om den balansen. På näringslivssidan menar man att fackföreningsrörelsen, den Socialdemokraterna närstående, har använt lagstiftningsshotet: Om vi inte får igenom det i förhandlingarna går vi till regeringen och riksdagen, och så får vi gå lagstiftningsvägen. Det finns mycket att säga om den balansen.

Jag underkänner inte det argument du framför här, men ett annat perspektiv som man kan framföra, i förhållande till föreningslivet och Organisations-Sverige för övrigt, är varför just fackföreningarna skulle ha denna avdragsrätt.

Anf. 75 OLOF LAVESSON (m):

Fru talman! Fredrik Schulte nämnde i sitt inlägg att det fanns två motioner som var välvilligt behandlade i utskottet. Han glömde en tredje motion, som jag tänkte uppehålla mig vid, nämligen nr 332 som handlar om Öresundsavtalet och den så kallade montörsregeln.

Utvecklingen i Öresundsregionen går lika snabbt som tågen över bron i dag. Människor reser, kontakter knyts och arbetspendlingen ökar stän-

digt. De siffror jag själv senast tog del av visade att det var ungefär 20 000 personer som pendlade över sundet varje dag. Det har ökat sedan dess.

De som skapar och driver integrationen är människorna i Öresundsregionen, inte politikerna. Så ska det vara. Politikers uppgift är att underlätta för människors egna drivkrafter och att riva de hinder och barriärer som finns för människor att mötas.

För 150 år sedan krävdes det pass för att resa mellan svenska städer. För bara några årtionden sedan gällde detsamma mellan de nordiska länderna. Att stoppa den utveckling som nu sker är ungefär som att stoppa snösmältningen om våren. Det är varken möjligt eller särskilt önskvärt.

Det finns dock ett antal områden där det fortfarande inte fungerar, och ibland är orsakerna helt obegripliga. Ett exempel är den så kallade montörsregeln, som är en del av det nordiska sambeskattningsavtalet från 1996. Den innebär att den som arbetar färre än 183 dagar i ett nordiskt grannland fortfarande ska beskattas i hemlandet.

På ett enkelt sätt, helt utan skattekrångel, kan man arbeta i det andra landet kortare perioder. Det stimulerar rörligheten på arbetsmarknaden, ger företagen tillgång till breddad kompetens och bidrar konkret till att stimulera integrationen i gränsregionerna.

Så här långt är allt gott, och det hade väl varit bra om det inte varit för det undantag som finns i punkt 2 i den aktuella paragrafen. Där stadgas att montörsregeln inte gäller uthyrning av personal.

I ett enda penndrag utesluts en viktig och växande del av svenskt företagande. Bara i Skåne med omnejd omsätter bemanningsbranschen ca 16 000 personer. Undantaget i montörsregeln är en inskränkning i den fria rörligheten, en stark reglering mot konkurrens på lika villkor och ett slag mot arbetslinjen.

Jag motionerade redan förra året om att riksdagen för regeringen skulle tillkännage uppfattningen om de här orimliga och diskriminerande konsekvenserna. Jag får väl erkänna att jag inte var så särdeles imponerad av svaret. Det hade något av karbonpapperskaraktär över sig.

I år är det dock tvärtom. Jag är tacksam och väldigt glad för det stöd som min motion har fått i utskottet. Skatteutskottet delar min uppfattning att detta skapar en obalans mellan de nordiska länderna. Det är jag väldigt tacksam för.

Även regeringen har nu uppmärksammat denna fråga, och arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin har drivit den i förhandlingarna med Danmark om ett nytt avtal. Tyvärr har det dock inte kommit några överenskommelser till stånd. Tvärtom anser den danska regeringen att någon förändring inte behöver ske. För den som har jobbat länge med danskar är det kanske inte så förvånande, men det är likafullt beklagligt.

Fru talman! Jag vill än en gång tacka för utskottets välvilliga behandling av min motion. Jag uppfattar att den är tillgodosedd så här långt. Frågan är dock inte löst, och jag utgår från att den även fortsatt står högt på regeringens prioriteringslista.

Jag hoppas att utskottet inte heller uppfattar att frågan om montörsregeln nu är avförd utan att man fortsätter att driva den, dels att man stöder regeringen i dess arbete, dels att man påtalar problemet i samtalen med våra nordiska grannländer.

Anf. 76 KRISTER HAMMARBERGH (m):

Fru talman! Efter en lång debatt: Äntligen! Äntligen får vi nu tillstånd förändringar när det gäller friskvårdsförmånerna.

Tänk, fru talman, vilken tid det tar att ändra saker, även de mest självklara och tydliga saker. På 1700-talet introducerades kaffet här i Sverige. Ganska snart, i merkantilismens tider när vi skulle göra allting själva, upptäckte vi att just kaffe var vi dåliga på. Därför kom det begränsningar. Därför har vi i denna kammare inte fått dricka kaffe i flera hundra år, tills vi fick en ny talman år 2006 så att det numera är möjligt.

På precis samma sätt är det med friskvårdsförmånerna. De är ju till för att de anställda ska sköta sin hälsa, må bättre och vara mindre sjuk-skrivna. Men under årens lopp har vi haft en del undantag.

Golf har inte tillåtits. Utförsåkning har inte tillåtits, inte heller segling eller ridning. Varför? Jo, det har sagts under årens lopp att det är exklusiva idrotter, att de är dyra och att de kräver för stora anläggningar. Därför har de inte tillåtits.

I själva verket vet alla vad det är fråga om. De har stämplats som någon sorts idrott som inte är lämplig, som bara ett fåtal som har gott om pengar skulle få använda sig av.

Regelverket har funnits kvar genom åren trots att det har lättats upp och blivit tillåtet med taiji, massage och mycket annat när det gäller just friskvårdsförmånerna. Men icke detta.

Man kan tycka att det är märkligt att just detta självklara är så svårt att förändra. Trots att det är 35 år sedan – så lång tid har redan gått – som Stenmark satte i gång en fullständig folkvåg så att människor ville utöva utförsåkning har vi kvar ett regelverk som säger att det är exklusivt. Ibland undrar man om politiken går i takt med tiden.

Golf har nästan ansetts som det värsta. Trots att 1,1 miljon människor i Sverige i dag – vi är ju 9 miljoner i befolkningen – anser sig spela golf är det tydligen en exklusiv idrott avsedd bara för ett fåtal. Det är märkligt. Det är konstigt.

Jag har i många år motionerat för att få en förändring av tingens ordning. Jag har debatterat med finansminister Bosse Ringholm, som i och för sig hade en förståelse men aldrig kom till skott med att göra en förändring. Han fick en efterträdare som hette Pär Nuder, och han hade absolut ingen förståelse – det var över huvud taget svårt att debattera idrott med honom.

Men nu sker en förändring. Utskottet avstyrker formellt en lång rad motioner i den här riktningen, om att låta arbetstagaren och arbetsgivaren själva komma överens om en rimlig summa för vad som ska vara en tillåten avdragsnivå, men tack vare att allianspartierna kom till makten har detta blivit möjligt. Precis på samma sätt var det nödvändigt att allianspartierna kom till makten för att vi i en högkonjunktur skulle få fler jobb. Vi hade en högkonjunktur dessförinnan också, men det kom inga jobb.

Nu får vi den här förändringen, och jag hoppas att Skatteverket jobbar fort med den. Jag tycker att det är roligt att vi får den. Jag är dessutom glad att till och med Socialdemokraterna, som reserverade sig mot en sådan här utveckling förra året, nu har ändrat sig och det finns ett enigt utskottsbetänkande.

Slutligen, fru talman, skulle jag vilja hänga på den debatt som Jörgen Johansson hade om vikten av att den som bor på landsbygd med en jobbpolitik kan tjäna pengar på att flytta sig till jobbet och därför också peka på att reseavdragen är väldigt viktiga. Jag tycker att en utveckling som gör att reslängden blir väsentlig borde tilltala även ett miljöparti, som åtminstone tidigare har verkat i den riktningen.

Anf. 77 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Det känns glädjande att se med vilken entusiasm framför allt Socialdemokraterna intar oppositionsrollen. Jag tycker att de gör det med den äran.

Det finns två alternativ i skattepolitiken som tydligt står mot varandra. Det ena är höga opinionssiffror, ingen politik och återgång till höga skatter. Det andra alternativet är visserligen lite låga opinionssiffror, men det är rekordmånga sysselsatta. Vi har till och med tappat förstaplatsen i ligan när det gäller skattetrycket. Jag hoppas vi inte kommer upp på guldplatsen igen.

I valet mellan de två alternativen finns det för mig bara ett alternativ, nämligen det som allianspartierna står för – det som går bra för Sverige. Det är det viktigaste. Vi har fler sysselsatta än någonsin. Vilket alternativ man väljer är en ideologisk fråga.

Om svenska folket vill gå tillbaka till höga skatter och lägre sysselsättning kan man naturligtvis välja det alternativet. Jag tror att den 18 september 2010 kommer svenska folket att ha funderat mycket på om det är den nuvarande eller den gamla politiken som är bäst för Sverige. Att välja det som är bäst för Sverige är viktigast.

Det är härligt att se Socialdemokraterna finna sig så väl till rätta i sin oppositionsroll. Jag hoppas att de kommer att förbli där mycket länge.

Fru talman! Vi kommer att fortsätta med skattesänkningar på olika sätt. Men det är inte så oppositionen beskriver det. Men jag vill gärna ge Marie Engström rätt i att det finns olika val som måste göras, och Folkpartiet står tydligt för att prioritera dem som har det sämst. Det är alldeles riktigt. Men det är en annan fråga.

Hur ska vi se till att fler människor kommer i jobb? Där finns två alternativ igen. Höjda skatter? Nej. Det är mycket bättre med sänkta skatter. Alla människor tjänar inte miljontals kronor. Vid 28 408 kronor, med grundavdraget borttaget, får man numera betala statlig skatt. Vid 42 258 kronor är det 25 procent i statsskatt. Det är massor med människor som har det så.

Den andra fråga jag vill ta upp på slutet är de hushållsnära tjänsterna. Genom att ringa till Skatteverkets projektledare i Västervik kan man få veta att det finns 42 000 ansökningar för 2007. De kommer från 36 000 hushåll. Det är intressanta siffror. Jag ställer frågan närmast till Marie Engström: Vad tyder detta på? Jo, att vi har fått så många nya vita jobb. Det är det som är finessen. Om vi ska avskaffa detta igen går vi tillbaka till en massa svartjobb. Nej, det ska vi inte göra. Det är säkert som Fredrik Schulte säger, nämligen att under 2008 kommer ansökningarna att öka i antal. Hur många det blir vet vi inte.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU21
Allmänna motioner om energiskatter m.m.

Anf. 78 CHRISTIN HAGBERG (s):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna nr 1 och nr 8.

Det är ganska exakt tre månader sedan vi senast debatterade frågan om energiskatter i samband med höstens budget. Samma dag var man inne i slutfasen av Balimötet, där vi hoppades på en bra överenskommelse i klimatfrågan. Nu blev inte överenskommelsen så skarp som många av oss hoppades. Situationen är fortfarande oviss huruvida vi får en fortsättning av Kyotoavtalet.

Den svenska politiken har hittills varit lyckosam. Vi har kunnat visa att det går att ha en kraftfull energi- och klimatpolitik och ändå ha en bra ekonomisk utveckling. Detta har uppmärksammats runt om i världen, och statsministern reser nu land och rike runt och tar emot ovationer för detta. Det känns bra för oss i oppositionen att man runt om i världen uppskattar det arbete vi har gjort i Sverige.

Men nu har orosmolnen börjat dyka upp. Vi var många som med glädje tog emot den förändring som framför allt kom från Moderaterna efter den så kallade Sternrapporten som presenterades i oktober 2006. Nu, knappt ett och ett halvt år senare, känner man att det börjar svikta. Som vanligt när det gäller Moderaterna är det många ord, men de måste faktiskt också visa något i handling. Jag kanske ska säga vad Fredrik Schulte sade i förra debatten: Visste ni inte vad ni talade om tidigare?

Jag har deltagit i många debatter om klimatfrågan. Under förra mandatperioden tyckte Moderaterna att de åtgärder som majoriteten föreslog inte var speciellt bra. Man tyckte att handeln med utsläppsrätter var något man kunde bygga vidare på. Men resten? Nej.

Orosmolnen har börjat dyka upp. Nu ska vi se vad som händer. Efter valet tillsatte man helt enligt tidigare planer en parlamentarisk klimatberedning som skulle lägga fram förslag för målen och vilka åtgärder som fortsatt skulle ge Sverige det försprång vi har i denna fråga. Nu hann inte Klimatberedningen presentera sina förslag förrän regeringen, med statsministern i spetsen, sågade vissa av förslagen. Enligt min mening borde Klimatberedningen ha fått lägga fram sitt förslag. Därefter skulle det ha skickats ut på bred remiss. Samtidigt hade regeringen haft tid att analysera, prioritera, fundera med mera på hur vi ska jobba vidare. Sedan hade man kunnat presentera ett bra förslag med prioriteringar för kort sikt och lång sikt.

Efter det här vet jag ärligt talat inte riktigt vad majoriteten i riksdagen står för i frågorna. Vi får väl avvakta de propositioner som är tänkta att komma i höst. Det är budgetpropositionen, klimatpropositionen, infrastrukturpropositionen och förhoppningsvis även andra propositioner.

Fru talman! I vår motion vill vi att det framgångsrika arbetet ska fortsätta. Vad vill majoriteten? Jag blir lite bekymrad när jag läser ställningstagandena i betänkandet. Åtgärder vidtogs i höstas, till exempel höjning av koldioxidskatten med 6 öre, höjning av skatten på miljödieseln men

inte på den mest smutsiga dieseln. Man menar att det är incitament för att transportsektorn ska minska sina miljöbelastande utsläpp. Var är modet, Jörgen Johansson – som nu inte är här längre? Jörgen Johansson efterlyste mod i den förra debatten, men var finns modet i den här frågan?

Man påstår att erforderliga åtgärder redan har vidtagits. Då blir jag verkligen bekymrad. De åtgärder som hittills har vidtagits på området är bara en början. Om vi ska nå 30 procent, som majoriteten i Klimatberedningen har föreslagit, till 2020 eller de 40 procent som vi i oppositionen föreslår, krävs det kraftfulla åtgärder. Hittills har vi nått en minskning på 7–9 procent. Det lär väl visa sig när vi ska göra mätningen 2010. Då har vissa partier tyckt att det har varit fråga om hårda åtgärder. Det är nu vi måste ta krafttag och verkligen vidta åtgärder.

Det vore därför bra om majoriteten i dag gör lite klarlägganden och redogör lite grann för vad ni vill framöver.

Transportsektorn är annars det område där vi har gjort minst. Hittills har det inte varit speciellt mycket. Det har varit koldioxidskatten och dieselskatten, som jag nämnde tidigare. Men det är här som stora åtgärder behöver vidtas.

I förslaget från Klimatberedningen tas kilometerskatten upp. När detta tas upp i detta betänkande står det att regeringen håller på att bereda ärendet. Vad innebär det? Kommer det en proposition till hösten, kommer det förslag i klimatpropositionen, eller är detta bara ett sätt att skriva för att undvika frågan?

Det krävs en hel del svar på dessa frågor, och jag hoppas att vi här i dag lite grann kan få ta del av er inriktning. Men vi får se fram mot de propositioner som kommer till hösten och återkomma då.

Anf. 79 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Titeln på detta betänkande är *Allmänna motioner om energiskatter m.m.* Jag tänkte tala lite grann om Klimatberedningens förslag. Vid nästa sekelskifte bör utsläppen av växthusgaser vara nära noll. Det är bra, och det är alla överens om. År 2050 bör utsläppen vara minst 75–90 procent lägre än år 1990. Det är bra, och alla är överens om det. År 2020 bör utsläppen ha minskat med ca 30 procent enligt majoriteten och med 40 procent enligt oppositionen, både här och i Klimatberedningen, bestående av s, v och mp. Det är problematiskt eftersom det målet är väldigt styrande för de åtgärder som måste vidtas och i vilken takt som åtgärderna måste vidtas.

Dessutom ingår det en handlingsplan i Klimatberedningens förslag som handlar om forskningsprogram, om att få en offentlig upphandling som gynnar miljöteknik, investeringsstöd för teknikutveckling, effektivisering av energi i industri och bostäder, bensinskattehöjningar, ökad koldioxiddifferentiering när det gäller fordonsskatt, kilometerskatt för tung trafik, reseavdrag som ska vara avståndsbaserade, skattebefriade kollektivtrafikkort som gäller löneförmån och utbyggnad av järnväg.

Detta var kanske väldigt mycket. Men flera av dessa åtgärder är egentligen inom ramen för skatteutskottets verksamhet och ansvarsområde. Om man nu skulle rösta på samma sätt som man gjorde i Klimatberedningen är det många av Vänsterpartiets och även Miljöpartiets och Socialdemokraternas förslag som nu skulle gå igenom. Det kan jag kon-

statera när jag läser reservationerna i betänkandet. Det är viktigt att ta med sig.

Men vad kommer Klimatberedningen att bli mest känd för egentligen? Det är framför allt två saker, tror jag, nämligen att man inte kom överens om ett utsläppsmål och att den faktiskt sågades av ansvariga ministrar i ett väldigt tidigt skede.

En storsatsning på tågtrafik ifrågasattes tidigt av statsministern. En kilometerskatt på lastbilstransporter var både finansministern och näringsministern väldigt tveksamma till. Det är faktiskt väldigt tråkigt eftersom det finns ett 200 sidor stort dokument där sju partier är överens om väldigt många åtgärder.

Fru talman! Vänsterpartiet har ett antal reservationer i betänkandet, och jag ska ta upp ett par av dem.

I reservation 2 föreslår vi att 1 procent av bnp satsas på klimatåtgärder fram till år 2010 och att klimatbiståndet till de fattiga länder som drabbas värst och som behöver stöd från de rika länderna måste förstärkas. Vi har motsatt oss avvecklingen av klimatinvesteringsprogrammet som regeringen har initierat. Vi anser också att anslagen till energiforskningen måste höjas.

I reservation 8 från s, v och mp föreslås att en kilometerskatt införs för lastfordon. Det är trafiken som i ökande utsträckning står bakom de ökade utsläppen av koldioxid. Vi menar därför att detta är ett bra styrmedel i miljöhänseende och pekar på att det faktiskt redan har genomförts i en rad länder i Europa.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 2 och 8.

Anf. 80 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande SkU21 *Allmänna motioner om energiskatter m.m.* I detta betänkande behandlar utskottet ett femtiotal motioner rörande energiskatter med mera.

Man kan här se en stor ideologisk skillnad mellan oppositionens och alliansens motioner. Vänsterblocket vill styra det mesta med skatter som är så höga som möjligt, medan alliansen tror på den enskilda människan.

Människans förmåga att komma framåt har alltid varit stor och präglats av uppfinningsrikedom och en stark drivkraft att utveckla. Det är därför som vi inte fortfarande befinner oss i grottstadiet. Eftersom vi nu har lämnat grottorna vill vi inte tillbaka dit. Det är därför som jag tror på människan och människans förmåga att lösa det globala miljöproblemet.

Jag anser att vi politiker ska sätta målen och inte detaljstyra. Målen måste sättas på ett realistiskt sätt så att vi har en ärlig chans att nå våra uppsatta mål utan att snubbla på vägen. Vi ska hjälpa människor att göra miljöbra saker, och då är morötter många gånger bättre än piskor.

Miljöbilspremien är ett lysande exempel på en bra morot. Premien infördes i april 2007 och ska gälla först och främst till den 31 december 2009. Under de nio första månaderna såldes 45 020 miljöbilar. Branschens prognos visar på drygt 100 000 miljöbilar under 2008 och 150 000 året därpå. Det är en succé med andra ord.

Fru talman! Högt skattetryck och en låg levnadsstandard är inte de bästa förutsättningarna för att kunna göra klimatbra saker vare sig privat eller för staten. Då är det bättre att göra som alliansen och försöka få ned

skattetrycket och öka levnadsstandarden. På det sättet har vi stora möjligheter att hjälpa andra länder och att komma till rätta med våra egna miljöproblem.

Att hjälpa andra länder är nog inte någonting som oppositionen prioriterar. I Klimatberedningen har Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet tagit ställning för att Sverige ska minska sina utsläpp med 40 procent till år 2020, och allt ska göras inom Sveriges gränser.

Vi moderater tycker att det är oerhört viktigt att kunna utnyttja så kallade flexibla mekanismer, vilket Kyotoprotokollet tillåter. I dag har drygt 170 länder ratificerat Kyotoprotokollet, men det motsvarar bara drygt 60 procent av utsläppen, så det finns oerhört mycket att göra globalt.

Vänstern och Miljöpartiet vill beskatta drivmedel mycket hårdare än i dag. Miljöpartiet skriver i sin reservation: ”I dag står transporter för en stor del av samhällets klimatpåverkan.” Det är inte sant. Enligt Sternrapporten som lades fram hösten 2006 står transporterna för 14 procent av de totala utsläppen. I dag står transporterna för 15–16 procent. Det är svårt att få fram exakt statistik då många länder har en dålig redovisning. Av dessa 15–16 procent står personbilar för ungefär 7 procent, tung trafik för 4–5 procent och de övriga transporterna, flyg och båt, för ungefär 4 procent.

I Sverige har inte utsläppen från personbilar ökat sedan 1990, utan de ligger kvar på ungefär 12 miljoner ton per år. Däremot har lastbilarna ökat sina utsläpp med ca 40 procent.

Fru talman! Det finns en motion i betänkandet som handlar om beskattningen av dieslbilar. En liten miljövänlig diesebil är bättre än en bensinbil i samma storlek då en diesebil släpper ut ungefär 20 procent mindre koldioxid. Att då straffbeskatta diesebilarna är fel väg att gå. De som väljer detta miljövänligare alternativ borde inte straffas bara för att dieseln är något lägre beskattad än bensinen.

Utskottet har därför förståelse för yrkandet i motion Sk395 om att utreda möjligheten att sänka fordonsskatten för dieslbilar utrustade med miljövänligare teknik till samma nivå som för bensindrivna bilar. Utskottet, som anser att fordonsbeskattningen ska vara teknikneutral, utgår från att regeringen närmare prövar en rimlig nivå för beskattning av dieseldrivna bilar jämfört med bensindrivna fordon.

Miljöpartiet anger också att det ska finnas en biogasmack i varje kommun. På vissa ställen har vi väldigt stora kommuner. Vi moderater tror inte på en sådan politisk styrning utan tror att marknaden klarar detta själv.

Vidare vill Miljöpartiet att det ska finnas möjlighet att tanka grön gas. Vid distribution till gasmackar är det i dag vanligt med en blandning av fossil- och naturgas och biogas. Miljöpartiet vill att det ska ske på samma sätt som man i dag kan köpa grön el från elnätet. Det är bara det att när man köper grön el är det inte alls säkert att det är grön el som kommer ut ur kontakten. Bolaget har bara lovat att distribuera en viss mängd grön el.

Jag tror att detta kan ske med konsumenternas påtryckning utan att vi politiker behöver lägga oss i det.

Fru talman! I betänkandet finns även motioner från Vänstern och Miljöpartiet rörande flygtrafiken. De vill införa skatt på flygbränsle på samma sätt som på bensin. Vänsterpartiet vill också införa en klimatskatt

på start och landningar. Jag kan hålla med om att det är fel att inte beskatta flyget på något sätt. Detta är dock en komplex fråga, och det är viktigt att det inte slår fel i en konkurrenssituation. Vi är nog många, de flesta av oss tror jag, som kan hålla med om att något är galet när man kan flyga till destinationer i Europa för några hundralappar.

I en krönika i DN Motor skriver Lasse Swärd så här: Det visar sig att en enda Thailandsresa för en familj på fyra personer motsvarar utsläppen från en oljeeldad villa i ett helt år, eller utsläppen från över 3 000 mils bilkörning.

Flygtrafiken inom EU kommer 2011 att ingå i EU:s system med handel av utsläppsrätter. År 2012 kommer alla flygplan som ankommer eller avgår från EU:s flygplatser att omfattas. Vi har då kommit en bra bit på väg. På internationell nivå verkar Luftfartsstyrelsen för ett system med handel av utsläppsrätter.

Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Lena Asplund sade i sitt anförande att vänsterblocket vill styra med skatter och att Moderaterna tror på människan. Jag skulle vilja säga att Vänsterpartiet tror på att vi kan göra något för kommande generationer.

Jag måste fråga om Lena Asplund inte delar sina partivänners uppfattning i Klimatberedningen. Bland Klimatberedningens förslag återfinns en hel del förslag på skatteområdet som jag tog upp i mitt anförande förut.

Klimatåtgärder har blivit Sveriges paradgren när man lyssnar på Fredrik Reinfeldt, i alla fall när han är i andra länder och pratar. Man kan tycka att det är lite pinsamt att han ifrågasätter Klimatberedningens arbete nästan innan det har kommit på regeringens bord. Vad säger Lena Asplund om det? Finns det inte en pinsamhet i det?

År 2009 när Sverige ska stå som värd för EU:s arbete har det väl väldigt stor betydelse hur vi agerar i klimatfrågorna. Hur tycker Lena Asplund att Sverige som värd år 2009 ska agera i klimatfrågorna?

Anf. 82 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Du ställer svåra frågor, Marie Engström. Det är inte så lätt för mig att säga hur vi ska agera som värd 2009 nu när vi är i mars 2008. Det får vi återkomma till så småningom.

När det gäller beskattning anser jag och min kollega i Klimatberedningen att vi kanske inte behöver beskatta allting in absurdum. Ni pratar om att ni vill höja beskattningen på drivmedel. Jag läste just i Dagens Industri att oljepriset nu ligger på 108 dollar per fat. Oljepriset är på väg uppåt. Det löser problemet utan att vi behöver styra med skatter. Det är mycket som löser sig av sig självt.

Jag har en tro på människan. Vi har sålt 45 000 miljöbilar på nio månader. Visar inte det på människans förmåga att vilja göra något klimatbra? Det handlar inte bara om de 10 000 kronorna i premie. Man inser att man måste göra något för att komma till rätta med det hela. Vi har ökat dieselförsäljningen i Sverige ordentligt. Under december 2007 sålde vi lika många dieslbilar i Sverige som EU-snittet. Vi har ju legat väldigt lågt där.

Ja, jag tror på människan. Jag tror inte på att vi ska styra allting med skatter. Då kommer vi fel. Det gäller att ha en bra avvägning. Vad har vi för god ekonomi i samhället, vad har medborgarna för god ekonomi och hur räddar vi klimatet?

Anf. 83 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag förstår inte vari motsättningen ligger mellan att tro på människan och att tro på att man ska kunna styra beteenden med skatter. Det finns ingen uppenbar motsättning i det.

Vi har höjt koldioxidskatten under en rad år innan alliansregeringen tillträdde. Det har haft betydelse för en omställning till miljövänligare alternativ i de val människor gör i vardagen och en påverkan på industri.

Transportsektorn kanske är den sektor som tyvärr har varit fredad alltför länge. Därför är det viktigt och bra, tycker jag, att Klimatberedningen har kommit fram till en rad förslag som gäller just den sektorn. Det innefattar olika typer av skatteförslag.

Många från alliansen har också många gånger sagt att skatter kanske är en av de mest effektiva åtgärderna att använda i klimatarbetet. Det är märkligt att Lena Asplund har en delvis annan inställning i de här frågorna. Många i Klimatberedningen eller i andra sammanhang har faktiskt en samsyn. Att ha en samsyn i de här frågorna – även om vi i partierna inte är helt överens om målsättningen och hastigheten – är väl en förutsättning för att vi över huvud taget ska klara klimatmålen och de stora utmaningar som är förenade med dem.

Anf. 84 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Jag har ingen annan inställning. Som jag sade handlar motionerna om att man ska höja ytterligare. I den debatt om inkomstbeskattningen som vi lyssnade till tidigare pratade man bland annat om reseavdrag och möjligheten att ta sig till och från jobbet. Tycker inte Marie Engström att människor med låga inkomster ska kunna ta sig till jobbet? Alla har inte råd att köpa en ny bil i morgon. Vi måste ta det i en takt som alla hinner följa med i.

Hur ska vi leva? Hur ska Sveriges basindustri kunna fortleva om vi lägger höga straffbeskattningar på transporter av virke till exempel? Jag utgår ifrån att även Marie Engström inser att vi inte kan dra järnvägsspår till varenda liten avverkning. Vi måste få ned timmer. Vi måste få transporterna att fungera i Sverige.

Sverige är ett oerhört glest befolkat, avlångt, stort land. Även om vi drog järnvägsspår överallt skulle vi kanske inte kunna köra tåg. Det fungerar inte. Det inser alla. Vi måste ha transporter.

Transporter i Sverige står förvisso för 30 procent av utsläppen. Men det beror på att vi i övrigt har en så oerhört grön energi i och med att det mesta baseras på vattenkraft och kärnkraft. Det är ju inte så att vi i Sverige kör bil eller lastbil mer än man gör i något annat land, utan det är fråga om den gräns vi har.

Vi måste få en möjlighet att ställa om. Det måste ske på ett förnuftigt och acceptabelt sätt så att människor klarar av sin vardag – kan ta sig till jobbet, kan skjutsa sina barn till fritidssysselsättningar och så vidare. Det är vad jag menar.

Jag har inte sagt att vi inte ska ha styrmedel. Också jag tycker att skatter och andra styrmedel är bra, men morötter är mycket mycket bättre.

Anf. 85 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Det finns uppenbarligen ideologiska skillnader framför allt mellan Moderaterna och, såvitt jag kan utläsa, övriga partier i riksdagen.

Koldioxidskatten har vid ett flertal tillfällen både här i kammaren och i nationella och internationella sammanhang prisats av Lena Asplunds partiledare. Lena Asplund säger att vi ska sätta upp mål, inte detaljstyra. Men jag tycker att vår uppgift, inte minst i den här frågan, är att försöka ge de styrmedel som behövs för att uppnå målen.

Lena Asplund vill ha morötter, inte piskor. Morötter ska ges till dem som sysslar med miljöstörande verksamhet för att det ska bli bättre. Sjuka och arbetslösa ska ha piskor.

Miljöbilspremien är en bra åtgärd. Men vad händer sedan? Vad vill man sedan? Jag skulle vilja att man sade: Nu vet vi. Miljöbilar finns det gott om. Sådana börjar komma ut på andrahandsmarknaden. Då kan vi verkligen gå in och höja bensinskatten. Syftet måste väl vara att färre ska köra fordon som går på miljöstörande bensin med åtföljande stora koldioxidutsläpp.

Sedan har vi detta med att oppositionen inte vill hjälpa andra länder. Jag ber dig att läsa på i den frågan. Den har vi jobbat med i väldigt många år. Men vi räknar inte in det här i våra egna åtaganden.

Hur ställer ni er till att försöka få till stånd bra åtgärder utomlands samtidigt som vi har ett högt satt mål, ett effektivt och bra mål, hemma i Sverige?

Anf. 86 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! På Christin Hagberg låter det som att vi löser klimatproblemen i världen genom att höja bensinskatten i Sverige. Menar du verkligen det? Du talar ju om att höja bensinskatten.

Också jag kan tänka mig att höja bensinskatten, men då på sikt. Vi måste ge långsiktiga spelregler. Vi måste säga till människor att det år 2020 eller så kommer att vara på det eller det sättet. Människor måste hinna ställa om sig. Det borde du inse. Som jag sade till Marie Engström har inte alla den möjligheten. Dock måste alla ges en möjlighet till omställning. Det där löser sig självt.

Miljöbilspremien är, som jag tidigare sagt, alldeles ypperlig. Den behövs säkert inte sedan när man fått upp ögonen för att det här fungerar. Det har ju varit så förr med andra morötter att en grund har getts. Sedan har man liksom ridit på vågen.

Jag tror fortfarande på människan. Till exempel hör jag att många i min bekantskapskrets som ska köpa en bil säger: Jag undrar vilken bil jag ska köpa. Jag ska nog köpa en som är miljövänlig med tanke på mina barnbarn och så.

Ja, det är väl jättebra. *Fine!* Vi har fått folk att tänka. Ett civilt åtagande ger väldigt mycket i stället för att just nu höja bensinskatten. Jag vet att ni socialdemokrater inte har några riktiga motionsyrkanden om det, utan det handlar då om Vänstern och Miljöpartiet.

Vi måste faktiskt ta det lite försiktigt när det gäller bilarna. Sverige står för bara 15–16 procent av de globala utsläppen när det gäller transporter. Då inbegrips alla transporter. Även om vi över huvud taget inte åker bil i Sverige räddar vi inte världen; det tror jag inte.

Anf. 87 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Lena Asplunds uttalande i början av sin första replik i det här replikskiftet tar jag till intäkt för att man inte är intresserad av den här frågan.

Jag har inte sagt att bensinskatten ska lösa klimatproblemen, utan jag har frågat vad man har tänkt sig sedan när miljöbilspremien så att säga fasas ut. Då måste man ju tänka på nästa steg. Och vad är syftet med att införa en miljöbilspremie? Några av dina allianskolleger kan kanske svara.

När det gäller transporterna talade du om, tror jag, en 14-procentig andel internationellt sett. Men för Sverige är det mer. Vi har ju redan vidtagit en hel del åtgärder. Dock har vi mycket kvar. Frågan är vad vi gör åt detta.

Ett antal åtgärder föreslås i Klimatberedningen. Men innan man ens har hunnit lägga fram sitt förslag sågas det av statsministern, vilket jag tycker är mycket olyckligt och ett konstigt sätt. I Sverige har vi haft som tradition att utredningar lägger fram förslag. Dessa remissbehandlas. Därefter gör regeringen sina prioriteringar i samband med att en proposition läggs fram.

Jag tycker att detta är mycket märkligt. Det gör att jag fortsatt känner en stor oro när det gäller klimatpolitiken. Men jag hoppas att de andra partierna i alliansen kan räta ut de frågetecken som finns och som har blivit ännu större efter Lena Asplunds inlägg här.

Anf. 88 LENA ASPLUND (m) replik:

Fru talman! Christin Hagberg, du säger själv att väldigt mycket måste göras internationellt. Varför vill ni då inte utnyttja flexibla mekanismer? Ni var emot det i Klimatberedningen. Ni ska ha 40 procent som mål inom Sverige. Men vad gör det för världens klimatproblem? Även om ni har 100 procent som mål inom Sverige löser inte det världens problem eftersom utsläppen i Sverige utgör bara 0,2 procent av hela jordens växthusgaser. Hur kan det ni säger då hjälpa?

Det måste vara mycket bättre att använda flexibla mekanismer. Vi får göra så mycket vi kan i andra länder och använda en del av biståndet till att göra sådant som är bra för miljön och därmed hjälpa fattiga länder att klara av problemen. Det är den enda sättet; vi får komma tillbaka till det.

Vi måste få länder som Kina och Indien att inte göra som vi gjorde när vi skaffade oss bilar. Man ska alltså inte skaffa sig stora bränsleslukande bilar som ger stora utsläpp utan ha mindre och miljövänliga bilar så att det kan bli en tillväxt på ett miljövänligt sätt. Det är så vi måste komma till rätta med problemen. Vi kan inte lösa dem i Sverige; det är helt omöjligt. Det borde också Christin Hagberg inse.

Anf. 89 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! I betänkandet behandlas energiskatter med mera. Jag vill hävda att energiskatterna utgör en mycket viktig del av den totala energi-

och miljöpolitiken och att en av våra största politiska utmaningar både i närtid och på längre sikt är hur vi ska klara de globala miljö- och energi-frågorna. Tillsammans med folkhälsan är det de två största utmaningarna som vi som politiker över alla gränser har.

I Klimatberedningens nyligen presenterade betänkande läggs en lång rad förslag fram. Dessa har tidigare här kommenterats, så jag kommer inte att uppehålla mig vid dem. Många av förslagen är långsiktiga förslag med bäring på och koppling till EU-samverkan. Om vi klarar inriktningen där ska Sverige ha de lägsta utsläppen inom EU bortsett från Malta – om vi ska tro den beskrivning som finns. Sverige är och kommer att vara ett föregångsland inom området.

Vi behöver samlas kring alla de här frågorna. Uppriktigt sagt är det viktigt att vi samlas kring denna utmaning. Vi ska samlas kring inriktning och åtgärder och inte slåss om sifferexercis och huruvida det ska vara en siffra högre eller lägre.

Vid närmare åskådning finns det faktiskt inga åtgärder från den så kallade oppositionen mot Klimatberedningen, vilket hörs lite märkligt. Jag tror inte att det är någon opposition egentligen. Det finns inga åtgärder som svarar mot de högre mål som är uppsatta.

Jag delar Christin Hagbergs uppfattning att detta ska beredas i vanlig ordning och förslag läggas fram. Sedan ska det beslutas i riksdagen.

Jag har några kommentarer till betänkandet. Beskattningen av drivmedel är viktig. Vi har hört att transportsektorn har stor betydelse ur miljösynpunkt. Vi ska gynna smart fordonsteknik med miljöfordon och bränslesnåla fordon. Det är det viktigaste.

Men vi ska också uppmärksamma att vårt sätt att köra bil har stor betydelse. Jag har personligen engagerat mig i en sådan utredning, och det är kanske upp till 10 procent av bränsleförbrukningen som vi kan påverka själva genom sättet att köra bil – detta apropå talet om att tro på människans möjligheter.

Vi måste arbeta på flera plan och ta nya grepp. Genom att ändra momssystemet kan vi konkret gynna förnybara fordonsbränslen. Det har Jörgen Johansson tidigare tagit upp här i dag. Prisskillnaden mellan fossilt och förnybart bränsle behöver öka. Sverige bör arbeta inom EU för en sådan inriktning.

När det gäller fordonsskatterna måste de vara teknikneutrala. Jag är den förste att erkänna att detta är ett mycket komplicerat område. Det är hyggligt väl beskrivet i betänkandet.

Fru talman! Frågan om kilometerskatt för lastfordon har vi diskuterat under en lång tid. Det är ingen enkel fråga heller. Det är svårt att ur miljösynpunkt bedöma vad det ger och framför allt hur regionernas konkurrenskraft och näringslivsutveckling påverkas. Skogsnäringskraften är, som tidigare nämnts, särskilt utsatt och kommer att påverkas i stor utsträckning. Frågan måste analyseras ytterligare då den är så stor att den kräver detta. En kilometerskatt baserad på gps-teknik, som har prövats i ett annat land i Europa, kan vara den teknik som gör det möjligt att ta de särskilda hänsyn som är viktiga i dessa sammanhang för de mest berörda näringarna och regionerna.

Flygtrafiken, fru talman, har kommit alltmer i fokus, även ur ett miljöperspektiv. Även denna bransch måste ta sitt ansvar. Här diskuteras ett system med handel med utsläppsrätter, vilket förhoppningsvis ska ge ett

positivt resultat. Även förutsättningen för en justering av landningsavgifter kan vara ett instrument att pröva i sammanhanget.

När det gäller sjöfarten finns också ett behov av en konkret miljöstyrning. Gps-tekniken kan även där vara grunden för en förvaltningsstrategi inom det området. Men precis som i frågan om kilometerskattens styrning behövs internationella överenskommelser.

De små elproducenternas möjligheter till inkoppling på vårt gemensamma kraftnät har under lång tid varit en förbisedd fråga. När jag 1998 började i näringsutskottet diskuterade vi detta med frenesi. Det har inte hänt mycket sedan dess. Men för ett antal veckor kom utredningen *Bättre kontakt via nätet – om anslutning av förnybar elproduktion* med ett antal intressanta förslag på hur man ska underlätta anslutningarna för små elproducenter. Detta är viktigt om vi ska klara elförsörjningen över hela landet.

Fru talman! Sist men inte minst är den nuvarande avfallsförbränningsskatten ingen hit, om man får uttrycka sig så. Den undergräver legitimiteten i skattesystemet och måste ses över utan dröjsmål. Jag hänvisar till Lennart Petterssons motion i frågan. Att ha skatter och styrmedel som saknar förståelse och acceptans hos berörda är utomordentligt tveksamt.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga motioner.

Anf. 90 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Min fråga till Åke Sandström gäller de flexibla mekanismerna i handelssystemet.

Tidigare har vi varit överens om att vi ska använda flexibla mekanismer, vilket vi också har gjort sedan många år tillbaka. Vi har satsat mycket pengar i andra länder.

Skillnaden är att vi inte har räknat in det i de minskningar av koldioxidutsläpp som Sverige har gjort. Det är där vi skiljer oss åt i Klimatberedningen. Vi har samma procentsats med åtgärder som ska göras i andra länder. Skillnaden är att vi från oppositionen inte vill räkna in det i det svenska målet.

Vad tycker Centerpartiet? Ni har förvisso i Klimatberedningen sagt att ni tycker att det ska räknas in, men jag har tidigare uppfattat att ni inte har tyckt så.

Tror Centerpartiet och Åke Sandström att Kina och Indien, som tidigare nämdes som exempel, tycker att det är positivt om vi i Indien till exempel gör en insats som ger klimatreducerande effekter och sedan räknar nedgången till våra sjunkande utsläpp och inte till Indiens? Det skulle vara bra att få ett klargörande av om ni har ändrat åsikt i denna fråga.

Anf. 91 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Det var faktiskt en bra och djup fråga som inte finns behandlad i betänkandet. Men det kanske inte har någon betydelse.

Jag litar för det första på vår man i Klimatberedningen. Jag utgår från att vi inte har ändrat uppfattning i frågan. Detta är ett kolossalt stort problem som vi skulle kunna prata om i 30 minuter. Men jag kan, som sagt, inte se någon anledning till att vi skulle ha ändrat uppfattning i frågan – som jag har bedömt det. Jag har dock inte deltagit i Klimatberedningen.

Anf. 92 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag vet inte vad jag ska tro i denna fråga. Jörgen Johansson sade i debatten i förra ärendet att man måste ha mod när man är politiker. Jag hoppas att Centerpartiet har kvar modet att vara det gröna alternativet i den borgerliga regeringen, som man tidigare har sagt. Det återstår att se till hösten när klimatpropositionen kommer från den centerpartistiska miljöministern.

När det gäller avfallsförbränningsskatten läser vi i motionen från min käre kollega Lennart Pettersson i Svalöv att man ska se över skatten för att plocka bort de fraktioner som inte ger något utsläpp medan man naturligtvis ska ha kvar skatten för de fraktioner som har utsläpp i form av koldioxid. Jag ser en nyansskillnad mellan hans motion och det som Centerpartiet tidigare har framfört i talarstolen i denna fråga.

Kan jag få ett förtydligande? Vad tycker ni egentligen? Tycker ni som Lennart Pettersson eller tycker ni det som tidigare representant i skatteutskottet har framfört, nämligen att den ska bort?

Anf. 93 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Jag hoppas att jag försökte uttrycka att det behövs mod och samling inom alla de områden som vi har berört och som betänkandet berör. Det är det ingen tvekan om. Jag hoppas också på en samling kring alla dessa styrmedel och instrument.

När det gäller avfallsskatten har debatten mest rört träandelen i den. Men det finns också plast och andra saker som självklart är besvärande ur miljösynpunkt.

Nu ska detta alltså ses över, och därför ser jag ingen anledning att här bedöma en text i en enskild motion i förhållande till vad betänkandet sagt. Vi ser över detta för att få ett system som får bättre acceptans bland medborgarna.

Anf. 94 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Fru talman! Jag vill börja med att från Kristdemokraternas sida yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande och därmed avslag på reservationerna.

Mycket har gjorts på miljöområdet, men vi vet alla att mycket återstår att göra. Det måste göras i ett gemensamt sammanhang i Europeiska unionen och globalt. Samtidigt handlar det om att bevara en rimlig svensk konkurrenskraft för jobb, sysselsättning, välfärd och företagande, men det handlar också om att vinna människors förtroende och hjärtan i miljöpolitiken i vårt eget land.

Sverige, Europeiska unionen och världen står inför en rad svåra utmaningar på klimat- och miljöområdet. OECD-ländernas produktions- och konsumtionsmönster, som vi alla är en del av, exporteras med stor kraft till de så kallade utvecklingsländerna. I takt med folkökningen och världsekonomin fortsatta tillväxt utsätts atmosfären och ekosystemen för ett ständigt ökande tryck. Om utvecklingen tillåts fortsätta på det sättet äventyras förutsättningarna för livsuppehållande system över huvud taget på denna planet.

Fru talman! Energiskatterna är viktiga och i slutändan påverkar de vår miljö och vår livskvalitet. Det är få personer som i dag ifrågasätter att marknadsekonomin är en viktig del även i kampen för en bättre miljö och

en hållbar överlevnad på denna jord. Det handlar om att tillsammans med marknadsekonomin skapa välstånd och hantera miljöproblemen, en marknadsekonomi insatt i ett socialt och ekologiskt sammanhang.

Marknadsekonomin har även tillkortakommanden på miljöområdet. Det beror framför allt på att prismekanismerna inte alltid fungerar. Vi betalar inte fullt ut för våra utsläpp. Därför behöver marknadsekonomin miljöstyrning. Syftet med miljöstyrande skatter ska vara att marknadsekonomin kan fungera ännu bättre och på ett hållbart, långsiktigt sätt. Här fyller punktskatterna en mycket viktig funktion.

Fru talman! Allians för Sverige har inom miljöområdet presenterat och fått igenom ett antal skattehöjningar samtidigt som allians, majoritet och regeringsansvariga genomfört en rad riktade skattesänkningar, inte minst jobbskatteavdraget för låg- och medelinkomsttagare. Skattesänkningarna har redan förbättrat, och kommer att ytterligare kraftigt förbättra, marginalerna för låg- och medelinkomsttagare, av vilka många bor på landsbygden. De skattesänkningar som regeringen genomfört år 2008 innebär att de flesta som arbetar kommer att få 1 000 kronor mer i plånboken varje månad jämfört med valet 2006. Det är inget litet belopp. Det ger ett hushållsekonomiskt utrymme för att höja vissa punktskatter.

Vi får aldrig glömma att de med god ekonomi och stor förmögenhet klarar höjda energiskatter medan familjer med knappa ekonomiska resurser alltid är de som är mest utsatta och drabbas mest. Höjningarna av drivmedelsskatten har legat på en lägre nivå än de sänkningar vi gjort på inkomstskattesidan.

Fru talman! För oss kristdemokrater är det viktigt att samtidigt se de särskilda behov som finns i framför allt landets mer glesbefolkade delar. Det är en inställning som vi delar med övriga allianspartier. Vi har fått gehör för ett höjt reseavdrag i syfte att kompensera skattehöjningar för dem som i sitt arbete är beroende av bilen. Det stärker dessutom rörligheten på arbetsmarknaden. På landsbygden är fungerande transporter centrala för människors vardag, ja, för deras överlevnad, för att det praktiska vardagslivet ska fungera. Landsbygdens påverkan på klimatet är i jämförelse med storstädernas mer marginell. Vi menar att nya grepp behövs för att underlätta resandet på landsbygden.

Det finns bland motionerna många goda idéer, oavsett partitillhörighet, för att komma till rätta med miljöproblemen. Vän av ordning säger: Så varför då inte bifalla motion efter motion? Men så arbetar bevisligen inte detta svenska parlament. Idéer framförs dock, och de kan vinna bäring längre fram.

Det är viktigt att beakta effekterna av nya skatter och regler. Det måste finnas en balans mellan pålagornas effekt och den ekonomiska och administrativa bördan.

Fru talman! För att underlätta vardagen även för dem som inte har arbetsresor, exempelvis pensionärer, vill vi kristdemokrater, åtminstone på ett idémässigt stadium, skissa på möjligheten att införa ett schabloniserat reseavdrag för icke-arbetsresor baserat på bostadsort. Motioner med sådana förslag finns i det betänkande som vi nu behandlar. Ökade möjligheter till förbättrad kollektivtrafik på lokal nivå och tidigare nämnda satsningar på informations- och kommunikationsteknologi är andra sätt att förbättra kommunikationerna i glesbygden.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att vi i grunden behöver en omstrukturering av våra transporter och kommunikationer. Det är en gigantisk uppgift. Hur når vi minskade och förändrade transportbehov av både varor, tjänster och inte minst oss människor? Hur når vi effektiviseringar och ökat, optimalt, nyttjande av IT? Hur kan vi bygga ut kollektiva transporter, få mer förnybara bränslen, förbättra samhällsplaneringen, skapa ekonomiska styrmedel? Och hur kan vi stärka den enskilda individens personliga ansvar eller livsstil? Det gäller var och en av oss. Allt detta utgör kompletterande, viktiga delar för en bättre miljö.

Anf. 95 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Det här är för bedrövligt. Nu är jag för väluppfostrad för att använda det som recension av tidigare inlägg, även om jag är glad att jag inte har anlag för högt blodtryck. Det bedrövliga är att jag i just denna debatt lyckats missa min anmälan till talarlistan så att jag bara får fyra minuters talartid, kommer nästan sist och inte har en chans att begära replik på alla de inlägg som gjorts tidigare. Jag är rädd för att jag blir tvungen att återkomma med ett nytt inlägg för att bemöta en del av de saker som kommit upp.

Nåväl, innan jag hörde Lena Asplunds hätska utfall mot miljöskatter tänkte jag berömma alliansen och säga att de är inne på rätt spår när de talar varmt om vikten av ekonomiska styrmedel i klimatpolitiken. Men då måste man också våga använda dem fullt ut. Höjningen av koldioxidskatten var visserligen en viktig markering mot de populistiska bensinskattesänkarna, att det inte håller när vi ser att klimatförändringarna blir alltmer allvarliga. Men 6 öre är fortfarande en ganska blygsam höjning.

Om koldioxidskatten ska ge önskad effekt måste den förstås sättas i relation till de utsläppsmål man vill nå, lämpligen nedbrutet på år och sektor. Tar man sedan exempelvis transportsektorn får man årligen följa upp hur utsläppen utvecklas och se om de styrmedel som används där – koldioxidskatt och förhoppningsvis snart även kilometerskatt – behöver justeras för att verkligen nå utsläppsmålen.

Koldioxidskatten är ett effektivt styrmedel som i motsats till omvägar som miljöbilspremierna går direkt på det man vill minska, nämligen koldioxidutsläppen. Därför kommer den rimligtvis att utgöra basen för klimatstyrmedlen. Men eftersom klimatfrågan är internationell och EU:s utsläppshandel endast omfattar vissa sektorer vore det bra om man kunde verka för en miniminivå på koldioxidskatt i EU, och allra helst globalt.

Om koldioxidskatten ska ge effekt krävs förstås också att de stora klimatbovarna inte har omotiverade undantag. Trots sin stora klimatpåverkan betalar flyget inga som helst klimatskatter. Den flygskatt som Miljöpartiet drev igenom under den förra mandatperioden rev den nya regeringen upp innan skatten ens hann träda i kraft. Jag har sympati för kritiken att den inte var optimalt utformad; det var något som vi tvingades till av praktiska skäl. Men se då till att flyget får betala energi- och koldioxidskatt, precis som andra transportslag!

En sektor som kommit billigt undan i klimatdebatten är djurindustrin. Enligt FN-organet FAO står den globala djuruppfödningen för 18 procent av utsläppen av växthusgaser. Och ja, Lena Asplund, det är mer än hela transportsektorn. Ska vi tolka det som att det är där Moderaterna vill sätta in stöten? Det vore trevligt, för djurindustrin står också bakom en hel del

andra miljöproblem. Det kan ni fördjupa er i i kväll klockan åtta då *Uppdrag granskning* visar en dokumentär om köttindustrin.

Med reservation för den minoritet av djuren som upprätthåller biologisk mångfald i ängs- och hagmarker finns det starka miljöskäl för att animaliekonsumtionen bör minska. I sådana lägen brukar skatter vara bra verktyg för att sätta pris på den miljöpåverkan som uppstår. Teoretiskt sett vore det bästa att direkt beskatta de miljöproblem som animalieproduktionen ger upphov till, till exempel genom skatter på inte bara koldioxid utan också till exempel metan, lustgas och ammoniak.

Men när utsläppen är diffusa och svårsmätbara är det av praktiska skäl inte alltid möjligt. Så länge vi inte kan få någon nationell samordning finns det risk för att en ensidig svensk beskattning bara leder till en omfördelning mot mer import, och det är inget vi vinner på.

Därför kan det vara idé att se över en trubbigare lösning med schablonskatt på animaliska produkter, som också skulle träffa importerade produkter. Det här är absolut någonting man behöver titta mer på: hur man på bästa sätt kan beskatta animalieproduktionens miljöpåverkan. Men en sak är säker, och det är att det inte går att blunda längre för problemet.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till reservation 5.

Anf. 96 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Hur vi i Sverige och på andra håll utformar våra energiskatter är av extrem betydelse för hur vi ska kunna klara de klimatutmaningar som hela världen, inte bara Sverige, står inför. Om jag var glad förra gången över att oppositionen, särskilt Socialdemokraterna, hade hittat en behaglig position måste jag säga att det i detta betänkande är raka motsatsen. Det finns bara en punkt under de 16 hemställanspunkterna där Socialdemokraterna är eniga med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det gäller kilometerbeskattningen. Jag ska strax återkomma till detta.

Marie Engström tog upp Klimatberedningen. Jag håller med om att denna borde vara övergripande för hela denna diskussion. Man måste diskutera vad som är viktigast och vad man kan göra. Jag menar att vi måste hitta vägar för att nå de mål som vi i grund och botten är väldigt eniga om. Jag tror inte att Folkpartiet någonsin kommer att sätta upp samma fina mål som framför allt Miljöpartiet gör. Miljöpartiet kommer alltid att vara bäst när det gäller att sätta upp mål. Men när det gäller vägen dit är jag alldeles övertygad om att det är någonting helt annat. Då kommer Folkpartiet och allianspartierna att vara mycket bättre.

Det finns framför allt ett område där Miljöpartiet är svaret skyldigt, liksom Vänsterpartiet. Det gäller hur man ska ersätta de ungefär 48 procent av den elektriska energin som kommer från kärnkraften. De måste ersättas med någonting annat, möjligtvis sparande och en del sol-, vind- och vågkraft. Men vad ska de i huvudsak ersättas med i Sverige, för att vi ska kunna bevara vår industri, den stora basindustrin, som tar så väldigt mycket energi? Som Lena Asplund säger är Sveriges utsläpp av växthusgaser 0,2 procent av jordens. Men i Sverige kommer 48 procent av den elektriska energin från kärnkraften. Hur ska den ersättas?

Låt mig ta upp den andra frågan, nämligen kilometerskatten, eftersom ni är eniga på den punkten. Då måste man läsa vad ni är eniga om. Jag vill ge det erkännandet till Karin Svensson Smith, som ska tala efter mig, att det finns ett väldigt konkret förslag, nämligen att man ska sätta kilometerskatten till 20 kronor per mil och att den ska införas den 1 januari 2010. År 2010 står det här, men det kan hända att det är 2011; det spelar mindre roll vilket år det är.

Men i det yrkande som ni har säger man bara att man ska ge regeringen till känna att man vill införa en kilometerskatt. Men detta är någonting som redan bereds inom Regeringskansliet. Det är inte på det sättet att allianspartierna är emot detta, utan det beror på hur utformningen ser ut, hur konkurrenskraften blir gentemot andra länder och hur andra länder gör. Så i grund och botten är vi eniga på den här punkten också. Det beror alldeles på hur man inför detta. Jag menar som så att när man skriver reservationer måste man vara väldigt precis. Den här reservationen från er tre partier slår in en öppen dörr. Det finns i praktiken ingen meningsskiljaktighet i frågan mellan några partier i Sveriges riksdag.

Anf. 97 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Gunnar Andrén är den siste av alliansens representanter i denna debatt. Nu har vi ont om tid, men jag är väldigt nyfiken: Kan du redogöra för alliansens gemensamma energi- och klimatpolitik?

Anf. 98 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Ja, det kan jag absolut göra på två minuter. Jag ska använda hälften av den tiden. Detta framgår av Klimatberedningen, men framför allt av den politik som har lagts fram av alliansregeringen och som godkändes av majoriteten i riksdagen i slutet av förra året. Det är den politik vi har nu. Den sträcker sig i den delen bara ett år framåt i tiden.

Klimatberedningen är något helt annat. Den sträcker sig väldigt långt fram i tiden. Det är inte bara fråga om 2020 – det handlar om 2050 och vad vi kan uppnå i framtiden. På den punkten tror jag att det är väldigt små skillnader mellan till exempel Folkpartiet och Socialdemokraterna. Vi är för både en god klimatpolitik och att behålla en god sysselsättningspolitik i landet. Där har vi realistiska mål. Skiljelinjen går inte mellan våra två partier. Skiljelinjen går mot de partier som ställer upp orealistiska mål som man inte kan komma någon vart med.

Anf. 99 CHRISTIN HAGBERG (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är fantastiskt! Ni har en energipolitik som går ett år i taget.

Du pratade tidigare om basindustrins energibehov. Vi har hört positiva tongångar om koldioxidskatten tidigare. Basindustrin hör till dem som har lyckats och har reinvesterat för att få ned koldioxidutsläppen. De stora problemen har vi på de andra områdena. Transportsektorn har inte gjort speciellt mycket. Vi har också till exempel boende och andra industrier. Där behöver det också göras mer.

Jag får inte riktigt ihop det. Återigen: Du kan anklaga oss från oppositionen för att vi lämnar få gemensamma reservationer, men nu är det ni som har ansvaret. Det är ni som måste komma överens. Vid de presskonferenser som Klimatberedningen haft har framför allt Folkpartiet hört till dem som stuckit ut. Och än så länge har ni inte presenterat någon gemensam energipolitik. Jag tror att inte bara vi i oppositionen utan även industrin i Sverige väntar på det. Vi ska ha långsiktiga regler för att kunna veta som gäller.

Anf. 100 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag måste på två punkter kommentera detta. För det första anklagar jag inte Socialdemokraterna för någonting. Det är ett felaktigt språkbruk över huvud taget. Det gör jag absolut inte. För det andra är det inte på det sättet att vi skulle ha en elpolitik eller energipolitik som bara är ettårig. Jag pratade just om att det ska vara väldigt långsiktigt. Det är bagateller, men det gäller att vara precis när man står i riksdagens talarstol.

Jag tror för min del att det är otroligt viktigt att kombinera långsiktigheten som vi har inom klimatpolitiken med en ansvarsfull sysselsättningspolitik. På lång sikt är det så att om vi ska få förståelse för klimatpolitiken gäller det att ha en sysselsättningspolitik som gör att vi kan behålla konkurrenskraften till exempel för det som Raimo Pärssinen representerar och företräder – jag ser honom här framför mig! – nämligen de många jobben inom skogsindustrin efter hela Norrlandskusten.

Det kan vi inte göra på bara sol, vind och vatten, det kan jag säga. Det behövs andra grejer för det, så att vi kan upprätthålla konkurrensen med andra länder. Annars kommer vi inte att klara detta. Här gäller det att se till att inte gräva ned sig i några skyttegravar där man bara pysslar med små, små detaljer och skapar motsättningar över blockgränsen. Där gäller det att ta ordentliga tag. Jag är för min del övertygad om att om man åker till de stora pappersbruken längs Norrlandskusten finns det stor förståelse för att vi behöver en realistisk energipolitik.

Jag betvivlar inte ett ögonblick att Folkpartiet, Socialdemokraterna, Moderaterna och säkert fler partier till kommer att komma överens om detta. Det är mycket centralt.

Det är en viktig fråga att vi klarar sysselsättningen i hela landet och att vi kan utnyttja detta. Det är jag helt övertygad om. Däremot kan man inte gå till val på sol, vind och vatten uppe i Norrland. Det går inte.

Anf. 101 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det finns vattenkraft, så det skulle kanske inte vara helt impopulärt att gå till val på det där.

Gunnar Andrén talar om mål och medel i klimatpolitiken. Han erkänner ärligt att Folkpartiet inte är lika bra som Miljöpartiet på att sätta ambitiösa – eller realistiska, som jag skulle vilja säga – mål i klimatpolitiken. Det som inte är realistiskt är att fortsätta som nu och tro att vi löser klimatproblemen någon gång senare.

Så var det detta med medel. Gunnar Andrén har mage att påstå att Folkpartiet har bättre medel att nå de visserligen vagare men ändå satta målen. Jag frågar mig hur.

Det är kanske inte en tillfällighet att det är Miljöpartiet som har flest förslag i betänkandet på hur vi på olika sätt ska kunna använda de verktyg som står till buds för att minska växthusgasutsläppen.

Vad kommer då Gunnar Andrén dragande med? Jo, det är kärnkraften. Som vanligt är det kärnkraften som ska lösa allt. Man undrar varför han väljer det av alla dessa möjligheter vi har.

Sol, vind och vatten har vi nämnt. Vi kan tala om biogas och andra ekologiskt och socialt accepterade biobränslen och inte minst energieffektivisering. Senast i dag kom ett betänkande som pekade ut vilka enorma möjligheter det finns till energieffektivisering i Sverige.

Varför är det just kärnkraften som ska stå för lösningen av alla dessa möjligheter? Är det för att den inte har några problem med avfall? Nej. Är det så att det inte finns problem med brytningen? Nej. Är det så att det inte finns några olycksrisker? Nej. Är den billig? Nej, faktiskt inte det heller.

Varför spräckte ni till och med enigheten i Klimatberedningen för att ni är så förtjusta i kärnkraft? Det får faktiskt Gunnar Andrén förklara.

Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! På den sista punkten finns ett bra svar. Det föreligger inte längre något tankeförbud. Man får lov att tänka fritt i det här landet även på kärnteknikområdet. Där har vi kommit till en något annan slutsats än tre andra partier. Jag tycker inte att det är något att skämmas över. Jag gör det inte ett dyft.

Jag måste ställa en motfråga till Helena Leander. Hur tänker Miljöpartiet spara bort de 48 procent av den elektriska energin som nu kommer från kärnkraften? Hur kommer ni att göra detta? Det behöver inte vara på ett år eller på 20 år. Det kan vara på 50 års sikt.

Det föreligger för närvarande en enighet inom allianspartierna om att vi ska öka effekten i de nuvarande tio reaktorerna. Det finns en enighet om det. Det ställer ni säkert inte upp på. Om ni kommer till makten får ni i så fall spara ännu mer.

Jag nämnde också vatten av en mycket speciell anledning. Jag vill ställa en fråga där. Vill ni i Miljöpartiet för att ta bort kärnkraften bygga ut de fyra återstående oreglerade älvarna? Det är en mycket intressant fråga.

Jag vet att Folkpartiet står bakom ett nej, och jag tror att också Socialdemokraterna gör det – och också alla andra partier. Vi kan inte göra detta. Vi har ett ansvar gentemot framtida generationer att få se hur oreglerade älvar ser ut.

När Helena Leander säger att det finns mycket mer vattenkraft i Norrland vill jag höra: Var finns den vattenkraften?

Anf. 103 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Jag sade att det redan nu finns vattenkraft. Folkpartiet vet mycket väl att vi inte vill bygga ut de fyra orörda älvarna. Vattenkraft är inte bara vattenkraft i rinnande älvar. Det pågår forskning och pilotprojekt att ta till vara den energi som finns i tidvatten och vågkraft. Tidvat-

ten kanske inte är så aktuellt här, men vågkraft skulle kunna bli en inte helt obetydlig källa framöver.

Tankeförbudet för kärnkraft nämndes. Tänk om all den tankemöda som ni vill lägga på kärnkraft användes till och fick fortsätta att kanaliseras i bland annat vågkraft och annan förnybar energi. Det blir fortfarande lite konstigt.

Vi ska spara bort kärnkraften. Man har sedan folkomröstningen hittat olika modeller för hur man ska kunna göra det. Det handlar väldigt mycket om energieffektivisering, ren energibesparing och förnybar energi. Det är inte omöjligt om viljan finns.

Det handlar också om att vi ska gå längre än så. Vi ska inte bara ta bort den kärnkraft som finns i dag. Vi måste också på något sätt minska klimatförändringarna. Är det bara ny kärnkraft som är lösningen?

Jag tycker fortfarande att Gunnar Andrén blir svaret skyldig när han hävdar att Folkpartiet har så många bra medel. Det enda man kommer dragande med är dyr och farlig kärnkraft.

Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag vill göra de ärade ledamöterna i kammaren uppmärksamma på att när det gällde att få svar på vad man skulle ersätta elektriciteten från kärnkraften med fanns det inte ens en antydning till svar på det.

Jag tycker också att man ska tänka väldigt mycket på vågkraft. Det är en intressant möjlighet. Vi har inte så mycket tidvatten här i landet. Men det finns i många andra länder.

Jag kan berätta för fru talmannen att jag själv år 1979 tillsammans med dåvarande statsministern Ola Ullsten var i Lund på Alfa Laval. Där höll man på med just detta också i form av värmeväxlare.

Vi ska använda mycket tankekraft för att få fram olika medel att få mer elektricitet och andra energislag. Men vi kan inte göra på så sätt att ett slag inte får utnyttjas när resten av världen kommer att göra detta.

Vi kommer då att hamna i en situation som jag inte vill vara med om. Vi kommer att bli än mer beroende av fossila bränslen. Det farligaste av allt är att bli ytterligare beroende av fossila bränslen.

Det största problemet med Miljöpartiet är att ni inte vill ta till vara möjligheterna med den kärnkraft som för närvarande finns. Det är möjligt att den visar sig farlig. Då får vi avveckla den. Men ni säger att man inte får göra detta.

Då kommer man ofrånkomligen att hamna i mer beroende av fossila bränslen. Det finns för närvarande inget annat alternativ. Därför tycker jag att Miljöpartiet inte ens gör skäl för namnet i den här frågan.

I andra frågor tycker jag att ni gör väldigt mycket bra saker. Det gäller till exempel när ni vill satsa på tåg. Det tycker jag är alldeles utmärkt. Det finns också i Folkpartiets, Moderaternas, Centerpartiets och kd:s program.

Alla sådana möjligheter måste vi utnyttja. Men ni är svaret skyldiga på en punkt. Vad ska ni ersätta den elektricitet som kommer från all kärnkraft inte bara i Sverige utan i hela världen?

Anf. 105 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Folkpartiet har i många sammanhang sagt sig vilja värna basindustrin, och bland annat när det gäller de här frågorna. Det är väl en sympatisk inställning i många fall.

I den gemensamma reservation som finns från s, v och mp om Klimatkommittén betonar man att man inte vill beskatta den elintensiva industrin tuffare än vad man gör i dag. Det kanske är viktigt att ha med sig.

Många delar av basindustrin har el som insatsvara. Det kan ibland finnas begränsade möjligheter att göra inbesparingar. Men i takt med att ny teknik kommer fram kan också de möjligheterna finnas.

I Sverige har vi haft den industrin helt befriad från elskatt medan EU har satt en miniminivå som vi också infört i landet. Det gäller under förutsättning att man förbinder sig att göra vissa besparingar, och så vidare.

Samma sak är det med koldioxidskatten. Den kan vara tuff för vissa delar av basindustrin. Där har vi haft olika typer av nedsättningar och har fortfarande. Det största hotet mot den industrin kanske är EU-kommisionen även där. Den ser ogärna sådana saker och vill ofta lägga sig i. Jag tar upp detta därför att basindustrin utgör en stor del av vår industri jämfört med andra länder.

Jag hade en helt annan fråga till Gunnar Andrén. Det gäller alliansens gemensamma energi- och klimatpolitik, som andra också har varit inne på. Vad är det för gemensam politik ni ska visa upp inför år 2009 när Sverige ska leda EU-arbetet och klimatfrågan kommer att bli en väldigt central fråga?

Anf. 106 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag får ganska stora frågor att besvara på relativt kort tid. Det är inte så lätt. Jag har egentligen inte något annat svar nu än tidigare, när jag sade till Helena Leander att vi har en budgetstyrd politik på väldigt kort sikt, ett år, och den kanske inte är till fulländning överförbar på längre sikt – 10–15 år. Men när det gäller klimatpolitiken just i Sverige tror jag att det är otroligt viktigt att vi 2009, när Sverige är ordförande i EU, gör väldigt tydligt att det inte finns några nationsgränser för klimatet och klimatförstöringen.

Jag tror att det är det allra viktigaste, och där har jag noterat att Miljöpartiet har bytt åsikt. Jag hoppas att även Vänsterpartiet på denna punkt kommer att byta åsikt och arbeta med EU på ett helt annat sätt och inte vilja gå ur.

Det här kan man påverka på olika sätt med olika skatter. Jag har egentligen i grund och botten aldrig uppfattat att Vänsterpartiet har haft samma dogmatiska inställning som Miljöpartiet i kärnkraftsfrågan. Av för mig ganska grumliga orsaker har ni hamnat i ett kärnkraftsmotstånd som inte på något sätt har samma bevekelsegrunder som Miljöpartiet har haft. De har tyckt att allting är farligt. Jag vill ställa frågan: Vad är det som gör att just Vänsterpartiet i Sverige tycker att elektricitet från kärnkraft är så fruktansvärt farligt? I många andra länder accepterar era partikamrater detta.

Anf. 107 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Jag tycker att vi håller oss till ordningen att jag ställer frågan och Gunnar Andrén svarar.

Vi var båda överens om att den viktigaste utgångspunkten för dagens debatt var Klimatberedningen. Gunnar Andrén gav mig rätt i det förut. Jag ställde frågan om Sveriges position utifrån att Sverige också kommer

att skärskådas när det gäller vårt klimatarbete inför ordförandeskapet 2009. Jag ställde den frågan till Lena Asplund, och hon tyckte att det var tidigt att svara på det redan nu. Jag tycker för min del att det är hög tid att svara på det nu – det är ju redan mars 2008.

Gunnar Andrén verkar också ha lite problem att svara på den frågan. Han tyckte att den var väldigt stor och att han hade för lite tid. Men vi kan säkert återkomma till detta.

Jag tycker ändå att detta är frågan för dagen när det gäller klimatet. Vad ska Sverige göra? Vad ska vi gå före med? Vi vill ju vara ett föregångsland – det säger i alla fall Fredrik Reinfeldt. Vad är det vi ska göra? Vad är det vi ska visa upp? Vad har ni för strategi?

Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag ber om ursäkt för att jag ställde en fråga. Det berodde på att jag inte hade något bra svar på Marie Engströms fråga. Anledningen är att jag inte tror att den nuvarande regeringen är klar med sin strategi och därmed inte heller våra partier. Jag måste medge att detta är en för stor fråga för mig att besvara i denna talarstol. Jag försökte beskriva vad jag personligen tyckte är den viktigaste inriktningen på klimatpolitiken, och jag står fast vid det svar jag gav i förra omgången.

Nu återstår det dock 16 månader eller något sådant tills vi tar över, och Sverige har just gått in för att tillsammans med Tjeckien och Frankrike förbereda vårt ordförandeskap. Jag tror för min del att det bästa sättet att få svar från ett mer auktoritativt håll än mig är att ställa dessa frågor till företrädare för regeringen i form av interpellationer. Då kan vi säkert ha intressanta diskussioner om detta. Frågan, som är otroligt viktig för klimatet i vår lilla del av världen men också för hela Europa, är värd en mycket ingående diskussion, och jag hoppas för min del att vi kommer att ta spjärn mot ytterligare användning av fossila bränslen. Det uppfattar jag som det centrala att sprida runt om i världen. Då hoppas jag att även Vänsterpartiet kommer att vara med på att vi inte ska bygga ut vattenkraften ytterligare men att vi ska nyttja den del av kärnkraft som vi har nu och kanske också de effekthöjningar som kommer.

Anf. 109 KARIN SVENSSON SMITH (mp):

Fru talman! Jag vill yrka bifall till reservation 8.

Jag tänkte börja med att citera Åke Sandström. Han sade att vi ska samla oss kring en inriktning om åtgärder för att nå klimatmålen. Det håller jag verkligen med om! Enligt den bedömning klimatforskarna gör, och det fick vi bekräftat när vi hade klimatdag här i riksdagen, har vi kanske 8–10 år på oss att ställa om ökningen av växthusgaserna till en minskning. Mer är det inte. Då får vi använda oss av de styrmedel som står till buds och inte bygga upp luftslott som inte finns.

När det gäller energin för transporter kommer tyvärr 96,5 procent av den energi som går åt för svenska transporter från fossila bränslen. Transporterna ökar hela tiden sin andel av växthusgaserna, och särskilt allvarlig är ökningen av flyg och lastbilstrafik. Jag tänkte passa på tillfället och locka upp Gunnar Andrén igen, för det är rätt roligt att lyssna på honom. Förklara för mig hur man ska driva lastbilar och flygplan med kärnkraft! Det vill jag gärna veta, för det är där vi har det stora problemet.

När det gäller kilometerskatt är jag också väldigt bekymrad för skogsindustrin. Jag kunde i det senaste numret av Vägverket Produktion läsa att klimatzonerna i Sverige förflyttar sig med en meter i timmen. Så fort går det nu. Det innebär att det inte är tjäle i jorden tillräckligt länge för att man ska hinna få ut sina råvaror för förädling. Det är skogsindustrins största bekymmer just nu, och vi i trafikutskottet träffar ofta dem för att höra hur det står till med läget, hur de kan förflytta sina varor, om de kan producera det de ska och hur framtiden ser ut.

Ett annat bekymmer för dem är kostnadsläget. Obenägenheten att minska energianvändningen i transportsektorn gör nämligen att det är ett väldigt tryck på att använda bioråvaror som ersättning för fossila bränslen i stället för att minska energianvändningen i transportsektorn. Jag tror att man behöver göra både-och.

Men eftersom vi inte har tillräckligt effektiva styrmedel för att minska energianvändningen i transportsektorn finns det en risk för att priset för råvaran till skogsindustrin går upp så mycket att det är ett hot mot svensk skogsindustri.

Som om inte detta vore nog agerar regeringen i EU för att införa flyget i en utsläppshandel tillsammans med tung industri. Om detta har näringslivschefen för skogsindustrin och jag skrivit en artikel i Dagens Industri. Vi uppfattar detta som ett mycket allvarigt hot mot skogsindustrin. Hamnar de här två i samma utsläppshandel innebär det att skogsindustrin kommer att flytta till andra världsdelar där kostnaderna i övrigt, särskilt för arbetskraft, är lägre, eftersom det finns en större ekonomisk drivkraft att behålla nuvarande flyg än att behålla basindustrin i Sverige.

Någon företrädare för alliansen får gärna gå upp och förklara för oss på vilket sätt klimatet blir bättre för att man buntar ihop skogsindustrin och flyget i samma utsläppshandel. Det blir i alla fall ingen positiv klimateffekt.

Frågan är dessutom beredd avseende sysselsättningsmässiga och branschmässiga effekter. Institutet för tillväxtpolitiska studier och Sika har i två omgångar utrett detta. Tyvärr ligger båda utredningarna på Finansdepartementets kansli. Jag har i dag fått ett svar från Anders Borg där man säger att man inte ämnar skicka utredningarna på remissbehandling. Det är mycket uppseendeväckande om man inte vill se konsekvenserna av kilometerskattens införande på näringslivet, och jag önskar verkligen att de skickar ut detta på remiss så att vi får ha en diskussion om detta mycket viktiga ämne. Hur förenar vi en bra klimatpolitik med ett värnande av sysselsättningen i Sverige?

Anf. 110 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag är inte riktigt säker på att jag uppfattade Karin Svensson Smiths fråga rätt. Men om jag uttrycker mig så här: Jag anser att substituerbarheten mellan lastbilar som drivs på andra bränslen än fossila bränslen och kärnkraft är väldigt liten. Det tror jag är det enda svar jag kan ge på denna fråga. Jag tror nämligen att utbytbarheten är på gränsen till noll.

Det hindrar inte att jag för min del anser att vi måste ha en stor teknikutveckling på lastbilssidan och motorsidan. Jag är glad att vi i Sverige har två så framgångsrika lastbilsföretag som Volvo och inte minst Scania som gör att utsläppen inte bara i Sverige utan i hela världen kan hållas nere. Den som har varit utomlands några gånger i andra länder lägger lätt märke till att utsläppen från bilar som kommer från andra länder och har mindre hårda krav på sig ofta är väldigt mycket högre än dem vi har i Sverige. Det hindrar inte att vi måste fortsätta att arbeta med motorutvecklingen så att det blir betydligt mindre utsläpp per kilometer och kilo eller hur man vill mäta det. Det är viktigt att det ställs hårda krav från Sveriges sida ungefär som det en gång i tiden ställdes krav från myndigheterna på Volvos säkerhetsarbete. Det har vi haft mycket nytta av i Sverige.

Anf. 111 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Jag är också mycket intresserad av teknikutvecklingen när det gäller lastbilar och för all del också flygplan. Jag tror att man kan säga att Miljöpartiet är ett ganska teknikoptimistiskt parti. Det är därför vi vill ha ekonomiska styrmedel som gör att man använder de olika transportslagen på bästa sätt. Men lastbilar med sladd finns inte på ritbordet vare sig hos Scania eller hos Volvo lastvagnar. Det finns inte flygplan med sladd heller. Och man kan inte tänka sig ett batteri i flygplanet för då blir det så tungt att det inte kan lyfta.

Det är därför jag undrar hur ni vill lösa klimatfrågan med hjälp av kärnkraft. Det är ju det ni anför som ert viktigaste styrmedel för att minska klimatpåverkan i Sverige. Transporterna står för över 40 procent av Sveriges klimatpåverkan om man räknar med sjöfarten och flyget. Det som ökar mest är flyg och lastbilar. Det problemet löser man inte med kärnkraft.

Schweiz, Tjeckien, Österrike och Tyskland har infört kilometerskatt. Det styrmedlet finns. Det är det vi måste koncentrera oss på. Jag förstår inte riktigt varför ni bromsar detta och varför regeringen inte skickar ut de beredningar som finns på remiss. Det här är centralt om vi ska klara både klimatet och en god ekonomisk utveckling och sysselsättning i Sverige.

Anf. 112 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag tror att det är få saker som gläder oss så mycket som att höra att Miljöpartiet är ett väldigt teknikvänligt parti. Det är väl inte alla som riktigt har uppfattat att det är på det sättet, men jag tycker att det är bra. Jag tycker att Karin Svensson Smith har tillfört Miljöpartiet väldigt mycket på den punkten sedan hon bytte parti. Jag har ingen som helst anledning att ifrågasätta att Karin Svensson Smith är väldigt intresserad av effektivare motorer och många nya alternativ.

Ofta handlar det om långa och tunga transporter. Där kan man tänka sig väldigt många nya utvecklingar, framför allt med tåg och olika containrar. Man har till och med använt lastbilar som har körts på järnväg och som blir eldrivna när de väl kommer fram.

Fru talman! Det kom en utredning för ett antal år sedan som gjordes av Sören Norrby, en tidigare folkpartistisk riksdagsman, som hette *Ren tur*. Temat är väldigt dubbeltydigt. Den hade ett tema som jag fortfarande står bakom och som jag vet att hela alliansen står bakom. Det är att vi ska använda ekonomiska styrmedel för att få fram effektiva transporter och för att minska energiförbrukningen så långt det är möjligt.

Detta är ingen partiskiljande fråga. Jag vet att Socialdemokraterna är för detta också. Men frågan är: Hur långt kan man driva detta bara i Sverige? Man måste också tänka på vår industristruktur och på att vi också har ett väldigt avlångt land. Det kräver sina lösningar, precis som någon var inne på tidigare. Alla lösningar är inte desamma. Sverige ser inte exakt ut som Schweiz eller Österrike.

Anf. 113 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik:

Fru talman! Som geografilärare är jag väldigt tacksam för upplysningen att Schweiz och Österrike inte har en lång kust. Det visste jag inte.

Men låt oss nu ha en lite mer avancerad nivå på den här diskussionen. Frågan är: Hur löser vi klimatproblemet? Här finns sju partier som har enats om en rad åtgärder som jag uppfattar som ganska kloka. Det är väl avvägt. Av vilken anledning bromsar ni i skatteutskottet detta, försöker reservera er eller säger att det ska utredas mer? Vad får er att tro att ni har den tiden? Har ni någon annan kontakt med klimatforskarna än vad vi har? Vi behöver effektiva styrmedel, och vi behöver dem nu. Det tar mer än åtta-tio år att bygga dina kärnkraftverk. De kan dessutom inte ersätta det som är det största problemet i svensk klimatpolitik, det vill säga ökningen av lastbilstransporter och flyg.

Jag tycker att det är lite bekymmersamt, som flera andra här har yttrat, att Sverige är värd för EU det år som Köpenhamn 09 äger rum. Köpenhamn 09 handlar om världens räddning eller undergång. Då ska Kyotoprotokollet ersättas av något nytt. Vi skulle kunna visa upp någonting bra. Vi skulle kunna vara effektiva och visa att vi faktiskt har gjort saker, men då sitter ni här och bromsar i skatteutskottets betänkande. Jag är väldigt förvånad över det.

Har du något mer än kärnkraft att komma med, Gunnar Andrén? Säg det nu i så fall!

Anf. 114 LENA ASPLUND (m):

Fru talman! Jag skulle bara vilja utreda några saker som Helena Leander sade. Hon undrade om Moderaterna och de övriga i alliansen har en annorlunda energipolitik och miljöpolitik. Nej, det har vi inte alls.

Jag stod inte här i talarstolen och sade att vi inte ska ha några styrande skatter. Jag sade att vi ska använda styrande skatter med sunt förnuft så att de fungerar väl och så att vi får en bra tillväxt i landet. Hur ska vi kunna göra någonting för miljön om vi inte har en bra tillväxt i landet? Det är oerhört viktigt för mig. Det är oerhört viktigt att vi gör allt på ett sunt och bra sätt så vi alla hinner med. Vi vet vilka olika förutsättningar vi har. Vi har ett avlångt land. Vi har olika förutsättningar. Vi kan inte lägga på högre bensinskatt och högre dieselskatt och tro att det ska fungera, för då fungerar inte vardagen för många människor.

Anf. 115 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Jag kan börja direkt. Lena Asplund vill använda skatter med sunt förnuft och ha skatter som ändå ger en tillväxt så att vi på något sätt kan lösa miljöproblemen. Vi vill ha ett skattesystem som löser miljöproblemen och inte går omvägen om att först förstöra miljön och sedan kanske städa upp det som blev kvar.

Då blir det kanske lite högre skattenivåer. Det kanske inte riktigt blir samma energipolitik som er. Vi är i grunden överens om att vi ska använda ekonomiska styrmedel, men frågan är om vi ska använda dem som symbolpolitik eller om vi ska använda dem på en sådan nivå att de faktiskt ger en effekt.

Lena Asplund sade tidigare att hon inte tror på skatter, utan hon tror på människan. Jag ser inte riktigt motsättningen. Just genom att använda miljöskatter visar vi att vi tror på människan. I motsats till andra regleringar ger man människor möjlighet att minska sina utsläpp på det sätt de finner lämpligast och därmed den skatt de måste betala. Om man nu tror på människan är alternativet att inte ha någon miljöpolitik över huvud taget, och det hoppas jag verkligen inte att Lena Asplund förespråkar.

Sedan undrar Lena Asplund över det här med biogas i varje kommun. Det är inte tänkt att vi riksdagsledamöter ska starta mackar, utan det handlar mer om ett mål som också får konsekvenser för resten av politiken. Det handlar till exempel om att ha drivmedelsskatter som gör det mer lönsamt att gå över till biogas, att ha en förbränningsskatt som gör det mer lönsamt att röta biologiskt avfall till biogas och det som Lena Asplund var inne på, nämligen att man ska kunna tanka grön gas på samma sätt som man kan köpa grön el. Det handlar självfallet inte om vad man rent fysiskt får i pumpen respektive eluttaget. Det fattar vi allihop. Poängen är att man ska kunna efterfråga biogas på samma sätt som man kan efterfråga grön el och att leverantören då åtar sig att skicka in den mängden biogas respektive grön el i nätet. Den möjligheten har vi inte i dag.

Däremot har Energimarknadsinspektionen nu i dagarna kommit med ett förslag på hur man skulle kunna lösa det här rent praktiskt. Det hoppas jag att regeringen tar tag i och inte bara lägger i en byrålåda, för det vore väldigt positivt för att få utvecklad biogasproduktion i landet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

11 § Kommissionens grönbok Mot en ny kultur för rörlighet i städer

Föredrogs
trafikutskottets utlåtande 2007/08:TU5
Kommissionens grönbok Mot en ny kultur för rörlighet i städer
(KOM[2007]551).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

12 § Utlåtande – Hälsokontrollen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2007/08:MJU10
Utlåtande – Hälsokontrollen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken (KOM[2007]722).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.10 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 6 mars

UbU6 Studiestöd

Punkt 1 (Studiestödssystemet)

1. utskottet
2. res. 1 (s)
3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

109 för res. 1

15 för res. 2

160 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

165 för utskottet

108 för res. 1

15 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 18 kd, 18 v

För res. 1: 108 s

Avstod: 1 v, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 6 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 3 (Studenter och de sociala trygghetssystemen)

1. utskottet

2. res. 3 (s)

Votering:

178 för utskottet

108 för res. 3

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 20 fp, 19 kd, 19 v, 14 mp

För res. 3: 108 s

Frånvarande: 22 s, 13 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 5 (Frågor om villkoren för studiemedel)

1. utskottet

2. res. 5 (v)

Votering:

255 för utskottet

19 för res. 5

14 avstod

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd

För res. 5: 19 v

Avstod: 14 mp

Frånvarande: 23 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 7 (Studiefinansiering för lågutbildade)

1. utskottet

2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

141 för res. 8

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 22 c, 21 fp, 19 kd

För res. 8: 108 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 12 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU7 Förskolan

Punkt 1 (Förskolans roll)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

181 för utskottet

107 för res. 1

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 19 v, 14 mp

För res. 1: 107 s

Frånvarande: 23 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 2 (Allmän förskola)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

Votering:

161 för utskottet

126 för res. 2

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 13 mp

För res. 2: 106 s, 19 v, 1 mp

Frånvarande: 24 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 5 (Fri etableringsrätt)

1. utskottet

2. res. 5 (s, v)

Votering:

161 för utskottet

128 för res. 5

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 13 mp

För res. 5: 108 s, 19 v, 1 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 6 (Barnomsorg på obekvämlig arbetstid)

1. utskottet

2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

148 för utskottet

140 för res. 6

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 86 m, 22 c, 20 fp, 19 kd

För res. 6: 107 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 8 (Vårnadsbidragets negativa effekter på kvaliteten i förskolan)

1. utskottet

2. res. 8 (s, v)

Votering:

160 för utskottet

126 för res. 8

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 20 fp, 19 kd, 13 mp

För res. 8: 107 s, 19 v

Frånvarande: 23 s, 11 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 6 mp

Punkt 11 (Rätt till modersmålsstöd)

1. utskottet

2. res. 10 (s, v)

Votering:

161 för utskottet

125 för res. 10

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 13 mp

För res. 10: 106 s, 19 v

Frånvarande: 24 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 6 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FöU7 Vissa frågor rörande Försvarmaktens personal

Punkt 1 (Jämställdhet och mångfald)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

139 för res. 1

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 22 c, 21 fp, 19 kd

För res. 1: 107 s, 19 v, 13 mp

Frånvarande: 23 s, 13 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 6 mp

Anna Lilliehöök (m) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Internationellt fredsarbete)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

3. res. 3 (v)

4. res. 4 (mp)

Förberedande votering 1:

19 för res. 3

14 för res. 4

250 avstod

66 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

103 för res. 2

22 för res. 3

159 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

145 för utskottet

106 för res. 2

33 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 22 c, 21 fp, 17 kd

För res. 2: 106 s

Avstod: 1 kd, 19 v, 13 mp

Frånvarande: 24 s, 12 m, 7 c, 7 fp, 6 kd, 3 v, 6 mp

Maria Lundqvist-Brömster (fp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Lars Gustafsson (kd) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 3 (Gemensam grundläggande utbildning)

1. utskottet

2. res. 5 (s)

Votering:

162 för utskottet

124 för res. 5

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 1 v, 14 mp

För res. 5: 107 s, 17 v

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 4 v, 5 mp

Eva-Lena Jansson (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkterna 4 och 5

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU15 Tryck- och yttrandefrihet

Punkt 2 (Meddelarskydd för anställda utanför den offentliga sektorn)

1. utskottet

2. res. 2 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

140 för res. 2

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 21 c, 21 fp, 19 kd

För res. 2: 107 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Eva-Lena Jansson (s) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 10 (Mediekoncentration)

1. utskottet

2. res. 6 (s, v, mp)

Votering:

137 för utskottet

138 för res. 6

74 frånvarande

Kammaren biföll res. 6.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 82 m, 18 c, 20 fp, 17 kd

För res. 6: 106 s, 19 v, 13 mp

Frånvarande: 24 s, 15 m, 11 c, 8 fp, 7 kd, 3 v, 6 mp

Katarina Brännström och Cecilia Magnusson (båda m), Solveig Hellquist (fp) samt Otto von Arnold och Eva Johnsson (båda kd) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 14 (Stöd till kulturtidningar)

1. utskottet

2. res. 7 (v)

Votering:

236 för utskottet

22 för res. 7

91 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 s, 84 m, 21 c, 19 fp, 15 kd, 12 mp

För res. 7: 3 s, 19 v

Frånvarande: 42 s, 13 m, 8 c, 9 fp, 9 kd, 3 v, 7 mp

Louise Malmström (s) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

KU16 Sekretessfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU18 Allmänna motioner om inkomstskatter

Punkt 1 (Skatteskala, grundavdrag m.m.)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

150 för utskottet

108 för res. 1

28 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 2 mp

För res. 1: 108 s

Avstod: 19 v, 9 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 8 mp

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 2 (v)

3. motiveringen i res. 3 (mp)

Förberedande votering:

20 för res. 2

14 för res. 3

251 avstod

64 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

152 för utskottet

21 för res. 2

113 avstod

63 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 6 s, 85 m, 22 c, 21 fp, 18 kd

För res. 2: 2 s, 19 v

Avstod: 98 s, 1 m, 14 mp

Frånvarande: 24 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 6 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 13 (Skattereduktion för hushållstjänster m.m.)

1. utskottet
2. res. 10 (s, v, mp)

Votering:

149 för utskottet

140 för res. 10

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd

För res. 10: 107 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Kenneth G Forslund (s) anmälde att han avsett att rösta nej men marketrats ha röstat ja.

Punkt 14 (Fackföreningsavgift och a-kasseavgift)

1. utskottet
2. res. 11 (s, v)

Votering:

159 för utskottet

129 för res. 11

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 21 fp, 18 kd, 12 mp

För res. 11: 108 s, 19 v, 2 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 6 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 15 (Gåvor och bidrag till ideella ändamål)

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 12 (s, v)

Votering:

164 för utskottet

125 för res. 12

60 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 2 s, 86 m, 22 c, 21 fp, 19 kd, 14 mp

För res. 12: 106 s, 19 v

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU21 Allmänna motioner om energiskatter m.m.

Punkt 1 (Energibesättning)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 1 (s)

Votering:

149 för utskottet

107 för res. 1

31 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 20 fp, 19 kd, 2 mp

För res. 1: 107 s

Avstod: 19 v, 12 mp

Frånvarande: 23 s, 11 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Gunnar Andrén (fp) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 2 (v)

Votering:

148 för utskottet

19 för res. 2

121 avstod

61 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 86 m, 22 c, 20 fp, 19 kd

För res. 2: 19 v

Avstod: 107 s, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 2 (Besättning av drivmedel)

1. utskottet

2. res. 5 (mp)

Votering:

246 för utskottet

16 för res. 5

25 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 s, 85 m, 22 c, 21 fp, 19 kd

För res. 5: 2 s, 14 mp

Avstod: 6 s, 19 v

Frånvarande: 23 s, 12 m, 7 c, 7 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 5 (Kilometerskatt för lastfordon)

1. utskottet
2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

147 för utskottet

141 för res. 8

61 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 22 c, 20 fp, 19 kd

För res. 8: 108 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 22 s, 11 m, 7 c, 8 fp, 5 kd, 3 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU5 Kommissionens grönbok Mot en ny kultur för rörlighet i städer

Kammaren godkände utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

MJU10 Utlåtande – Hälsokontrollen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken

Kammaren godkände utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

15 § Bordläggning och beslut om motionsrätt

Anmälades och bordlades

Propositioner

2007/08:66 Passmyndigheter utomlands

2007/08:68 Förverkande av utbyte av brottslig verksamhet

2007/08:76 Kör- och vilotid vid internationell järnvägstrafik

2007/08:84 Sveriges antagande av rambeslut om överförande av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen

2007/08:105 Lag om hälso- och sjukvård åt asylsökande m.fl.

2007/08:107 Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område

Skrivelser

2007/08:67 Sverige och Afrika – en politik för gemensamma utmaningar och möjligheter

2007/08:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008

2007/08:82 Redogörelse för verksamheten inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under år 2007

2007/08:85 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2007

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på dessa skrivelser.

Motioner
med anledning av prop. 2007/08:55 Nya skatteregler för pensionsförsäkring m.m.
2007/08:Sk27 av Marie Engström m.fl. (v)
2007/08:Sk28 av Lars Johansson m.fl. (s)

16 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 12 mars

2007/08:494 Utredning av helhetssyn och arbetslivstrygghet

av *Gunvor G Ericson* (mp)
till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

2007/08:495 Vägverkets och Banverkets framtid

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet *Åsa Torstensson* (c)

2007/08:496 Resursutredningen och nya kreativa forskningsmiljöer

av *Monica Green* (s)
till statsrådet *Lars Leijonborg* (fp)

2007/08:497 Merarbete hos polisen vid neddragningar hos tullen

av *Lena Olsson* (v)
till justitieminister *Beatrice Ask* (m)

2007/08:498 Kreditgarantiföreningar

av *Marie Engström* (v)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2007/08:499 Försäkringskassans försämrade service på landsbygden

av *Lena Olsson* (v)
till statsrådet *Cristina Husmark Pehrsson* (m)

2007/08:500 Fennoskankabeln

av *Ulla Andersson* (v)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2007/08:501 Service i glesbygd

av *Kent Persson* (v)
till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

2007/08:502 Utbildningen och regionerna

av *Kent Persson* (v)
till utbildningsminister *Jan Björklund* (fp)

2007/08:503 Kommunernas flyktingmottagande

av *Luciano Astudillo* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister *Nyamko Sabuni* (fp)

2007/08:504 Papperslösa på svensk arbetsmarknad

av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister *Sven Otto Littorin* (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 mars.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 mars

2007/08:937 Omställningsarbetet i Jämtland

av *Berit Andnor* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:938 Likabehandling av små aktieägare i Scaniaaffären

av *Lennart Sacrédeus* (kd)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:939 Utveckling av bilstestverksamheten

av *Maria Stenberg* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:940 Kristna minoriteten i Irak

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2007/08:941 Kokainmissbruket bland unga

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:942 Rätt att arbeta heltid

av *Maria Stenberg* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:943 Brottskod vid politisk skadegörelse

av *Sven Yngve Persson* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 mars.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 mars

2007/08:860 Bensinstation i glesbygd

av *Tomas Tobé* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

den 12 mars

2007/08:875 Rekryteringen av Mikael Odenberg

av *Peter Hultqvist* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:876 Kvinnor i bolagsstyrelser

av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

- 2007/08:881 De äldres ohälsa**
av *Désirée Liljevall* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)
- 2007/08:882 E 22:ans behov av upprustning**
av *Désirée Liljevall* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2007/08:883 Ökat antal obetalda skulder**
av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2007/08:884 Skuldsatta minderåriga**
av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2007/08:885 Förföljelsen av kristna grupper i Irak**
av *Yilmaz Kerimo* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2007/08:886 Osäkra bankkort**
av *Eva Sonidsson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)
- 2007/08:887 Begränsad fastighetsavgift för vissa grupper**
av *Marie Engström* (v)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2007/08:888 Nytt läge för återvändande kurder**
av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Tobias Billström (m)
- 2007/08:889 Nytt läge för afghanska återvändare**
av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Tobias Billström (m)
- 2007/08:890 Behovet av demokratibiståndet till Armenien**
av *Bodil Ceballos* (mp)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)
- 2007/08:891 Forskning om betyg**
av *Olle Thorell* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)
- 2007/08:892 En höjd kompetensnivå hos ungdomar**
av *Jasenko Omanovic* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)
- 2007/08:893 Användning av terrängfordon**
av *Gunnar Sandberg* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)
- 2007/08:894 350-årsminnet av freden i Roskilde**
av *Ronny Olander* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)
- 2007/08:895 Åtgärder mot snöskoterolyckor**
av *Gunnar Sandberg* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
- 2007/08:896 Politiska fångar i Syrien**
av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2007/08:897 Stridsledningscentralen i Hästveda**
av *Christer Nylander* (fp)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)

2007/08:898 Skuldsatta barn
av *Ameer Sachet* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:899 Revisionspliktens avskaffande
av *Ameer Sachet* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2007/08:900 Åtgärder mot skattebrotten
av *Ameer Sachet* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:901 Polisen och skolkande elever
av *Ameer Sachet* (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:902 Lärosätens forskningsresurser
av *Ameer Sachet* (s)
till statsrådet Lars Leijonborg (fp)

2007/08:903 FN:s särskilda rapportör för mäns våld mot kvinnor
av *Carina Hägg* (s)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2007/08:904 Psykisk ohälsa hos äldre
av *Eva Olofsson* (v)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2007/08:905 Företags rekryteringsproblem
av *Luciano Astudillo* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2007/08:906 Remittering av Cederschiöldsförhandlingarnas resultat
av *Karin Svensson Smith* (mp)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2007/08:907 Skattefusk och skattebrott
av *Ameer Sachet* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:908 Barnomsorg på obekvämt arbetstid
av *Gunilla Carlsson* i Hisings Backa (s)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:909 Personliga handläggare vid Försäkringskassan
av *LiseLotte Olsson* (v)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2007/08:910 Ordförandeskapet och skatteflyktsfrågan
av *Raimo Pärssinen* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2007/08:911 Sverige, Tyskland och skatteflykt till Schweiz
av *Raimo Pärssinen* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2007/08:912 Svensk industripolitik
av *Raimo Pärssinen* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2007/08:913 Landsbygdsungdomars högre studier
av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2007/08:914 Malmfältgruppen
av *Karin Åström* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

- 2007/08:915 Skattereduktion direkt vid köp**
av *Patrik Forslund* (m)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2007/08:916 Turkiets attack mot norra Irak**
av *Peter Hultqvist* (s)
till utrikesminister Carl Bildt (m)
- 2007/08:917 Uppmärksammande av Roskildefreden**
av *Christin Hagberg* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)
- 2007/08:918 Förtroendeuppdrag och a-kassa**
av *Ann-Christin Ahlberg* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)
- 2007/08:919 Konsumentinformation om djurförhållanden**
av *Solveig Hellquist* (fp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)
- 2007/08:920 Inblandning av rapsolja baserad biodiesel, RME, i all diesel**
av *Staffan Danielsson* (c)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)
- 2007/08:921 Regionfrågan och frivilligheten**
av *Tobias Krantz* (fp)
till statsrådet Mats Odell (kd)
- 2007/08:922 Integritet och kommittéer**
av *Annie Johansson* (c)
till justitieminister Beatrice Ask (m)
- 2007/08:923 Utebliven ersättning från regeringen till Söderhamns kommun**
av *Åsa Lindestam* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)
- 2007/08:924 Arbetsmarknadspolitikens konsekvenser**
av *Anneli Särnblad* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)
- 2007/08:925 Besked om kostnaderna för insatsen i Tchad**
av *Åsa Lindestam* (s)
till försvarsminister Sten Tolgfors (m)
- 2007/08:926 Överlåtelse av föräldrapenning**
av *Ulf Nilsson* (fp)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)
- 2007/08:927 Design för alla**
av *Inger Davidson* (kd)
till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)
- 2007/08:928 Remissbehandling av Sikas utredningar**
av *Karin Svensson Smith* (mp)
till finansminister Anders Borg (m)
- 2007/08:929 Yrkeschaufförers kör- och vilotider**
av *Lena Asplund* (m)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 mars.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 7 §
anf. 28 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 44 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 104 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

CHARLOTTE RYDELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp	1
3 § Särskild debatt om landsbygdens utveckling	1
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	1
Anf. 2 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	3
Anf. 3 OLA SUNDELL (m)	4
Anf. 4 ERIK A ERIKSSON (c).....	6
Anf. 5 ANITA BRODÉN (fp).....	8
Anf. 6 KENT PERSSON (v).....	9
Anf. 7 TINA EHN (mp).....	11
Anf. 8 Statsrådet MATS ODELL (kd)	12
Anf. 9 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s).....	14
Anf. 10 OLA SUNDELL (m)	15
Anf. 11 ERIK A ERIKSSON (c).....	16
Anf. 12 ANITA BRODÉN (fp).....	17
Anf. 13 KENT PERSSON (v).....	18
Anf. 14 TINA EHN (mp).....	19
Anf. 15 Statsrådet MATS ODELL (kd)	20
Anf. 16 ANN-KRISTINE JOHANSSON (s)	21
Anf. 17 OLA SUNDELL (m)	21
Anf. 18 ERIK A ERIKSSON (c).....	22
Anf. 19 ANITA BRODÉN (fp).....	22
Anf. 20 KENT PERSSON (v).....	23
Anf. 21 TINA EHN (mp).....	24
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	25
5 § Hänvisning av ärende till utskott	26
6 § Förnyad bordläggning.....	26
7 § Tryck- och yttrandefrihet	27
Konstitutionsutskottets betänkande 2007/08:KU15	27
Anf. 22 YILMAZ KERIMO (s)	27
Anf. 23 MARIANNE BERG (v).....	28
Anf. 24 ANNA BERGKVIST (m).....	29
Anf. 25 ANNIE JOHANSSON (c).....	31
Anf. 26 YILMAZ KERIMO (s) replik	32
Anf. 27 ANNIE JOHANSSON (c) replik	32
Anf. 28 YILMAZ KERIMO (s) replik	33
Anf. 29 ANNIE JOHANSSON (c) replik	33
Anf. 30 MARIANNE BERG (v) replik.....	33
Anf. 31 ANNIE JOHANSSON (c) replik	34
Anf. 32 MARIANNE BERG (v) replik.....	34
Anf. 33 ANNIE JOHANSSON (c) replik	34
Anf. 34 MAURICIO ROJAS (fp)	34
Anf. 35 INGVAR SVENSSON (kd).....	36
Anf. 36 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s)	38

(Beslut fattades under 14 §.).....	38	Prot. 2007/08:77
8 § Sekretessfrågor	39	12 mars
Konstitutionsutskottets betänkande 2007/08:KU16	39	
Anf. 37 MORGAN JOHANSSON (s).....	39	
Anf. 38 ANNIE JOHANSSON (c).....	40	
Anf. 39 MAURICIO ROJAS (fp).....	41	
Anf. 40 MARIANNE BERG (v).....	42	
(Beslut fattades under 14 §.).....	43	
9 § Allmänna motioner om inkomstskatter	43	
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU18	43	
Anf. 41 LAILA BJURLING (s)	43	
Anf. 42 MARIE ENGSTRÖM (v)	45	
Anf. 43 HELENA LEANDER (mp).....	47	
Anf. 44 FREDRIK SCHULTE (m).....	49	
Anf. 45 HELENA LEANDER (mp) replik	51	
Anf. 46 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	52	
Anf. 47 HELENA LEANDER (mp) replik	52	
Anf. 48 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	53	
Anf. 49 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	53	
Anf. 50 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	53	
Anf. 51 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	54	
Anf. 52 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	54	
Anf. 53 LAILA BJURLING (s) replik	55	
Anf. 54 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	55	
Anf. 55 LAILA BJURLING (s) replik	55	
Anf. 56 FREDRIK SCHULTE (m) replik.....	56	
Anf. 57 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	57	
Anf. 58 LAILA BJURLING (s) replik	59	
Anf. 59 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	59	
Anf. 60 LAILA BJURLING (s) replik	59	
Anf. 61 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	60	
Anf. 62 HELENA LEANDER (mp) replik	60	
Anf. 63 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	61	
Anf. 64 HELENA LEANDER (mp) replik	61	
Anf. 65 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik.....	62	
Anf. 66 LENNART SACRÉDEUS (kd)	62	
Anf. 67 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	64	
Anf. 68 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	65	
Anf. 69 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	65	
Anf. 70 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	66	
Anf. 71 LAILA BJURLING (s) replik	66	
Anf. 72 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	67	
Anf. 73 LAILA BJURLING (s) replik	67	
Anf. 74 LENNART SACRÉDEUS (kd) replik	68	
Anf. 75 OLOF LAVESSON (m).....	68	
Anf. 76 KRISTER HAMMARBERGH (m).....	70	
Anf. 77 GUNNAR ANDRÉN (fp)	71	
(Beslut fattades under 14 §.).....	71	

10 § Allmänna motioner om energiskatter m.m.	72
Skatteutskottets betänkande 2007/08:SkU21	72
Anf. 78 CHRISTIN HAGBERG (s).....	72
Anf. 79 MARIE ENGSTRÖM (v)	73
Anf. 80 LENA ASPLUND (m).....	74
Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	76
Anf. 82 LENA ASPLUND (m) replik.....	76
Anf. 83 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	77
Anf. 84 LENA ASPLUND (m) replik.....	77
Anf. 85 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	78
Anf. 86 LENA ASPLUND (m) replik.....	78
Anf. 87 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	79
Anf. 88 LENA ASPLUND (m) replik.....	79
Anf. 89 ÅKE SANDSTRÖM (c)	79
Anf. 90 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	81
Anf. 91 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	81
Anf. 92 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	82
Anf. 93 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	82
Anf. 94 LENNART SACRÉDEUS (kd)	82
Anf. 95 HELENA LEANDER (mp)	84
Anf. 96 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	85
Anf. 97 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	86
Anf. 98 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	86
Anf. 99 CHRISTIN HAGBERG (s) replik.....	86
Anf. 100 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	87
Anf. 101 HELENA LEANDER (mp) replik	87
Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	88
Anf. 103 HELENA LEANDER (mp) replik	88
Anf. 104 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	89
Anf. 105 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	89
Anf. 106 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	90
Anf. 107 MARIE ENGSTRÖM (v) replik.....	90
Anf. 108 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	91
Anf. 109 KARIN SVENSSON SMITH (mp)	91
Anf. 110 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	92
Anf. 111 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	93
Anf. 112 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik.....	93
Anf. 113 KARIN SVENSSON SMITH (mp) replik	94
Anf. 114 LENA ASPLUND (m).....	94
Anf. 115 HELENA LEANDER (mp)	95
(Beslut fattades under 14 §.)	95
11 § Kommissionens grönbok Mot en ny kultur för rörlighet i städer	95
Trafikutskottets utlåtande 2007/08:TU5	95
(Beslut fattades under 14 §.)	95
12 § Utlåtande – Hälsokontrollen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken.....	96
Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2007/08:MJU10.....	96

(Beslut fattades under 14 §.).....	96	Prot. 2007/08:77
Ajournering.....	96	12 mars
Återupptagna förhandlingar	96	
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 6 mars	96	
UbU6 Studiestöd	96	
UbU7 Förskolan	98	
FöU7 Vissa frågor rörande Försvarsmaktens personal	99	
14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	101	
KU15 Tryck- och yttrandefrihet	101	
KU16 Sekretessfrågor	102	
SkU18 Allmänna motioner om inkomstskatter	102	
SkU21 Allmänna motioner om energiskatter m.m.	104	
TU5 Kommissionens grönbok Mot en ny kultur för rörlighet i städer.....	105	
MJU10 Utlåtande – Hälsokontrollen av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken.....	105	
15 § Bordläggning och beslut om motionsrätt.....	105	
16 § Anmälan om interpellationer.....	106	
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	107	
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	107	
19 § Kammaren åtskildes kl. 16.33.....	111	

Prot. 2007/08:77
12 mars

Tryck: Elanders, Vällingby 2008